

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Рахункової палати
від 26.11.2019 № 33-6

ЗВІТ
про результати аудиту ефективності управління
Міністерством освіти і науки України об'єктами державної
власності у сфері вищої освіти, що мають фінансові наслідки
для державного бюджету

Київ 2019

Рахункова палата від імені Верховної Ради України здійснює контроль за надходженням коштів до Державного бюджету України та їх використанням (стаття 98 Конституції України).

Організацію, повноваження та порядок діяльності Рахункової палати визначає Закон України від 02.07.2015 № 576 “Про Рахункову палату”.

Згідно з цим Законом повноваження, покладені на Рахункову палату Конституцією України, здійснюються через провадження заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту).

Державний зовнішній фінансовий контроль (аудит) забезпечується Рахунковою палатою шляхом здійснення фінансового аудиту, аудиту ефективності, експертизи, аналізу та інших контрольних заходів.

Рахункова палата застосовує у своїй діяльності основні принципи діяльності Міжнародної організації вищих органів фінансового контролю (INTOSAI), Європейської організації вищих органів фінансового контролю (EUROSAI) та Міжнародні стандарти вищих органів фінансового контролю (ISSAI) в частині, що не суперечить Конституції та законам України.

ЗМІСТ

<i>СПИСОК СКОРОЧЕНЬ</i>	4
<i>УЗАГАЛЬНЮЮЧІ РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ</i>	10
<i>1. ПЕРЕДУМОВИ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ</i>	17
<i>2. РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ</i>	21
<i>2.1. Аналіз організаційних засад діяльності Міністерства освіти і науки України у сфері управління об'єктами державної власності</i>	21
<i>2.2. Оцінка стану планування і затвердження видатків за бюджетною програмою 2201160 на використання об'єктів державної власності</i>	25
<i>2.3. Оцінка обліку об'єктів державної власності</i>	29
<i>2.4. Оцінка ефективності використання і розпорядження об'єктами державної власності закладами вищої освіти</i>	40
<i>2.5. Оцінка ефективності використання земель державної власності закладами вищої освіти</i>	45
<i>2.6. Оцінка передачі закладами вищої освіти об'єктів державної власності в оренду та надання платних послуг за користування державним майном</i>	55
<i>2.7. Оцінка обліку та розпорядження державним майном закладами вищої освіти, що передані на фінансове забезпечення з місцевих бюджетів</i>	63
<i>Додаток до розділу 2.3</i>	68
<i>Додаток до розділу 2.5</i>	74

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

Автодорожній коледж ОНПУ	Одеський автомобільно-дорожній коледж Одеського національного політехнічного університету
Автодорожній коледж НУ “Львівська політехніка”	Львівський автомобільно-дорожній коледж Національного університету “Львівська політехніка”
АС “Юридичні особи”	Програмний модуль автоматизованої системи “Юридичні особи” Фонду державного майна України, встановлений в МОН
бюджетна програма 2201160	бюджетна програма за КПКВК 2201160 “Підготовка кадрів вищими навчальними закладами III і IV рівнів акредитації та забезпечення діяльності їх баз практики”
Бюджетний кодекс	Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456
Будівельний коледж ЖНАУ	Будівельний коледж Житомирського національного агроєкологічного університету
Брянківський коледж ЛНУ	Відокремлений підрозділ “Брянківський коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка”
Білоцерківський агроуніверситет	Білоцерківський національний аграрний університет
Білоцерківський коледж дизайну	Білоцерківський коледж сервісу та дизайну
Білоцерківський енерготехнікум	Державний вищий навчальний заклад “Білоцерківський механіко-енергетичний технікум”
Відомості про державне майно	Відомості про державне майно (нерухоме майно державних підприємств, їх об’єднань, установ та організацій) за формою звіту № 2 б (д)
Вінницький агроуніверситет	Вінницький національний аграрний університет
Вовчанський технікум	Вовчанський технікум Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка
ХНТУСГ	Відокремлений структурний підрозділ
ВСП	
Верхівнянська філія Житомирського агроколеджу	Верхівнянська філія Житомирського агротехнічного коледжу
Господарський кодекс	Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436
Державний реєстр прав	Державний реєстр прав на нерухоме майно, Реєстр прав власності на нерухоме майно
ДКСУ	Державна казначейська служба Україна
Дніпровський університет	Дніпровський національний університет ім. Олеса Гончара
Дніпровський технікум зварювання	Дніпровський технікум зварювання та електроніки імені Є. О. Патона
Дніпровський коледж дизайну	Дніпровський державний коледж технологій та дизайну
Екологічний коледж	Екологічний коледж Львівського національного аграрного університету
Єдиний реєстр	Єдиний реєстр об’єктів державної власності
Житомирський агроуніверситет	Житомирський національний агроєкологічний університет
Житомирський агроколедж	Житомирський агротехнічний коледж
Закон № 147	Закон України від 03.03.1998 № 147 “Про передачу об’єктів права державної та комунальної власності”
Закон № 161	Закон України від 06.10.1998 № 161 “Про оренду землі”
Закон № 185	Закон України від 21.09.2006 № 185 “Про управління об’єктами

	державної власності”
Закон № 922	Закон України від 25.12.2015 № 922 “Про публічні закупівлі”
Закон № 996	Закон України від 16.07.1999 № 996 “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”
Закон № 1378	Закон України від 11.12.2003 № 1378 “Про оцінку земель”
Закон № 1560	Закон України від 18.09.1991 № 1560 “Про інвестиційну діяльність”
Закон № 1556	Закон України від 01.07.2014 № 1556 “Про вищу освіту”
Закон № 1952	Закон України від 01.07.2004 № 1952 “Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень”
Закон № 2145	Закон України від 05.09.2017 № 2145 “Про освіту” (набрав чинності 28.09.2017)
Закон № 2246	Закон України від 07.12.2017 № 2246 “Про Державний бюджет України на 2018 рік”
Закон № 2269	Закон України від 10.04.1992 № 2269 “Про оренду державного та комунального майна”
Закон № 3613	Закон України від 07.07.2011 № 3613 “Про Державний земельний кадастр”
Закон № 2629	Закон України від 23.11.2018 № 2629 “Про Державний бюджет України на 2019 рік”
ЗВО	Заклади вищої освіти
Загальні вимоги № 1536	Загальні вимоги до визначення результативних показників бюджетних програм, затверджені наказом Мінфіну від 10.12.2010 № 1536 “Про результативні показники бюджетної програми”, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 27.12.2010 за № 1353/18648
Індустріальний коледж КНУБА	Київський індустріальний коледж Київського національного університету будівництва і архітектури
Кадіївський педколедж ЛНУ	Відокремлений підрозділ “Кадіївський педагогічний коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка”
Коледж “Інфокомунікації” КНУБА	Львівський коледж “Інфокомунікації” Національного університету “Львівська політехніка”
КПІ	Київський національний університет будівництва і архітектури
Коледж МНУ	Національний технічний університет України “Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”
Коледж харчопрому ХНТУСГ	Коледж Миколаївського національного університету ім. В.О. Сухомлинського
Класифікатор державного майна	Коледж переробної та харчової промисловості Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка
Луганський університет	Класифікатор державного майна, затверджений наказом Фонду державного майна України від 15.03.2006 № 461
Луганський агроуніверситет	Державний заклад “Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”
Лисичанський педколедж ЛНУ	Луганський національний аграрний університет
Львівський агроуніверситет	Відокремлений підрозділ “Лисичанський педагогічний коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка”
Львівський ветуніверситет	Львівський національний аграрний університет
	Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С. З. Гжицького

Лінгвістичний університет Мінагрополітики Методика № 1121	Національний лінгвістичний університет Міністерство аграрної політики та продовольства України Методика проведення інвентаризації об'єктів державної власності, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 30.11.2005 № 1121
Методичні рекомендації щодо облікової політики № 11	Методичні рекомендації щодо облікової політики суб'єкта державного сектору, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 23.01.2015 № 11
Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів № 11	Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів суб'єктів державного сектору, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 23.01.2015 № 11
Мінфін МОН	Міністерство фінансів України Міністерство освіти і науки України
Миколаївський університет	Миколаївський національний університет ім. В. О. Сухомлинського
Миколаївський агроуніверситет	Миколаївський національний аграрний університет
Морехідний коледж наказ № 168	Одеський морехідний коледж рибної промисловості імені Олексія Соляника Наказ Міністерства освіти і науки України від 19.02.2015 № 168 “Деякі питання передачі цілісних майнових комплексів навчальних закладів та державної установи із сфери управління Мінагрополітики та ДФС до сфери управління МОН”
наказ № 197	Наказ Фонду державного майна України від 03.02.2006 № 197 “Про затвердження форм надання відомостей про об'єкти державної власності”, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 04.04.2006 за № 380/12254
наказ № 522	Наказ Міністерства освіти і науки України від 15.05.2013 № 522 “Про затвердження Положення про колегію Міністерства освіти і науки України”
НАУ НУ “Львівська політехніка” Новокаховський коледж ОНПУ Новочорторийський агротехнікум Одеський НПУ Одеський коледж Острозька академія Перелік № 796	Національний авіаційний університет Національний університет “Львівська політехніка” Новокаховський політехнічний коледж Одеського національного політехнічного університету Новочорторийський державний аграрний технікум Одеський національний політехнічний університет Одеський коледж транспортних технологій Національний університет “Острозька академія” Перелік платних послуг, які можуть надаватися закладами освіти, іншими установами та закладами системи освіти, що належать до державної і комунальної форми власності, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 27.08.2010 № 796
П(С)БОДС № 101	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 “Подання фінансової звітності”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.12.2009 № 1541 “Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 “Подання фінансової звітності”, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 28.01.2010 за № 103/17398
П(С)БОДС № 121	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в

	державному секторі 121 “Основні засоби”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 12.10.2010 № 1202 “Про затвердження національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі”, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 01.11.2010 за № 1017/18312
П(С)БОДС № 123	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 123 “Запаси”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 12.10.2010 № 1202 “Про затвердження національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі”, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 01.11.2010 за № 1019/18314
Подільський агроуніверситет	Подільський державний аграрно-технічний університет
Положення про Управління з питань державного майна МОН	Положення про Управління з питань державного майна та підприємств Міністерства освіти і науки України, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 05.10.2016 № 379-а
Полтавський педуніверситет	Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
Полтавська агроакадемія	Полтавська державна аграрна академія
Прикарпатський університет	Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Положення № 88	Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 24.05.1995 № 88, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 05.06.1995 за № 168/704
Положення № 630	Положення про Міністерство освіти і науки України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 16.10.2014 № 630
Положення № 879	Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 30.10.2014 за № 1365/26142
Положення № 1482	Положення про порядок передачі об'єктів права державної власності, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 21.09.1998 № 1482 “Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності”
Порядок розрахунку вартості підготовки одного фахівця	Порядок розрахунку закладами, установами вартості підготовки за державним замовленням одного кваліфікованого робітника, фахівця, аспіранта, докторанта, слухача за освітньо-кваліфікаційним рівнем, науковим ступенем, спеціальністю, напрямом підготовки, галуззю знань, видом економічної діяльності (для професійно-технічного навчального закладу), професією та формою навчання на плановий рік
Порядок № 44	Порядок складання бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, звітності фондами загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 24.01.2012 № 44, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 09.02.2012 за № 196/20509
Порядок № 228	Порядок складання, розгляду, затвердження та основні вимоги до виконання кошторисів бюджетних установ, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228

Порядок № 736	Порядок надання платних освітніх послуг державними та комунальними навчальними закладами, затверджений спільним наказом Міністерства освіти і науки України, Міністерства економіки України, Міністерства фінансів України від 23.07.2010 № 736/902/758, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 30.11.2010 за № 1196/18491
Порядок № 803	Порядок відчуження об'єктів державної власності, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 06.06.2007 № 803
Порядок № 818	Порядок складання типових форм з обліку та списання основних засобів суб'єктами державного сектору, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 13.09.2016 № 818, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 07.10.2016 за № 1336/29466
Порядок № 975	Порядок та умови надання державної цільової підтримки деяким категоріям громадян для здобуття професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2016 № 975 “Про надання державної цільової підтримки деяким категорія громадян для здобуття професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти” (із змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 17.07.2019 № 686)
Порядок № 1127	Порядок державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 25.12.2015 № 1127
Порядок № 1219	Порядок застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2015 № 1219 “Про затвердження деяких нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку в державному секторі”, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 16.01.2016 за № 85/28215
Порядок № 1407	Порядок казначейського обслуговування державного бюджету за витратами, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 24.12.2012 № 1407, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 17.01.2013 за № 130/22662
Постанова № 467	Постанова Кабінету Міністрів України від 14.04.2004 № 467 “Про затвердження Положення про Єдиний реєстр об'єктів державної власності”
Постанова № 1024	Постанова Кабінету Міністрів України від 31.08.1996 № 1024 “Про порядок індексації вартості об'єктів житлового фонду”
Постанова № 1047	Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 № 1047 “Про розміри стипендій у державних та комунальних навчальних закладах, наукових установах” (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 № 918)
Постанова № 1121	Постанова Кабінету Міністрів України від 30.11.2005 № 1121 “Про затвердження Методики проведення інвентаризації об'єктів державної власності”
Правила № 1098	Правила складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2002 № 1098, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 21.01.2003 за № 47/7368
розпорядження № 87	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 04.02.2015 № 87-р “Про передачу цілісних майнових комплексів

розпорядження № 486	навчальних закладів та державної установи до сфери управління Міністерства освіти і науки” Розпорядження Кабінету Міністрів України від 26.06.2013 № 486-р “Про віднесення цілісного майнового комплексу Національного університету біоресурсів і природокористування України до сфери управління Міністерства освіти і науки”
Ліцензійні умови № 1187	Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 № 1187 (із змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 10.05.2018 № 347)
Ракетно-космічний коледж Спільний наказ № 284/423/173	Коледж ракетно-космічного машинобудування Дніпровського національного університету ім. Олесья Гончара Спільний наказ Міністерства освіти і науки України, молоді та спорту України, Міністерства фінансів України, Міністерства охорони здоров'я України від 28.03.2011 № 284/423/173 “Про встановлення граничного розміру плати за проживання в студентських гуртожитках вищих навчальних закладів державної та комунальної форм власності”, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 27.04.2011 за № 520/19258
Сумський агроуніверситет Таврійський агротехуніверситет Тернопільський техуніверситет Технікум землевпорядкування ЖНАУ Техколедж НУ “Львівська політехніка” Техколедж ТДТУ Указ № 451	Сумський національний аграрний університет Таврійський державний агротехнологічний університет Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя Технікум землевпорядкування Житомирського національного агроєкологічного університету Технічний коледж Національного університету “Львівська політехніка” Технічний коледж Тернопільського державного технічного університету Указ Президента України від 16.06.1995 № 451 “Про Положення про національний заклад (установу) України”
Університет харчових технологій Уманський університет ФДМ форма № 2 б (д)	Національний університет харчових технологій Уманський національний університет садівництва Фонд державного майна України форма № 2 б (д) “Відомості про державне майно”, затверджена наказом Фонду державного майна України від 03.02.1996 № 197 “Про затвердження форм надання відомостей про об'єкти державної власності”, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України від 04.04.2006 за № 380/12254
Харківський техуніверситет Харківський коледж Херсонський коледж ОНПУ Херсонський агроуніверситет ЦМК Цивільний кодекс	Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка Харківський машинобудівний коледж Херсонський політехнічний коледж Одеського національного політехнічного університету Державний вищий навчальний заклад “Херсонський державний аграрний університет” Цілісний майновий комплекс Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435

УЗАГАЛЬНЮЮЧІ РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ

1. Міністерство освіти і науки України як суб'єкт управління об'єктами державної власності не забезпечило належного виконання покладених на нього повноважень у частині обліку об'єктів державної власності, що перебувають у сфері його управління, та контролю за ефективним використанням та збереженням таких об'єктів.

Внаслідок відсутності контролю МОН площі земельних ділянок, переданих у 2015 році зі сфери управління Мінагрополітики до сфери управління МОН, станом на 01.04.2019 зменшилися на понад 24,3 тис. га. При цьому МОН не володіє інформацією щодо фактичного стану використання цих земель.

Результати аудитів тридцяти п'яти закладів вищої освіти, які належать до сфери управління МОН, засвідчили неефективність існуючої в МОН системи управління і внутрішнього контролю за використанням і розпорядженням державним майном, переданим закладам на праві оперативного управління.

Майже в усіх перевірених ЗВО встановлено факти невідображення або недостовірного відображення у бухгалтерському обліку та/або у формі № 2 б (д) "Відомості про державне майно (нерухоме майно державних підприємств, їх об'єднань, установ та організацій)" інформації про об'єкти державної власності, у тому числі земельні ділянки, зокрема щодо площ, вартості, коду і назви державного майна. У бухгалтерському обліку 12 перевірених ЗВО, яким надано право постійного користування земельними ділянками загальною площею понад 4,0 тис. га, не обліковано майже 80 відс. земель; 9 ЗВО, в користуванні яких знаходяться земельні ділянки площею 3,7 тис. га, не відображено у формі № 2 б (д) більше 60 відс. земель.

Внаслідок порушення вимог бухгалтерського обліку основних засобів викривлено дані бухгалтерського обліку і фінансової звітності на суму 27930,2 тис. грн, що відповідно до статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства.

МОН як орган, уповноважений управляти об'єктами державної власності, не здійснює належного контролю за повнотою даних Єдиного реєстру об'єктів державної власності та їх відповідністю встановленим вимогам, що фактично нівелює мету створення цього реєстру – здійснення контролю за ефективним використанням об'єктів державної власності, забезпечення реалізації управлінських рішень, відкритості та прозорості інформування у державному секторі економіки.

2. МОН не володіє повними і достовірними даними про укладені інвестиційні договори, внеском за якими були земельні ділянки, надані у постійне користування ЗВО, що належать до сфери його управління. За погодженням МОН ЗВО укладалися інвестиційні договори без визначення в них істотних умов, зокрема вартості і площ переданих забудовникам земельних ділянок, що призвело до втрати закладами

земельних ділянок та ризиків невиконання інвесторами умов договорів. **Невизначеність цих істотних умов унеможлиблює здійснення оцінки повноти отриманих вигід/благ ЗВО у збудованих об'єктах. Ухвалені в такий спосіб управлінські рішення мають ознаки корупційних дій, оскільки створено непрозорі та пільгові умови для суб'єктів підприємницької діяльності за рахунок належних державі активів.**

Так, незважаючи на відкликання МОН через місяць листа від 03.06.2014 № 1/11–8466, в якому міністерство не заперечувало щодо укладання інвестиційного договору **Індустріальним коледжем Київського національного університету будівництва та архітектури** з ТОВ “ВКФ “Фарби України”, останнім у 2014 році було розпочато будівництво на земельній ділянці коледжу площею 0,9582 га та збудовано 3 секції житлового будинку (перша черга). **Водночас гуртожиток і квартири** площею 1800 і 350 кв. м відповідно на загальну суму 35,1 млн грн (за даними судової експертизи) цей коледж не отримав.

Київським національним лінгвістичним університетом не отримано за інвестиційною угодою гуртожиток і втрачено земельну ділянку (0,5809 га) за адресою: м. Київ, вул. Ломоносова, 50, на якій інвестором ТОВ “ТМО “Ліко-Холдінг” побудовано житловий будинок. На земельних ділянках **Національного авіаційного університету** за 6 інвестиційними договорами, внеском за якими були три земельні ділянки без визначення **вартості і площі**, збудовано три житлові будинки, два спортивні комплекси: “Sport Life Караваєві Дачі” і “Sport Life Борщагівка”, навчально-виховний комплекс “Ерудит” (зі спортмайданчиками), не завершено будівництво житлового будинку і заплановано будівництво дошкільного навчального закладу. НАУ за трьома договорами отримано 53 квартири (загальною площею 3451,8 кв. м), які обліковано у бухгалтерському обліку, але забудовниками не виконано зобов'язань щодо реконструкції стадіону і спортивних майданчиків, гуртожитків. За договором від 14.02.2013 № 130/24 НАУ отримано автомобіль Ford, але не одержано житлових приміщень загальною площею 1494,8 кв. м та станом на 01.10.2019 двох автомобілів Hyundai (укладено договори купівлі-продажу транспортного засобу від 29.08.2019 № ЕАД00002100 і № ЕАД00002101). За умовами договору від 23.10.2002 № 4 передбачено отримання 44 квартир (4114,58 кв. м) фізичними особами (згідно із затвердженим НАУ списком) за пільговими цінами і 37 місць для паркування автомобілів, які не обліковано у бухгалтерському обліку закладу.

Не виконано інвесторами зобов'язань також перед Національним університетом харчових технологій, Національним технічним університетом України “Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”, Технічним коледжем Тернопільського державного технічного університету.

Для захисту своїх прав ЗВО звертаються до суду і сплачують за рахунок власних коштів і коштів загального фонду невластиві їм платежі: судові збори (2782,2 тис. грн), земельний податок (497,0 тис. грн), що є непродуктивними витратами. При цьому МОН як орган, уповноважений управляти своїм майном, залишається осторонь від розгляду спорів за

інвестиційними договорами.

3. Згідно із Законом України від 01.07.2014 № 1556 “Про вищу освіту” з 06.09.2014 ЗВО надано право провадити діяльність на принципах автономії та самоврядування: самостійно приймати рішення щодо організації освітнього процесу, наукових досліджень, внутрішнього управління, економічної та іншої діяльності, проте **МОН не сформовано стратегічних підходів управління державним майном з урахуванням зазначених змін та релевантної системи внутрішнього контролю.**

Як наслідок, МОН не має достатнього підтвердження, що поставлені перед ЗВО цілі – ефективне використання майна, переданого їм в оперативне управління, досягаються, а виділені кошти використовуються законно й ефективно. Системні ризики у діяльності ЗВО не ідентифіковані керівництвом цих закладів і МОН, управління ними здійснюється ситуативно та нерезультативно.

Відповідальність за результати фінансово-господарської діяльності, стан і збереження нерухомого та іншого майна покладено на керівників ЗВО, водночас **неналежний внутрішній контроль МОН за ефективним використанням закладами коштів державного бюджету, спрямованих на утримання та збереження державного майна, а також безвідповідальність керівників ЗВО призвели до використання у 2018 році–I півріччі 2019 року перевіреними ЗВО з порушенням вимог чинного законодавства 456,5 тис. грн, непродуктивно – 9517,0 тис. гривень. Внаслідок ухвалення неефективних управлінських рішень ЗВО втрачено доходів на суму 7091,5 тис. грн, недоотримано доходів бюджетом на суму 638,8 тис. грн, не відшкодовано витрат за спожиті комунальні послуги – 20,1 тис. грн, створено ризики здійснення незаконних видатків і втрати доходів ЗВО – 7,3 і 598,1 тис. грн відповідно, неефективно використано обладнання вартістю 7000,0 тис. гривень.**

При цьому протягом 2018 року–10 місяців 2019 року сектором внутрішнього аудиту МОН проведено у ЗВО лише один аудит ефективності розпорядження об’єктами державної власності (у вересні 2019 року), яким також встановлено наявність проблем у цій сфері, зокрема відсутність правовстановлюючих документів щодо права постійного користування земельними ділянками у закладі освіти, що створює ризик втрати таких ділянок.

4. Через відсутність стратегії розвитку вищої освіти МОН не визначено пріоритетів діяльності у сфері управління об’єктами державної власності. Як наслідок, управлінські рішення з питань обліку, використання і розпорядження об’єктами державної власності приймалися безсистемно і безконтрольно.

ЗВО до автоматизованої системи “Юридичні особи” (програмний модуль Фонду державного майна України) подаються дані про державне майно, що перебуває на балансі, проте **МОН інформацію про кількість і вартість цього майна, площу земельних ділянок не аналізує і не володіє**

даними про зміни, що відбулися у державному майні ЗВО, що належать до сфери його управління.

Внаслідок дефіциту капітальних видатків (1,5 млрд на 2018–2019 роки) частина об'єктів державної власності ЗВО перебуває в аварійному стані та потребує ремонту, що унеможлиблює використання за призначенням для задоволення потреб системи освіти. Водночас необхідність забезпечення охорони та обслуговування таких об'єктів зумовлює **непродуктивні витрати (5626,8 тис. грн) і ризик щорічних витрат для охорони пам'ятки історії та архітектури** (будівля Палацу культури студентів ім. Ю. О. Гагаріна Дніпровського національного університету ім. О. Гончара) **та пам'ятника архітектури національного значення** (будівля навчального корпусу Дніпровського національного університету ім. О. Гончара) у подальшому на суму майже мільйон гривень.

На балансі лише дев'яти перевірених ЗВО обліковується **251 одиниця нерухомого майна загальною площею 136767,21 кв. м, залишкова вартість якого дорівнює нулю**, проте керівництво цих ЗВО не скористалося правом визначення справедливої вартості майна відповідно до вимог пункту 10 розділу II Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 “Основні засоби”, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 12.10.2010 № 1202 (далі – П(С)БОДС № 121). Встановлено випадки порушення вимог пункту 5 розділу III П(С)БОДС № 121 і неврахування пункту 1 розділу V Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку основних засобів суб'єктів державного сектору, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 23.01.2015 № 11, щодо визначення ліквідаційної вартості об'єктів основних засобів з нульовою залишковою вартістю, використання яких продовжується.

Незважаючи на проблеми з обліком та ефективним використанням об'єктів державної власності у сфері вищої освіти, жодного разу ці питання на колегії МОН та дорадчими (консультативними) органами не розглядалися. Також зазначені питання залишилися поза увагою наглядових рад ЗВО. У жодному із перевірених ЗВО наглядова рада не розглядала питання матеріально-технічного, фінансового забезпечення закладів освіти, залучення додаткових ресурсів для забезпечення діяльності та здійснення контролю за ефективним використанням майна, ресурсів та коштів.

5. МОН не організувало проведення належної щорічної інвентаризації об'єктів державної власності для внесення достовірних даних до Єдиного реєстру об'єктів державної власності. Як наслідок, не забезпечено дієвого контролю за повнотою внесення відомостей про нерухоме майно до цього реєстру.

Через дефіцит бюджетних коштів та неприйняття ЗВО ефективних управлінських рішень станом на 01.07.2019 **державна реєстрація речових прав** (з урахуванням вимог частини третьої статті 3 Закону України від 01.07.2004 № 1952 “Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень”), зокрема, **на понад 20 відс. земельних ділянок,**

68 відс. будівель і споруд не здійснена, що створює ризики втрати державного майна.

Так, на земельній ділянці за адресою: м. Київ, бульвар Т. Шевченка, 27–а, право користування якою належить Київському національному лінгвістичному університету, розміщено адміністративну будівлю загальною площею 1 580 кв. м, яку в 2009–2011 роках МОН передано з балансу ЗВО на баланс Інституту інноваційних технологій і змісту освіти (1 373 кв. м), ДП “Освіта-Центр” (109,0 кв. м), ДП “Державний центр прикладних інформаційних технологій” (98,0 кв. м). Станом на 01.10.2019 за цією адресою на цокольному і першому поверхах будівлі розміщуються комерційні структури (The Sketch Barbershop і ресторан “Варадеро” відповідно), приміщення на 2-му і 3-му поверхах згідно з постановою Вищого господарського суду від 14.12.2016 (справа № 910/22863/15) повернено МОН в непридатному для використання стані. За даними публічної кадастрової карти України земельна ділянка за адресою: м. Київ, бульвар Т. Шевченка, 27–а, віднесена до земель державної власності, цільове призначення – для освіти.

Аудитом з’ясовано, що у перевірених 14 ЗВО не використовуються для цілей освіти понад 65 відс. земельних ділянок (2,4 тис. га). Стратегію подальшого використання цих ділянок не розроблено.

6. Керівництвом перевірених ЗВО ухвалювалися неефективні управлінські рішення про використання і розпорядження державним майном: з метою уникнення укладання договорів оренди оформлялися договори про надання платних послуг, що має наслідком недоотримання доходів ЗВО. Окремими ЗВО майно надавалося в оренду без договорів. Також встановлено факти укладання договорів оренди без погодження з МОН та без страхування майна, що створює ризики його втрати та нанесення збитків державі. Внаслідок таких управлінських рішень недоотримано ЗВО доходів у сумі щонайменше 3805,7 тис. грн, державним бюджетом – 488,5 тис. грн і відшкодування витрат за надані комунальні послуги у сумі 20,1 тис. гривень.

За відсутності належного обліку та контролю за наданням платних послуг за використання об’єктів державної власності утворено ризики недоотримання коштів до спеціального фонду кошторису ЗВО. Зокрема, зазначене спричинило недоотримання доходів до спеціального фонду кошторису лише Національного авіаційного університету і Київського національного університету будівництва та архітектури на суму 1452,6 тис. гривень.

7. На сьогодні МОН не розроблено і не затверджено спільно з Мінекономрозвитку і Мінфіном порядку розрахунку закладами, установами вартості підготовки за державним замовленням одного кваліфікованого робітника, фахівця, аспіранта, докторанта, слухача за освітньо-кваліфікаційним рівнем, науковим ступенем, спеціальністю, напрямом підготовки, галуззю знань, видом економічної діяльності (для професійно-технічного навчального закладу), професією та формою навчання на плановий

рік. Як наслідок, розрахунок вартості підготовки за державним замовленням, зокрема, одного фахівця на плановий рік, який у тому числі включає витрати на оплату комунальних послуг та енергоносіїв, витрати на утримання гуртожитку, капітальні видатки тощо, не здійснюється.

У 2018 і 2019 роках планування видатків за бюджетною програмою 2201160, зокрема на оплату комунальних послуг та енергоносіїв і капітальні видатки, та надходжень до спеціального фонду, зокрема плати за оренду державного майна та від іншої господарської діяльності, здійснювалося з недотриманням вимог Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228 (далі – Порядок № 228).

7.1. Всупереч вимогам абзацу п'ятого пункту 43 Порядку № 228 МОН не доводило до розпорядників нижчого рівня лімітів споживання енергоносіїв у натуральних показниках, а окремим з них у порушення пункту 11 Порядку № 228 – граничних обсягів видатків для складання проєктів кошторисів на 2018 і 2019 роки.

7.2. У порушення пункту 22 Порядку № 228 розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня до проєктів кошторисів на 2018 і 2019 роки за бюджетною програмою 2201160 включено видатки у загальній сумі 8776437,6 тис. грн за відсутності відповідних розрахунків за кожним кодом економічної класифікації видатків, деталізованих за видами та кількістю товарів (робіт, послуг) із зазначенням вартості за одиницю, зокрема у частині оплати комунальних послуг і енергоносіїв та капітальних видатків. Як наслідок, у кошторисах затверджено на ці цілі видатки у сумі 5690859,5 тис. грн, які не підтверджені розрахунками і економічними обґрунтуваннями.

7.3. Всупереч вимогам пункту 17 Порядку № 228 до проєктів кошторисів у 2018 і 2019 роках окремими ЗВО не склалися розрахунки обсягів надходжень до спеціального фонду (плата за надання в оренду державного майна та надходження від додаткової (господарської) діяльності) на загальну суму 5269,8 тис. грн, що унеможлиблює у подальшому здійснення аналізу повноти надходжень.

7.4. Паспорти бюджетної програми 2201160 на 2018 і 2019 роки затверджені з порушенням термінів, встановлених частиною восьмою статті 20 Бюджетного кодексу України.

За результатами проведеного аудиту Рахункова палата **рекомендує:**

МОН:

- зобов'язати керівників відокремлених структурних підрозділів ЗВО (балансоутримувачів без права юридичної особи) подавати бюджетну і фінансову звітність та форму № 2 б (д) до ЗВО, у структурі яких вони функціонують;

- запровадити дієвий внутрішній контроль за використанням ЗВО державного майна в умовах автономності їх діяльності;

- здійснити аналіз ефективності використання державного майна ЗВО, що належать до сфери управління МОН;
- при плануванні надходжень та видатків за бюджетною програмою 2201160 здійснювати деталізовані розрахунки до проекту кошторису і кошторису МОН, а також вимагати складання аналогічних розрахунків від розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня;
- доводити до розпорядників нижчого рівня граничні обсяги видатків бюджету та ліміти споживання енергоносіїв у натуральних показниках;
- забезпечити контроль за дотриманням ЗВО вимог чинного законодавства в частині повноти і достовірності обліку основних засобів;
- зобов'язати ЗВО вжити заходів щодо визначення справедливої вартості об'єктів державної власності;
- зобов'язати ЗВО забезпечити належне проведення інвентаризації з метою внесення повних і достовірних даних у форму № 2 б (д), із визначенням відповідальних осіб;
- вжити дієвих заходів щодо проведення ЗВО державної реєстрації прав із визначенням відповідальних осіб з керівного складу МОН та строків виконання;
- визначити відповідальних осіб МОН, до посадових обов'язків яких віднести здійснення моніторингу внесення достовірних даних до Єдиного реєстру об'єктів державної власності;
- зобов'язати ЗВО вжити заходів щодо повного і достовірного відображення у бухгалтерському обліку і формі № 2 б (д) даних про земельні ділянки, передані їм на праві постійного користування;
- розробити стратегію розвитку вищої освіти, де одним із пріоритетних напрямів визначити модернізацію і реконструкцію навчальних корпусів і гуртожитків ЗВО;
- вжити заходів щодо створення в ЗВО наглядових рад для здійснення ними нагляду за управлінням майном ЗВО;
- зобов'язати ЗВО здійснювати розрахунки за проживання у гуртожитках відповідно до вимог чинного законодавства, зокрема передбачити у договорах відповідальність за несвоєчасну оплату послуг за проживання. Здійснювати претензійно-позовну роботу з боржниками;
- зобов'язати Київський національний університет будівництва та архітектури вжити заходів для прискорення отримання сертифіката про акредитацію лабораторії Науково-дослідного інституту в'язучих речовин і матеріалів та ефективно використовувати обладнання, а також звернутися до правоохоронних органів щодо незаконного використання суб'єктом господарювання належного йому державного майна;
- зобов'язати ЗВО та їх структурні підрозділи провести інвентаризацію земельних ділянок та вжити заходів щодо достовірного відображення у звітності даних про земельні ділянки і прав на них;
- визначити з числа заступників Міністра відповідальну посадову особу МОН за виконання укладених ЗВО інвестиційних договорів;
- зобов'язати ЗВО вжити заходів для проведення незалежної експертної

оцінки земельних ділянок, переданих інвесторам для забудови, з метою визначення внеску ЗВО за інвестиційними договорами. Забезпечити контроль за виконанням договорів;

- заборонити переведення у комунальну власність з метою подальшої приватизації службових квартир, які отримані від інвесторів (забудовників) у рахунок переданих їм під забудову земельних ділянок ЗВО;

- провести суцільну перевірку договорів оренди, укладених ЗВО, зокрема, Дніпровським національним університетом ім. Олеся Гончара, Державним закладом “Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”, Національним лінгвістичним університетом, Національним авіаційним університетом, з метою встановлення законності укладання, наявності згоди МОН на оренду державного майна, договорів страхування, відповідності фактичних орендованих площ, вказаних у договорах, та використання орендованого майна згідно з вимогами статті 80 Закону України від 05.09.2017 № 2145 “Про освіту”;

- розглянути питання відповідальності керівників ЗВО, в яких допущено порушення при використанні об’єктів державної власності, згідно з укладеними з ними контрактами;

- зобов’язати ЗВО дотримуватися вимог абзацу першого пункту 2.1 розділу 2 Порядку надання платних освітніх послуг державними та комунальними навчальними закладами, затвердженого спільним наказом Міністерства освіти і науки України, Міністерства економіки України, Міністерства фінансів України від 23.07.2010 № 736/902/758, у частині встановлення вартості платної освітньої послуги на підставі економічно обґрунтованих витрат та забезпечити контроль за повнотою надходжень;

- вжити заходів щодо належного обліку об’єктів державної власності та вирішення питання про передачу у комунальну власність державного майна, яке знаходиться у користуванні ЗВО, переданих на фінансове забезпечення з місцевих бюджетів.

3. Поінформувати Державне бюро розслідувань і Національну поліцію України про виявлені під час аудиту ознаки кримінальних правопорушень.

4. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту оприлюднити на офіційному вебсайті Рахункової палати.

1. ПЕРЕДУМОВИ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ

1.1. Підстава для аудиту

МОН є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах освіти і науки, наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності в науковій сфері, трансферу (передачі) технологій, а також забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері здійснення державного нагляду (контролю) за діяльністю закладів освіти, підприємств, установ та організацій, які надають послуги у сфері освіти або провадять іншу

діяльність, пов'язану з наданням таких послуг, незалежно від їх підпорядкування і форми власності.

Держава передала МОН у безстрокове безоплатне користування державне майно без права зміни його форми власності. Для забезпечення статутної діяльності МОН передано ЗВО в оперативне управління будівлі, споруди, комунікації, обладнання, транспортні засоби, інше майно; у постійне користування – земельні ділянки.

Згідно зі статтею 87 Бюджетного кодексу України до видатків, що здійснюються з Державного бюджету України, належать, зокрема, видатки на вищу освіту (на оплату послуг з підготовки фахівців, наукових та науково-педагогічних кадрів на умовах державного замовлення у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації (університетах, академіях, інститутах) державної власності)). Водночас МОН не розроблено і не затверджено спільно з Міністерством економічного розвитку і торгівлі порядку розрахунку закладами, установами вартості підготовки за державним замовленням одного кваліфікованого робітника, фахівця, аспіранта, докторанта, слухача за освітньо-кваліфікаційним рівнем, науковим ступенем, спеціальністю, напрямом підготовки, галуззю знань, видом економічної діяльності (для професійно-технічного навчального закладу), професією та формою навчання на плановий рік. Як наслідок, у 2018–2019 роках розрахунок вартості підготовки за державним замовленням, зокрема, одного фахівця на плановий рік, який у тому числі повинен включати витрати на оплату комунальних послуг та енергоносіїв, витрати на утримання гуртожитку, капітальні видатки тощо, МОН не здійснювався.

У 2018 і 2019 роках видатки на оплату комунальних послуг та енергоносіїв і капітальні видатки МОН планувало за бюджетною програмою 2201160, зокрема за загальним фондом – 3,6 млрд грн, за спеціальним – 5,6 млрд гривень. Станом на 01.09.2019 до мережі МОН включено 323 розпорядники бюджетних коштів¹, які отримували фінансування за цією бюджетною програмою. Також ЗВО мають власні надходження, що надходять як плата за послуги, що надаються згідно з основною діяльністю (освітньою, науковою та навчально-виробничою діяльністю); надходження від додаткової (господарської) діяльності; від реалізації в установленому порядку майна (крім нерухомого майна); від оренди майна; благодійні внески.

Згідно з Законом України від 01.07.2014 № 1556 “Про вищу освіту” з 06.09.2014 діяльність ЗВО провадиться на принципах автономії та

¹ 289 розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня, які фінансову і бюджетну звітність безпосередньо подавали до МОН; з них 20, які мають 28 структурних підрозділів без статусу окремих юридичних осіб (коледжі, інститути тощо), які фінансуються за КПКВК 2201160 та подають фінансову і бюджетну звітність безпосередньо закладам вищої освіти, до сфери управління яких належать; 34 розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня, які мають 120 структурних підрозділів без статусу окремих юридичних осіб (коледжі, інститути тощо), які фінансуються за КПКВК 2201160 та подають фінансову і бюджетну звітність безпосередньо закладам вищої освіти, до сфери управління яких належать.

самоврядування. Зокрема, ЗВО надано право самостійно приймати рішення стосовно організації освітнього процесу, наукових досліджень, внутрішнього управління, економічної та іншої діяльності. Водночас дані інформаційних джерел² свідчать про низку проблем при використанні ЗВО об'єктів державної власності. Враховуючи істотні ризики в управлінні державним майном ЗВО, що належать до сфери управління МОН, тематика цього аудиту є актуальною.

1.2. Цілі аудиту:

- оцінити законність, своєчасність і повноту прийняття управлінських рішень щодо управління об'єктами державної власності, належними державі матеріальними та іншими активами, що мають фінансові наслідки для державного бюджету;

- оцінити стан обліку, використання і розпорядження об'єктами державної власності, переданими в оперативне управління ЗВО;

- оцінити повноту надходжень коштів за використання об'єктів державної власності, належних державі матеріальних та інших активів, що мають фінансові наслідки для державного бюджету;

- оцінити стан внутрішнього контролю об'єктів аудиту;

- сприяти поліпшенню ефективності діяльності об'єктів аудиту з питань управління об'єктами державної власності, зокрема шляхом надання рекомендацій щодо покращення їх організаційних і внутрішніх процесів;

- надати рекомендації МОН щодо повноти і своєчасності виконання функцій у частині управління об'єктами державної власності.

1.3. Обсяг аудиту:

- кошти державного бюджету за бюджетною програмою 2201160 за 2018 і 2019 роки на використання об'єктів державної власності (зокрема, на оплату комунальних послуг і енергоносіїв та капітальні видатки) у сумі 9213,3 млн грн, у тому числі за загальним фондом 3652,9 млн грн³, спеціальним – 5560,3 млн гривень⁴. Протягом 2018 року–I півріччя 2019 року використано на вказані цілі 2451,4 млн грн, з них за загальним фондом 2451,4 млн грн⁵, спеціальним – 2607,6 млн грн⁶;

- нормативно-правові, розпорядчі й інші акти, які регламентують питання обліку, використання і розпорядження об'єктами державної власності, управлінські рішення з вказаних питань;

- бюджетна, фінансова та статистична звітність; первинні документи та документи бухгалтерського обліку; бюджетні запити, кошториси, паспорти бюджетної програми 2201160, звіти про їх виконання та інші документи, що стосуються предмета аудиту;

- матеріали внутрішнього аудиту;

² Reider-nau.com; vse.media/tag/reyder-nau.

³ 2018 рік – 1545725,6 тис. грн, 2019 рік – 2107247,6 тис. гривень.

⁴ 2018 рік – 2719765,8 тис. грн, 2019 рік – 2840548,2 тис. гривень.

⁵ 2018 рік – 1542011,5 тис. грн, I півріччя 2019 року – 909375,9 тис. гривень.

⁶ 2018 рік – 1793904,3 тис. грн, I півріччя 2019 року – 813702,9 тис. гривень.

- дані відкритих інформаційних джерел;
- опитування, огляд.

Об'єкти аудиту:

Головний розпорядник бюджетних коштів – МОН; розпорядники бюджетних коштів нижчого рівня: Лінгвістичний університет, НАУ, Одеський НПУ, КНУБА, Львівський агроуніверситет, Харківський техуніверситет, Дніпровський університет, Житомирський агроуніверситет, Луганський університет, Полтавський педуніверситет, НУ “Львівська політехніка”, Миколаївський університет, Вовчанський технікум ХНТУСГ; Житомирський агроколедж, Новочорторійський агротехнікум, Білоцерківський коледж дизайну, Білоцерківський енерготехнікум, Харківський коледж, Одеський коледж, Морехідний коледж, Дніпровський технікум зварювання, Дніпровський коледж дизайну (ЗВО, які з 01.06.2018 передані на фінансове забезпечення з місцевих бюджетів, а державне майно залишилось на балансі МОН).

Надіслано запити до ФДМ, Прикарпатського університету, Острозької академії, Тернопільського техуніверситету, Університету харчових технологій, КПІ.

За результатами аудиту **складено 36 актів, з яких дев'ять підписано із зауваженнями** (МОН, Одеський НПУ, КНУБА, Індустріальний коледж КНУБА, НАУ, Луганський університет, Лисичанський педколедж ЛНУ, Кадіївський педколедж ЛНУ, Брянківський коледж ЛНУ).

Термін попереднього вивчення об'єкта та предмета заходу державного зовнішнього фінансового контролю, **проведення контрольного заходу і підготовки звіту:** з 24.06.2019 по 31.10.2019.

1.4. Методика та методи аудиту

Під час аудиту застосовано такі методи: аналіз нормативно-правових, розпорядчих актів та інших документів з питань, які досліджувались аудитом; аналіз обґрунтованості планування видатків державного бюджету на вказані цілі; перевірка й аналіз показників бюджетної, фінансової та іншої звітності з питань аудиту; аналіз управлінських рішень з питань обліку, використання і розпорядження об'єктами державної власності; опитування посадових осіб об'єктів аудиту; огляд об'єктів державної власності.

Головна увага приділялася питанням оцінки повноти і достовірності обліку, ефективності використання і розпорядження об'єктами державної власності.

Під час заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) застосовано такі критерії оцінки:

щодо продуктивності: оцінка співвідношення між результатами діяльності ЗВО в частині використання та збереження державного майна та використаними для досягнення результатів коштами державного бюджету;

щодо результативності: ступінь відповідності фактичних результатів діяльності об'єктів аудиту запланованим показникам; повнота і своєчасність

виконання МОН повноважень з управління об'єктами державної власності та стан збереження активів;

щодо економності: встановлення стану досягнення об'єктами аудиту запланованих результатів за рахунок використання мінімального обсягу бюджетних коштів;

щодо законності, своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень: відповідність управлінських рішень, розпорядчих актів з питань, що стосуються заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту), нормам чинного законодавства; дотримання встановлених термінів та повнота прийняття управлінських рішень.

Аудит за цією тематикою проведено вперше.

2. РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ

2.1. Аналіз організаційних засад діяльності Міністерства освіти і науки України у сфері управління об'єктами державної власності

2.1.1. Висновки.

Міністерство освіти і науки України як суб'єкт управління об'єктами державної власності не забезпечило належного виконання покладених на нього повноважень в частині обліку об'єктів державної власності, що перебувають у сфері його управління, та контролю за ефективним використанням та збереженням таких об'єктів.

Через відсутність дієвого внутрішнього контролю МОН не володіє повними і достовірними даними про результати діяльності ЗВО, які належать до сфери його управління, а отже, немає достатнього підтвердження законності та ефективності використання переданого в оперативне управління ЗВО державного майна та виділених коштів.

2.1.1.1. Законодавча база.

Положенням № 630 визначено, що МОН відповідно до покладених завдань здійснює, зокрема, нормативно-правове та навчально-методичне забезпечення функціонування закладів освіти, забезпечує ефективне і цільове використання бюджетних коштів.

До повноважень Міністра освіти і науки віднесено **управління об'єктами державної власності, що належать до сфери управління МОН, організацію внутрішнього контролю та забезпечення внутрішнього аудиту в МОН та бюджетних установах, що належать до сфери його управління.**

Для погодженого вирішення питань, що належать до компетенції МОН, обговорення найважливіших напрямів діяльності у МОН **може утворюватися Колегія** (пункт 11 Положення № 630).

Положенням про Колегію Міністерства освіти і науки України, затвердженим наказом № 522, визначено, що **Колегія** обговорює і приймає рішення щодо перспектив і найважливіших напрямів діяльності МОН; **розглядає питання** про стан дотримання фінансової, бюджетної дисципліни,

збереження та використання державного майна, здійснення внутрішнього фінансового контролю та усунення виявлених недоліків.

Відповідно до Положення № 630 для розгляду наукових рекомендацій та проведення фахових консультацій з основних питань діяльності у МОН можуть утворюватися інші постійні або тимчасові консультативні, дорадчі та інші допоміжні органи.

2.1.1.2. Виявлений стан справ.

Згідно з розподілом обов'язків між Міністром та заступниками Міністра, Міністр освіти і науки (до 29.08.2019 **Гриневич Л. М.**, з 29.08.2019 **Новосад Г. І.**) **визначає пріоритети роботи МОН та шляхи виконання покладених завдань**; утворює, ліквідує, реорганізовує підприємства, установи та організації, що належать до сфери управління МОН, затверджує їх положення (статути), **здійснює в межах повноважень, передбачених законом, інші функції управління об'єктами державної власності.**

Заступник Міністра освіти і науки (з 10.01.2017 по 04.09.2019 **Греба Р. В.**, з 11.09.2019 **Ярмистий М. М.**) підписує (затверджує) документи, що пов'язані зі здійсненням МОН функцій органу управління державним майном згідно з чинним законодавством; спрямовує, **координує та контролює** діяльність управління з питань державного майна та підприємств МОН, **очолює комісію з майнових питань МОН.**

Керівництвом МОН не забезпечено належного виконання функцій управління об'єктами державної власності, зокрема, переданими на праві оперативного управління ЗВО.

Майже в усіх перевірених ЗВО аудитом встановлено факти невідображення або недостовірного відображення об'єктів державної власності, у тому числі земельних ділянок, у бухгалтерському обліку та/або формі 2 б (д).

Зазначене зумовлено тим, що за відсутності належних управлінських рішень МОН окремі ВСП ЗВО (балансоутримувачі без права юридичної особи) фінансову звітність подають безпосередньо до МОН. Всупереч вимогам абзацу шостого частини п'ятої статті 8 Закону № 996 її показники до фінансової звітності ЗВО не включено. Як наслідок, ЗВО не володіють інформацією про господарську діяльність та матеріально-технічну базу власних ВСП, що призводить до втрати контролю за майном ВСП.

Незважаючи на наявність у МОН сектору внутрішнього аудиту (3 шт. од.), протягом 2018 року–І півріччя 2019 року питання управління державним майном перевірялося лише один раз.

Довідково. У вересні 2019 року проведено плановий внутрішній аудит Одеської державної академії технічного регулювання та якості. Встановлено відсутність правовстановлюючих документів щодо права постійного користування земельними ділянками.

Аудит засвідчив, що ЗВО до АС “Юридичні особи” подаються дані про державне майно, що перебуває на балансі, **проте МОН інформацію про кількість і вартість цього майна, площу земельних ділянок не**

узагальнює та не аналізує і, як наслідок, не володіє інформацією про зміни, що відбулися у державному майні ЗВО.

Відповідно до Положення про Управління з питань державного майна МОН на цей підрозділ покладено функції здійснення аналізу ефективності використання земель, які знаходяться в користуванні об'єктів державної власності, що входять до сфери управління МОН, проте **Управлінням такий аналіз не здійснювався, аналітичні матеріали керівництву не подавалися.**

Аудитом встановлено, що згідно з розпорядженнями № 486 і № 87 до сфери управління МОН у 2013 і 2015 роках передавалися цілісні майнові комплекси ЗВО, які належали до сфери управління Мінагрополітики. Відповідно до актів приймання-передавання, підписаних Міністром освіти і науки Квітом С. М., у складі цілісних майнових комплексів ЗВО передавалися будівлі, споруди, комунікації, інше майно. Також **передавалися земельні ділянки, інформацією про стан використання яких, як показав аудит, МОН не володіє.** Незважаючи на це, МОН ухвалювалися управлінські рішення про передачу (відповідно до додатка 10 до Закону України "Про державний бюджет України на 2018 рік") на фінансове забезпечення з місцевих бюджетів 15 ЗВО (коледжів), переданих до МОН зі сфери управління Мінагрополітики, у постійному користуванні яких знаходилися земельні ділянки, з яких понад 90 відс. землі сільськогосподарського призначення.

МОН також не володіє повною інформацією про стан обліку будівель і споруд, переданих в оперативне управління ЗВО. Вжиті з цього питання МОН заходи не є дієвими.

Так, до цього часу МОН не вирішено питання про закріплення за Житомирським агроуніверситетом переданих від Мінагрополітики 28 об'єктів⁷ державної власності загальною первісною вартістю 96,9 млн грн на праві оперативного управління чи господарського відання.

Не ухвалено дієвих управлінських рішень щодо закріплення за МОН переданих Дніпровському університету трьох об'єктів державної власності (гуртожиток для аспірантів, навчальний корпус № 2 і житловий будинок на 5 квартир), право власності на які у 1996 і 1999 роках зареєстровано за Верховною Радою України.

МОН листом від 29.01.2019 № 14-16 зобов'язало ЗВО підготувати і надати пакети документів для включення усього наявного майна до наказу про перелік майна, переданого закладам на праві оперативного управління, проте, наприклад, Дніпровським університетом, як засвідчив аудит, не включено до переліку 209 з наявних 445 об'єктів, які ним обліковуються і фактично використовуються, що **не забезпечує повноти і достовірності даних про об'єкти державної власності.**

⁷ На цих 28 об'єктах наявні 22 свідоцтва про право власності, які видані Житомирському університету до 01.01.2015 та відповідно до яких зазначене майно належить державі України та перебуває у сфері управління Мінагрополітики.

Згідно з положенням⁸ завданням Комісії з майнових питань підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Міністерства освіти і науки України (далі – Комісія), є розгляд документів, підготовка рекомендацій щодо списання, відчуження, розпорядження (користування) державним майном підприємств та здійснення контролю за дотриманням вимог законодавства при списанні, відчуженні та розпорядженні (користуванні) майном.

Довідково. Рішення Комісії оформлюються протоколом, який підписується усіма членами Комісії, присутніми на її засіданні.

Встановлено, що протягом 2018 року–I півріччя 2019 року Комісія розглядала і погоджувала внесення змін та продовження терміну договорів оренди, укладання нових договорів оренди. Також розглядалися питання передачі державного майна, у тому числі вилучення земельних ділянок, списання майна і зміни його статусу.

При цьому, незважаючи на вимоги статті 80 Закону № 2145 (в редакції згідно із Законом України від 20.12.2018 № 2661), якою визначено, що **об'єкти та майно державних і комунальних закладів освіти не підлягають приватизації чи використанню не за освітнім призначенням**, Комісією погоджувалося окремим ЗВО укладання договорів оренди, згідно з якими приміщення планувалося використовувати не за освітнім призначенням. В окремих випадках Комісія відмовляла у погодженні таких договорів. При цьому протоколи не містять відповідних обґрунтувань, **що свідчить про прийняття рішень у ручному режимі. Крім того, протоколи Комісії оформлено неналежно: без підписів присутніх на засіданні членів Комісії, а отже, відповідальності за прийняті рішення немає.**

Довідково. Наприклад, протокол від 29.11.2018 № 19 підписано лише одним членом Комісії Матюшенко Ю.В., в інших (майже усіх протоколах за 2018 рік і I півріччя 2019 року) немає підписів членів Комісії Хименка О. А., Ярмистого М.М., Боровіч Т.В., Ткаченко О. Л. і Кучинського М. С.

У МОН утворено **Колегію**, завданнями якої є обговорення і прийняття рішень щодо перспектив і найважливіших напрямів діяльності Міністерства; **розгляд питань про стан дотримання фінансової, бюджетної дисципліни, збереження та використання державного майна, здійснення внутрішнього фінансового контролю та усунення виявлених недоліків.** Проте відповідно до планів проведення засідань Колегії МОН у 2018 і 2019 роках розгляд **питань щодо ефективності використання об'єктів державної власності у сфері вищої освіти не планувався. Не розглядалися такі питання й іншими дорадчими (консультативними) органами МОН.**

Отже, внаслідок незабезпечення належного внутрішнього контролю за станом обліку і використання об'єктів державної власності ЗВО, МОН не володіє повною і достовірною інформацією про державне

⁸ Положення про Комісію з майнових питань підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Міністерства освіти і науки України, затверджене наказом МОН від 31.05.2013 № 656 “Про деякі питання комісії Міністерства з майнових питань”.

майно ЗВО, що належать до сфери його управління. Через нездійснення аналізу ефективності використання ЗВО державного майна, управлінські рішення МОН не мали системного характеру.

2.1.1.3. Рекомендації МОН:

- зобов'язати керівників відокремлених структурних підрозділів ЗВО (балансоутримувачів без права юридичної особи) подавати бюджетну і фінансову звітність та форму № 2 б (д) до ЗВО, у структурі яких вони функціонують;

- запровадити дієвий внутрішній контроль за використанням ЗВО державного майна в умовах автономності їх діяльності;

- здійснити аналіз ефективності використання державного майна ЗВО, що належать до сфери управління МОН.

2.2. Оцінка стану планування і затвердження видатків за бюджетною програмою 2201160 на використання об'єктів державної власності

2.2.1. Висновки.

Окремими ЗВО у 2018 і 2019 роках не забезпечено подання до МОН за бюджетною програмою 2201160 обґрунтованих розрахунків до проекту кошторису і кошторису видатків на утримання та збереження об'єктів державної власності. Паспорти бюджетної програми 2201160 у 2018 і 2019 роках МОН затверджені з недотриманням встановлених термінів.

2.2.1.1. Законодавча база.

Пунктом 11 Порядку № 228 визначено, що для правильної та своєчасної організації роботи, пов'язаної зі складанням проектів кошторисів, головні розпорядники, зокрема, керуючись відповідними вказівками Мінфіну, встановлюють для розпорядників нижчого рівня граничні обсяги видатків бюджету та/або надання кредитів з бюджету із загального фонду бюджету.

Згідно з пунктом 22 Порядку № 228 показники видатків бюджету та надання кредитів з бюджету, що включаються до проекту кошторису, повинні бути обґрунтовані відповідними розрахунками за кожним кодом економічної класифікації видатків бюджету або класифікації кредитування бюджету і деталізовані за видами та кількістю товарів (робіт, послуг) із зазначенням вартості за одиницю.

Головні розпорядники під час розгляду проекту кошторису зобов'язані не допускати прийняття в кошторисах сум, не підтверджених розрахунками та економічними обґрунтуваннями (пункт 29 Порядку № 228). Обсяги надходжень до спеціального фонду проекту кошторису визначаються на підставі розрахунків, які складаються за кожним джерелом доходів (пункт 17).

Розпорядники повинні затвердити у кошторисах обсяг коштів для проведення розрахунків за електричну і теплову енергію, водопостачання, водовідведення, природний газ та послуги зв'язку, які споживаються бюджетними установами, у повному обсязі в розрахунку на рік з урахуванням коштів загального та спеціального фондів відповідно до статті 51 Бюджетного кодексу та закону про державний бюджет (пункт 43).

Згідно з пунктом 16 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу порушенням бюджетного законодавства є, зокрема, затвердження у кошторисах показників, не підтверджених розрахунками та економічними обґрунтуваннями.

Пунктом 6 розділу I Правил № 1098 (у редакції до змін, внесених наказом Міністерства фінансів від 14.12.2015 № 1130) встановлено, що паспорти бюджетних програм головного розпорядника затверджуються спільним наказом головного розпорядника та Міністерства фінансів в трьох примірниках протягом 45 днів від дня набрання чинності законом про державний бюджет.

Відповідно до пункту 17 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу порушення порядку або термінів подання і затвердження паспортів бюджетних програм є порушенням бюджетного законодавства.

Пунктом 6 розділу I Правил № 1098 (у редакції до змін, внесених наказом Міністерства фінансів від 21.12.2018 № 1083) встановлено, що паспорти бюджетних програм затверджуються наказами головного розпорядника або, якщо згідно з нормативно-правовими актами головний розпорядник ухвалює свої рішення у формі іншій, ніж наказ, іншим відповідним розпорядчим документом головного розпорядника у двох примірниках протягом 45 днів від дня набрання чинності законом про державний бюджет.

Згідно з пунктом 17 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу (в редакції до змін, внесених Законом України від 06.12.2018 № 2646) порушення порядку або термінів подання і затвердження паспортів бюджетних програм (у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі) є порушенням бюджетного законодавства.

2.2.1.2. Виявлений стан справ.

МОН визначило загальну потребу в коштах на 2018 і 2019 роки за бюджетною програмою 2201160 на підставі бюджетних пропозицій ЗВО: за загальним фондом – 15 012 261,6 і 20 806 393,7 тис. грн відповідно, за спеціальним – 8 723 950 і 11 017 248⁹ тис. грн відповідно.

Всупереч вимогам пункту 22 Порядку № 228 розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня до проєктів кошторисів на 2018 і 2019 роки за бюджетною програмою 2201160 **включено видатки у загальній сумі 8776437,6 тис. грн¹⁰ за відсутності обґрунтованих розрахунків за кожним**

⁹ Відповідно до листа МОН від 29.10.2018 № 1/12-7934 для забезпечення у 2019 році діяльності за рахунок власних надходжень відокремлених структурних підрозділів ЗВО (технікумів і коледжів) потреба збільшена на 1170000,0 тис. грн і становила 12187248,0 тис. гривень.

¹⁰ За напрямками використання коштів: “Оплата комунальних послуг та енергоносіїв” на суму 5 919 866,6 тис. грн (загальний фонд – 3222323,8 тис. грн (2018 рік – 1370845,3 тис. грн, 2019 рік – 1851478,5 тис. грн), спеціальний фонд – 2697542,8 тис. грн (2018 рік – 1377943,1 тис. грн, 2019 рік – 1319599,7 тис. грн)), “Капітальний ремонт житлового фонду та інших об’єктів” на суму 2 856 571,0 тис. грн (загальний фонд – 1580627,0 тис. грн (2018 рік – 479760,0 тис. грн, 2019 рік – 1100867,0 тис. грн), спеціальний фонд – 1275944,0 тис. грн (2018 рік – 558334,0 тис. грн, 2019 рік – 717610,0 тис. грн)).

кодом економічної класифікації і деталізованих за видами та кількістю, зокрема в частині оплати комунальних послуг та енергоносіїв і капітальних видатків.

Довідково. Відсутність розрахунків до проектів кошторисів підтверджено аудитами, наприклад, в Лінгвістичному університеті – 47113,0 тис. грн¹¹, НАУ – 245044,2 тис. грн¹² та інших.

Аудит засвідчив, що в порушення пункту 11 Порядку № 228 для правильної та своєчасної організації роботи, пов'язаної зі складанням проектів кошторисів, **МОН не встановлено для окремих ЗВО (зокрема, Житомирському агроуніверситету, Технікуму землевпорядкування ЖНАУ) граничні обсяги видатків бюджету на 2018 і 2019 роки.**

Згідно із законами про державний бюджет на 2018 і 2019 роки МОН затверджено у кошторисах видатки за бюджетною програмою 2201160 за загальним фондом 33 648 641,9¹³ тис. грн; за спеціальним – 20 911 198,0¹⁴ тис. гривень.

Визначена МОН потреба у коштах за загальним фондом за бюджетною програмою 2201160 на 2018 і 2019 роки забезпечена у поточних видатках на 97,0 і 91,7 відс., капітальних – 56,2 і 28,4 відс. відповідно. За спеціальним фондом потреба МОН врахована у повному обсязі.

Довідково. Змінами до розподілу видатків згідно з розпорядженнями Кабінету Міністрів України¹⁵ обсяг видатків споживання МОН у 2018 році збільшено на 1909368,3 тис. грн; у I півріччі 2019 року видатки зменшено загалом на 7800,0 тис. гривень¹⁶.

Відповідно до планів використання бюджетних коштів на 2018 і 2019 роки МОН затвердило видатки на оплату комунальних послуг і енергоносіїв та капітальні видатки за загальним фондом у сумі **3564535,5 тис. грн, за спеціальним – 4336456,2 тис. гривень.**

МОН затверджено у 2018 і 2019 роках за бюджетною програмою 2201160 в кошторисах 5690859,5 тис. грн¹⁷ (загальний фонд – 2752862,6 тис. грн, спеціальний – 2937996,9 тис. грн) на оплату комунальних послуг і енергоносіїв та капітальні видатки, які не підтверджені детальними розрахунками.

Довідково. Відсутність розрахунків до кошторисів за напрямом видатків “Оплата комунальних послуг та енергоносіїв” підтверджено аудитами: в Лінгвістичному університеті – 45214,6 тис. грн¹⁸, НАУ – 154432,9 тис. грн¹⁹, Одеському НПУ –

¹¹ За загальним фондом: 2018 рік – 6275,6 тис. грн, 2019 рік – 4332,4 тис. грн; за спеціальним: 2018 рік – 21755,0 тис. грн, 2019 рік – 14750,0 тис. гривень.

¹² За загальним фондом: 2018 рік – 54146,3 тис. грн, 2019 рік – 49064,8 тис. грн, за спеціальним: 2018 рік – 67833,1 тис. грн, 2019 рік – 74000,0 тис. гривень.

¹³ На 2018 рік – 14570044,9 тис. грн, на 2019 рік – 19078597,0 тис. гривень.

¹⁴ На 2018 рік – 8723950,0 тис. грн, на 2019 рік – 12187248,0 тис. гривень.

¹⁵ Від 25.04.2018 № 282, від 05.09.2018 № 624, від 21.11.2018 № 872, від 21.11.2018 № 873, від 12.12.2018 № 965, від 05.06.2019 № 363.

¹⁶ Видатки споживання – 500,0 тис. грн, видатки розвитку – 7300,0 тис. гривень.

¹⁷ За напрямом використання коштів: “Оплата комунальних послуг та енергоносіїв” – 5673764,7 тис. грн, за КЕКВ 3000 “Капітальні видатки” – 17094,8 тис. гривень.

¹⁸ За загальним фондом: 2018 рік – 3200,0 тис. грн, 2019 рік – 4799,9 тис. грн, за спеціальним: 2018 рік – 12428,0 тис. грн, 2019 рік – 24786,7 тис. гривень.

19930,0 тис. грн²⁰; Миколаївському університеті – 12598,6 тис. грн²¹; Житомирському агроуніверситеті – 3750,0 тис. грн²², Будівельному коледжі ЖНАУ – 2240,6 тис. грн²³, Львівському агроуніверситеті – 6874,6 тис. грн²⁴, НУ “Львівська політехніка” – 25485,1 тис. гривень²⁵. Відсутність деталізованих розрахунків капітальних видатків на загальну суму 17094,8 тис. грн (2018 рік – 1459,5 тис. грн, 2019 рік – 15635,3 тис. грн) встановлено в Лінгвістичному університеті, Миколаївському університеті, Житомирському агроуніверситеті та інших.

Також аудитом у ЗВО з'ясовано, що під час внесення змін до кошторису (плану використання коштів), зокрема в частині збільшення бюджетних асигнувань на оплату комунальних послуг і енергоносіїв та капітальних видатків, деталізовані розрахунки потреби в коштах не склалися.

МОН не дотримувалося вимог абзацу п'ятого пункту 43 Порядку № 228 щодо доведення до розпорядників нижчого рівня лімітів споживання енергоносіїв у натуральних показниках.

Довідково. Це підтверджено аудитами, проведеними, наприклад, в Харківському технічному університеті, Полтавському педуніверситеті, КНУБА, Індустріальному коледжі КНУБА, Житомирському агроуніверситеті, Технікумі землевпорядкування ЖНАУ та інших.

У 2018 і 2019 роках ЗВО планувалися надходження до спеціального фонду, зокрема, надходження від додаткової (господарської) діяльності – 4753157,4 тис. грн, оренди майна – 324092,9 тис. гривень.

Проте у порушення пункту 17 Порядку № 228 чотирма ЗВО не подавалися до МОН розрахунки обсягів надходжень до спеціального фонду у розрізі джерел надходжень на суму 5269,8 тис. гривень²⁶.

Довідково. Відсутність розрахунків обсягів надходжень підтверджено аудитами: в Одеському НПУ – 3000,0 тис. грн, Миколаївському університеті – 140,0 тис. грн, НУ “Львівська політехніка” – 1599,8 тис. грн, Вовчанському технікумі ХНТУСГ – 530,0 тис. гривень.

Всупереч вимогам абзацу четвертого пункту 49 Порядку № 228 чотирма ЗВО не вносилися відповідні зміни до кошторису при перевищенні фактичного обсягу власних надходжень до спеціального фонду кошторису (з урахуванням залишку бюджетних коштів на рахунках на початок року) над затвердженими кошторисними призначеннями на загальну суму 176254,9 тис. гривень.

Довідково. Це підтверджено аудитами, проведеними, наприклад, в Харківському технічному університеті – 6416,1 тис. грн, НУ “Львівська політехніка” – 169227,9 тис. грн, Екологічному коледжі – 578,3 тис. грн, Ракетно-космічному коледжі – 32,6 тис. гривень.

Аудит засвідчив, що всупереч вимогам частини восьмої статті 20 Бюджетного кодексу (у редакції до змін, внесених Законом України

¹⁹ За загальним фондом: 2018 рік – 26000,0 тис. грн, 2019 рік – 34000,2 тис. грн, за спеціальним: 2018 рік – 47432,7 тис. грн, 2019 рік – 47000,0 тис. гривень.

²⁰ За загальним фондом: 2018 рік – 5000,0 тис. грн, 2019 рік – 7000,0 тис. грн, за спеціальним: 2018 рік – 2000,0 тис. грн, 2019 рік – 5930,0 тис. гривень.

²¹ 2018 рік – 7567,6 тис. грн, 2019 рік – 5031,0 тис. гривень.

²² 2018 рік – 50,0 тис. грн, 2019 рік – 3700,0 тис. гривень.

²³ 2018 рік – 2240,6 тис. гривень.

²⁴ 2018 рік – 1128,5 тис. грн, 2019 рік – 5746,1 тис. гривень.

²⁵ 2018 рік – 15184,1 тис. грн, 2019 рік – 10301,0 тис. гривень.

²⁶ 2018 рік – 1669,8 тис. грн, 2019 рік – 3600,0 тис. гривень.

від 07.12.2017 № 2233) і пункту 6 розділу 1 Правил 1098 паспорт бюджетної програми 2201160 у 2018 році затверджено з порушенням встановленого 45-денного терміну (20.02.2018) після набрання чинності законом про держбюджет.

Також всупереч вимогам частини восьмої статті 20 Бюджетного кодексу (у редакції до змін, внесених Законом України від 06.12.2018 № 2646) паспорт бюджетної програми 2201160 у 2019 році МОН затверджено з порушенням встановленого 45-денного терміну (19.02.2019) після набрання чинності законом про держбюджет. Зазначене відповідно до пункту 17 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу є **порушенням бюджетного законодавства**.

Довідково. За поясненням МОН, опрацювання паспорта декількома підрозділами Мінфіну унеможливило його своєчасне доопрацювання та погодження.

2.2.1.3. Рекомендації МОН:

- при плануванні надходжень та видатків за бюджетною програмою 2201160 здійснювати деталізовані розрахунки до проекту кошторису і кошторису МОН, а також вимагати проведення аналогічних розрахунків від розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня;

- доводити до розпорядників нижчого рівня граничні обсяги видатків бюджету та ліміти споживання енергоносіїв у натуральних показниках.

2.3. Оцінка обліку об'єктів державної власності

2.3.1. Висновки.

МОН не забезпечило належного виконання повноважень щодо управління об'єктами державної власності, зокрема в частині організації інвентаризації та достовірності обліку державного майна. Як наслідок, МОН не володіє повною і достовірною інформацією про державне майно ЗВО, що належать до сфери його управління. МОН також не узагальнено інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно, через відсутність оформлених речових прав на нерухоме майно є ризик втрати такого майна.

2.3.1.1. Законодавча база.

Положенням № 630 передбачено, що МОН контролює діяльність підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління (підпункт 3 пункту 5); здійснює контроль за використанням фінансових і матеріальних ресурсів (підпункт 4 пункту 5).

Відповідно до статті 6 Закону № 185 МОН як уповноважений орган управління, зокрема, веде облік об'єктів державної власності, що перебувають в його управлінні; забезпечує надання розпоряднику Єдиного реєстру об'єктів державної власності (далі – Єдиний реєстр) відомостей про об'єкти державної власності для формування і ведення зазначеного реєстру; забезпечує проведення інвентаризації майна, зокрема, установ відповідно до визначеного Кабінетом Міністрів України порядку; забезпечує оформлення

прав на земельні ділянки (у разі відсутності необхідних документів) та уточнення меж земельних ділянок.

Постановою № 467 затверджено Положення про Єдиний реєстр об'єктів державної власності, згідно з пунктом 1 якого Єдиний реєстр є автоматизованою системою збирання, обліку, накопичення, оброблення, захисту та надання інформації, зокрема, **про нерухоме майно державних підприємств, їх об'єднань, установ та організацій.**

З метою формування Єдиного реєстру Постановою № 1121 затверджено Методику проведення інвентаризації об'єктів державної власності.

Довідково. Згідно з пунктом 11 розділу I Положення № 879 інвентаризація об'єктів державної власності проводиться відповідно до Методики № 1121.

Відповідно до частини першої статті 3 Закону № 1952 загальними засадами державної реєстрації прав є, зокрема, **обов'язковість державної реєстрації прав у Державному реєстрі прав.**

Частиною третьою статті 3 Закону № 1952 (в редакції зі змінами, внесеними Законом України від 26.11.2015 № 834) встановлено, що речові права на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли до 1 січня 2013 року, визнаються дійсними за наявності однієї з таких умов: 1) реєстрація таких прав була проведена відповідно до законодавства, що діяло на момент їх виникнення; 2) на момент виникнення таких прав діяло законодавство, що не передбачало їх обов'язкової реєстрації.

2.3.1.2. Виявлений стан справ.

МОН облік об'єктів державної власності здійснює в Єдиному реєстрі за допомогою АС “Юридичні особи”. Підставою для формування Єдиного реєстру є дані форми № 2 б (д) (показники визначаються за даними щорічної інвентаризації, зокрема ЗВО).

За даними форми № 2 у (д) “Інформація щодо державного майна (нерухомого майна державних підприємств, їх об'єднань, установ та організацій)” **в оперативному управлінні 141 ЗВО, що належать до сфери управління МОН, знаходиться 29886 од. нерухомого майна** первісною вартістю 176,2 млрд грн, у тому числі: 13985 будівель (143,5 млрд грн), 8120 інженерних споруд (4,7 млрд грн), 2213 земельних ділянок (26,9 млрд грн), 5454 одиниці іншого майна (речі), на які поширений режим нерухомого майна (0,7 млрд грн), 114 одиниць незавершеного будівництва (0,4 млрд гривень).

Довідково. За даними МОН, на непідконтрольній Україні території за 152 закладами освіти обліковується 3206 од. майна початковою вартістю 16,1 млрд грн, залишковою вартістю 6,8 млрд грн (без даних про майно ЗВО).

Водночас аудитом встановлено **факти недостовірного відображення інформації у формі № 2 б (д), що подавалася ЗВО до МОН, зокрема окремими ЗВО майно вносилося не у повному обсязі; недостовірно відображались площа, вартість майна, код та назва майна.**

Довідково. Так, Дніпровським університетом до форми № 2 б (д) не внесено 242 од. нерухомого майна, або 53 відс., завищено вартість навчального корпусу на

96000 тис. грн, занижено вартість інших 6 об'єктів на 5346 тис. грн, по 16 об'єктах занижено площу на 6293,54 кв. м, а по 17 – завищено на 681,7 кв. м; Луганським університетом не внесено даних щодо 4 об'єктів незавершеного будівництва на суму 6891,5 тис. грн; НАУ не внесено даних щодо 18 будівель і споруд, при цьому неналежна взаємодія між підрозділами НАУ призвела до розбіжностей між даними бухгалтерського обліку і даними форми № 2 б (д) щодо площі 9 об'єктів (7 гуртожитків, навчального корпусу і прохідної) загалом на 6912,8 кв. м.

Національним транспортним університетом у формі № 2 б (д) 9-ти будівлям²⁷ площею 6426 кв. м навчального центру “Тетерів” присвоєно код “інженерні споруди – 2999.9” замість коду “будівлі”, внаслідок цього безпідставно вказано, що це майно не підлягає реєстрації у Державному реєстрі прав.

Однією з причин недостовірного відображення даних у формі № 2 б (д) є проведення інвентаризації активів ЗВО з порушенням вимог Положення № 879.

Довідково. Так, у порушення вимог пункту 16 розділу II Положення № 879 Дніпровським університетом при проведенні щорічної інвентаризації станом на 01.10.2018 не забезпечено формування окремого інвентаризаційного опису за місцезнаходженням майна – будинків польових у кількості 2 од. загальною вартістю 17,9 тис. грн, які до форми № 2 б(д) не внесено.

Вовчанським технікумом, незважаючи на дані бухгалтерського обліку, не відображено в інвентаризаційному описі 5 відсутніх і 6 зруйнованих у минулих роках об'єктів вартістю 183,9 і 142,3 тис. грн відповідно.

В інвентаризаційних описах необоротних активів Полтавського університету, Харківського університету і Вовчанського технікуму ХНТУСГ у протоколах інвентаризаційних комісій не вказано матеріальних цінностей, які втратили первісну якість, споживчу властивість, є застарілими, а також активів, які відсутні або не використовуються. Крім того, не вказано розбіжностей між фактичною наявністю матеріальних активів і даними бухгалтерського обліку.

Також встановлено інші порушення, зокрема при оформленні ЗВО інвентаризаційних справ.

Наприклад, Житомирським агроуніверситетом не відображено в інвентаризаційних справах²⁸ 25 з наявних 27 об'єктів нерухомого майна (комплекси будівель), щодо 2-х об'єктів справи взагалі відсутні.

Не забезпечують достовірності обліку і неефективні управлінські рішення про безпідставне вилучення МОН даних про державне майно своїх установ з Єдиного реєстру.

Так, дані про майно бази відпочинку “Генгірка” – 24 об'єкти первісною вартістю 32,2 млн грн (адмінкорпус, їдальня, корпуси № № 2, 8 дерев'яних будинків, 2 склади, овочесховище, водонапірна башта, огорожа

²⁷ Адміністративний і 2 спальних корпуси, господарчий і господарський комплекси, клуб-їдальня, медпункт-ізолятор, овочесховище, котельня.

²⁸ Згідно з пунктом 2 розділу I Інструкції про порядок проведення технічної інвентаризації об'єктів нерухомого майна, затвердженої наказом Держбуду від 24.05.2001 № 127, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 10.07.2001 за № 582/5773 (у редакції наказу Мінрегіону від 26.07.2018 № 186, чинна з 15.01.2019), інвентаризаційна справа – сукупність матеріалів технічної інвентаризації, що характеризують об'єкт нерухомого майна і які є підставою для надання інформації про такий об'єкт. Інвентаризаційна справа має свій інвентаризаційний номер, який надає зберігач.

тощо загальною площею 2131,2 кв. м) **МОН** вилучено з Єдиного реєстру без надання відповідних документів про ухвалені управлінські рішення щодо цього майна.

Під час аудиту проведено огляд державного майна ЗВО, яким засвідчено **розбіжності між даними бухгалтерського обліку і фактичною наявністю державного майна.**

Довідково. Наприклад, Лінгвістичним університетом не обліковано 16 будівель (будівля-бокс, 3 склади, 8 гаражів, майстерня, 2 бойлерні, спортивний майданчик та майстерня, добудована до сараю шлакоблочного); НАУ – 2 господарські будівлі.

Аудитом з'ясовано, що до **форми № 2 б (д)** включені дані про рухоме майно – автотранспортні засоби, повітряні та річкові судна, іншу техніку.

Довідково. Наприклад, станом на 01.07.2019 НАУ внесено дані щодо 122 повітряних суден, 10 морських/річкових суден і 298 автотранспортних засобів, Національним транспортним університетом – 73 автотранспортних засобів, 20 од. іншої техніки (мотопеди, бульдозери, екскаватори та інша будівельна техніка), Тернопільським техуніверситетом – 31 автотранспортного засобу і 12 од. сільськогосподарської техніки.

Водночас законами режим нерухомої речі на автотранспортні засоби, повітряні, морські/річкові судна, сільськогосподарську та будівельну техніку тощо не поширюється, **отже, в ЗВО немає підстав для внесення таких даних до форми № 2 б (д).**

Довідково. На автотранспортні засоби та повітряні судна, які відповідно до вимог Закону України від 30.06.1993 № 3353 “Про дорожній рух” та Повітряного кодексу України від 19.05.2011 № 3393 підлягають державній реєстрації, чинними законами режим нерухомої речі на автомобільні транспортні засоби та повітряні засоби не поширено.

Таким чином, при внесенні даних до **форми № 2 б (д)** та Єдиного реєстру ЗВО не дотримано вимог Класифікатора державного майна.

Аудитом з'ясовано, що на балансі лише дев'яти перевірених ЗВО обліковується **251 одиниця нерухомого майна загальною площею 136767,21 кв. м, залишкова вартість яких дорівнює нулю.** Керівництво цих ЗВО не скористалося правом визначення справедливої вартості майна, за якою його можна продати або оплатити зобов'язання за звичайних умов на певну дату відповідно до пункту 10 розділу II П(С)БОДС 121 “Основні засоби”²⁹.

Довідково. Наприклад, з нульовою залишковою вартістю обліковуються в Одеському університеті 93 об'єкти площею 74779,82 кв. м; Миколаївському університеті – 22 об'єкти площею 17771,6 кв. м; Полтавському університеті – 4 об'єкти площею 14746,9 кв. м; Лисичанському педколеджі ЛНУ – 11 об'єктів площею 6157,4 кв. м; Херсонському коледжі ОНПУ – учбовий корпус площею 5138 кв. м та інші.

Також виявлено, що **7 ЗВО** у порушення вимог пункту 5 розділу III П(С)БОДС № 121 і без врахування вимог пункту 1 розділу V Методичних рекомендацій № 11 для **3739 об'єктів основних засобів з нульовою залишковою вартістю**, що продовжують використовуватися, **не визначено ліквідаційної вартості.**

²⁹ Затверджений наказом Міністерства фінансів України 12.10.2010 № 1202.

Довідково. Наприклад, Житомирський університет – 3186 об'єктів, Технікум землевпорядкування ЖНАУ – 304 об'єкти, Будівельний коледж ЖНАУ – 131 об'єкт, Харківський університет – 77 об'єктів та інші.

Отже, незважаючи на те, що загальна площа майна ЗВО становить десятки тисяч квадратних метрів, і це майно, як правило, знаходиться у центрі великих міст, **МОН не володіє об'єктивною інформацією щодо його справедливої вартості.**

Для завершення державної реєстрації прав на нерухоме майно в закладах освіти та інших організаціях, що належать до сфери управління МОН, Міністерством надіслано листи від 27.03.2017 № 1/9–171 і від 01.10.2018 № 14–154 щодо необхідності проведення реєстрації нерухомого державного майна. Листом від 29.01.2019 № 14-16³⁰ МОН зобов'язало надати інформацію у табличній формі про результати державної реєстрації права власності на нерухоме майно, **проте не всі ЗВО виконали ці вимоги. Як наслідок, МОН не володіє повною інформацією про стан оформлення прав на нерухоме майно ЗВО, що належать до сфери його управління.**

За допомогою АС “Юридичні особи” МОН під час аудиту проведено аналіз поданих 141 ЗВО звітів за формою № 2 б (д). Зведені дані щодо оформлення прав на нерухоме майно наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

Стан державної реєстрації прав ЗВО

Майно ЗВО	Будівлі та споруди	Земельні ділянки	Разом
Всього нерухомого майна, з них:			
не підлягає реєстрації	22105	2213	24318
підлягає реєстрації	3343	0	3343
з них оформлено	18762	2213	20975
	6055 (32,3 відс.)	1765 (79,8 відс.)	7820 (37,3 відс.)

Аналізом цих відомостей встановлено, що державною реєстрацією прав на нерухоме майно найбільше охоплено земельні ділянки – 79,8 відс. (1765 з 2213 ділянок), що пояснюється наявністю державних актів на право постійного користування, які переважно оформлені до 01.01.2013.

Довідково. Наприклад, НУ “Львівська політехніка” не проведено державної реєстрації 57 будинків і споруд (площею 66854,72 кв. м первісною вартістю 231186,8 тис грн); Техколеджем НУ “Львівська політехніка” – 14 будівель і споруд (площею 4533,3 кв. м первісною вартістю 3147,9 тис. грн); Автодорожнім коледжем – 14 будівель і споруд (площею 9016,8 кв. м первісною вартістю 31647,5 тис грн); Львівським агроуніверситетом і його коледжами – 251 об'єкт нерухомого майна; Харківським університетом – 39 об'єктів (площею 13592,22 кв. м); Полтавським педуніверситетом – 15 будівель і споруд (площею 22799,0 кв. м); Вовчанським технікумом ХНТУСГ – 49 од. нерухомого майна і 4 земельні ділянки (площею 24,8439 га вартістю 856,12 тис. гривень).

Дніпровським університетом проведено державну реєстрацію лише 6,1 відс. будівель (9 з 147) та 12,5 відс. земельних ділянок (2 з 16).

³⁰ Начальникам (директорам) управлінь (департаментів) освіти і науки обласних та Київської міської державної адміністрації, керівникам навчальних закладів, підприємств, установ, організацій, що перебувають у сфері управління МОН.

Водночас аудитом встановлено факти подання ЗВО до МОН недостовірної інформації про державну реєстрацію прав на нерухоме майно.

Наприклад, НАУ до форми № 2 б (д) внесено дані про реєстрацію лише 5 об'єктів, розташованих у м. Києві, хоча фактично зареєстровано 110 об'єктів.

Наслідком нездійснення державної реєстрації прав на нерухоме майно є ризик втрати такого майна.

Наприклад, аудит у Полтавському педуніверситеті засвідчив, що на балансі ЗВО обліковується житловий будинок балансовою вартістю 187,0 тис. грн, який, як показав огляд, фактично зруйнований. Під цією будівлею у користуванні ЗВО перебувала земельна ділянка (0,1870 га), проте, враховуючи відсутність будівель на цій ділянці та зареєстрованих прав, рішенням Полтавської міської ради ділянку передано у строкове платне користування орендарю “ТОВ “СМНК-37” для будівництва й обслуговування багатоквартирного житлового будинку.

Подібно через неоформлення прав на нерухоме майно (два гуртожитки, господарські споруди та земельні ділянки по вулиці Вітряні Гори у місті Києві, що передані³¹ у 2012 році³² з балансу Міжгалузевого інституту управління Мінпромполітики на баланс НАУ) на сьогодні право власності на гуртожитки оформлено на фізичну особу. Наразі за зверненням НАУ до правоохоронних органів питання про витребування цього майна вирішуватиметься через суд.

Довідково. Огляд майна НАУ засвідчив, що фактично ці два гуртожитки не використовуються, один з яких потребує ремонту. При цьому на огороженій прибудинковій території біля гуртожитку (вул. Вітряні Гори, 10-е) з частковим накриттям розміщено автостоянку. Документи в НАУ щодо організації цієї автостоянки відсутні.

Аудит засвідчив, що **ЗВО допущено низку порушень фінансової дисципліни:** неправильне нарахування амортизації основних засобів, непроведення індексації житлового фонду, неправильне відображення в обліку і звітності основних засобів, дебіторської і кредиторської заборгованостей, що призвело до викривлень даних бухгалтерського обліку, бюджетної і фінансової звітності.

³¹ Відповідно до наказу МОН від 16.02.2011 № 137 “Про передачу гуртожитку з балансу Міжгалузевого інституту управління на баланс Національного авіаційного університету” (зі змінами), спільного наказу НАУ та Міжгалузевого інституту управління від 01.03.2011 № 27-ос/54/од “Про створення спільної комісії для приймання-передачі майна з балансу Міжгалузевого інституту управління на баланс Національного авіаційного університету”, акта приймання-передавання від 31.03.2011, затвердженого заступником Міністра освіти і науки 18.04.2012. Технічна документація на два гуртожитки, господарські споруди та земельні ділянки по вулиці Вітряні Гори не передана НАУ у зв'язку з відсутністю.

³² Відповідно до вимог Закону № 1952 обов'язковість державної реєстрації прав передбачено частиною першою статті 4 (в редакції зі змінами, що діяла з 03.08.2004 по 16.03.2010) та частиною першою статті 3 (в редакції зі змінами, внесеними законами України від 11.02.2010 № 1878, що діяла з 16.03.2010, та від 26.11.2015 № 834, що діяла з 01.01.2016).

Так, у порушення вимог **пункту 2 постанови № 1024 трьома ЗВО** (Житомирський агроуніверситет, Вовчанський технікум ХНТУСГ, Технікум землевпорядкування ЖНАУ) у 2018 році **не проведено індексації балансової вартості житлового фонду**. Як наслідок, на 508,0 тис. грн³³ занижено вартість активів і знос та викривлено на вказану суму фінансову звітність.

Окремими ЗВО **не дотримано вимог чинного законодавства при нарахуванні амортизації основних засобів, що спричинило викривлення даних бухгалтерського обліку, фінансової звітності на 2178,1 тис. гривень.**

Довідково. Наприклад, НАУ безпідставно нараховано 103,2 тис. грн амортизації на літак, придбаний у 2017 році, який відповідно до договору переданий на модернізацію і ЗВО не експлуатувався. Також Будівельним коледжем ЖНАУ внаслідок проведення амортизації основних засобів на річну дату балансу, а не щоквартально, недонараховано 1029 тис. грн амортизації на основні засоби і зайво нараховано 28,2 тис. грн на малоцінні необоротні активи. Луганським університетом занижено вартість земельних ділянок на 1017,7 тис. грн внаслідок безпідставного нарахування амортизації.

Також встановлено **випадки недотримання вимог Закону № 922** при здійсненні ЗВО закупівель товарів і послуг (підпункт 4 частини першої статті 30) **на суму 414,4 тис. грн, непродуктивного використання 365,9 тис. грн і ризику незаконних (7,3 тис. грн) видатків.** Через недотримання п'ятьма ЗВО вимог чинного законодавства при проведенні річної інвентаризації (Будівельний коледж ЖНАУ, Житомирський агроуніверситет, Технікум землевпорядкування ЖНАУ, Дніпровський університет, Вовчанський технікум ХНТУСГ), під час аудиту виявлено необліковані будівлі і споруди на суму 1496,1 тис. грн, що призвело до **заниження вартості основних засобів і викривлення звітності** (перелік порушень наведений у додатку до розділу 2.3)).

Довідково. Наприклад, оглядом встановлено, що на балансі Дніпровського університету не рахувалася одноповерхова будівля 1972 року побудови (403,9 кв. м), Будівельного коледжу ЖНАУ – шість будівель і споруд, Технікуму землевпорядкування ЖНАУ – 5 од. споруд та обладнання, Вовчанського технікуму ХНТУСГ – спортивний майданчик загальною площею 5733 кв. м (у тому числі футбольне поле площею 2520 кв. м з металевими воротами і біговою доріжкою довжиною 250 м; баскетбольний і волейбольний майданчики; спортивні споруди (бруси, турніки, рукохід).

Крім того, Житомирським агроуніверситетом не обліковано 12 од. обладнання (душова кабіна, умивальник, альтанки, лавки садові тощо), внаслідок чого **занижено вартість необоротних активів на 8,3 тис. гривень.**

Загалом через недотримання вимог чинного законодавства ЗВО викривлено на 27930,2 тис. грн дані бухгалтерського обліку і звітності, що відповідно до статті 116 Бюджетного кодексу є порушенням бюджетного законодавства.

2.3.1.3. Рекомендації МОН:

- забезпечити контроль за дотриманням ЗВО вимог чинного законодавства в частині повноти і достовірності обліку основних засобів;

³³ Житомирський агроуніверситет – 300,4 тис. грн, Технікум землевпорядкування НАУ – 184,0 тис. грн, Вовчанський технікум ХНТУСГ – 23,6 тис. гривень.

- зобов'язати ЗВО вжити заходів щодо визначення справедливої вартості об'єктів державної власності;
- зобов'язати ЗВО забезпечити належне проведення інвентаризації з метою внесення повних і достовірних даних у форму № 2 б (д), із визначенням відповідальних осіб;
- вжити дієвих заходів щодо проведення ЗВО державної реєстрації прав на нерухоме майно із визначенням відповідальних осіб з керівного складу МОН та строків виконання;
- визначити відповідальних осіб МОН, до посадових обов'язків яких віднести здійснення моніторингу внесення достовірних даних до Єдиного реєстру.

2.3.2. Висновки.

За відсутності контролю МОН до АС “Юридичні особи” ЗВО вносять недостовірні дані про земельні ділянки. При цьому інвентаризація земель та експертна грошова оцінка не проводяться. Окремі ЗВО та їх ВСП не відображають земельні ділянки у бухгалтерському обліку, що унеможливує здійснення контролю за ефективним використанням земель державної власності та створює ризики їх незаконного (нецільового) використання.

2.3.2.1. Законодавча база.

Згідно з частиною першою статті 80 Закону № 2145 до майна закладів освіти належить нерухоме та рухоме майно, зокрема і земельні ділянки. Абзацом першим частини першої статті 70 Закону № 1556 землю віднесено до матеріально-технічної бази ЗВО, абзацом третім частини першої цієї статті визначено, що землекористування та реалізація прав власника земельних ділянок, у тому числі набуття відповідних прав на землю, здійснюються ЗВО відповідно до Земельного кодексу України.

Відповідно до пункту “г” частини другої статті 92 Земельного кодексу України права постійного користування земельною ділянкою із земель державної та комунальної власності набувають, зокрема, заклади освіти незалежно від форми власності.

Абзацом сьомим пункту 2 частини першої статті 4 Закону № 1952 право постійного користування земельною ділянкою віднесено до речових прав, похідних від права власності, що підлягають державній реєстрації. Частиною десятою статті 79¹ Земельного кодексу України визначено, що державна реєстрація речових прав на земельні ділянки здійснюється після державної реєстрації земельних ділянок у Державному земельному кадастрі. Право власності на земельну ділянку виникає з моменту державної реєстрації цього права (стаття 125 Земельного кодексу України). Згідно з частиною першою статті 16 Закону № 3613 земельній ділянці, відомості про яку внесені до Державного земельного кадастру, присвоюється кадастровий номер.

Відповідно до пункту 28 частини першої статті 6 Закону № 185 уповноважені органи управління відповідно до покладених на них завдань

забезпечують оформлення прав на земельні ділянки (у разі відсутності необхідних документів) та уточнення меж земельних ділянок, зокрема державних і казенних підприємств, державних установ, організацій.

Пунктом 6 Положення № 467 визначено, що до Єдиного реєстру вносяться відомості на підставі бухгалтерської та статистичної звітності підприємств, господарських товариств, у статутних капіталах яких акції (частки, паї) належать державі, та балансоутримувачів.

Відповідно до частини першої статті 10 Закону № 996 для забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності підприємства зобов'язані проводити інвентаризацію активів і зобов'язань, під час якої перевіряються і документально підтверджуються їх наявність, стан і оцінка. Абзацом першим пункту 5 розділу 1 Положення № 879 встановлено, що інвентаризація проводиться з метою забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності підприємства.

Довідково. Абзацом шостим частини п'ятої статті 8 Закону № 996 визначено, що підприємство самостійно може виділяти на окремий баланс філії, представництва, відділення та інші відокремлені підрозділи, які зобов'язані вести бухгалтерський облік, з наступним включенням їх показників до фінансової звітності підприємства.

Згідно з підпунктом 3.1.1 пункту 3 розділу 2 П(С)БОДС № 121 земельні ділянки є об'єктом основних засобів. Порядком № 1219 передбачено, що на субрахунках 1011 (1021) “Земельні ділянки” ведеться облік земельних ділянок, отриманих суб'єктом державного сектору згідно з законодавством, зокрема на праві постійного користування.

Абзацом восьмим частини другої статті 13 Закону № 1378 (у редакції до змін, внесених Законом України від 20.09.2019 № 132) було визначено, що експертна грошова оцінка земельних ділянок проводиться, зокрема, у разі відображення вартості земельних ділянок та права користування земельними ділянками у бухгалтерському обліку відповідно до законодавства України.

2.3.2.2. Виявлений стан справ.

За даними форми № 2 б (д) ЗВО, які сформовано в АС “Юридичні особи”, станом на 01.04.2019 у користуванні ЗВО знаходяться земельні ділянки, суб'єктом управління яких є МОН, загальною площею **78 662,77 га**, із них: земельні ділянки 141 ЗВО, що належать до сфери управління МОН (у т. ч. 88 національних ЗВО) загальною площею **66 090,55 га**, і земельні ділянки 142 ЗВО³⁴ (коледжі), які передані МОН на фінансування з місцевих бюджетів, але при цьому вказані заклади користуються нерухомим майном, у тому числі землями державної власності загальною площею **12 572,22 га**.

У МОН відсутні підтвердні документи та/або аналітичні дані щодо

³⁴ Відповідно до частини третьої статті 24 Закону № 2246 Кабінету Міністрів України доручено, зокрема, забезпечити в установленому порядку передачу з державної у комунальну власність вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації державної власності, що мають статус окремих юридичних осіб, визначених у додатку № 10 до цього Закону. У 2018-2019 роках ці заклади фінансувалися за рахунок коштів місцевого бюджету, проте станом на 01.10.2019 земельні ділянки із їх користування у комунальну власність не передано.

земельних ділянок державної власності, право постійного користування якими надано ЗВО.

Дані щодо земельних ділянок державної власності, які знаходяться у користуванні ЗВО станом на 01.04.2019, за основним цільовим призначенням згідно з Класифікатором державного майна наведено у таблиці 2.

Таблиця 2

Дані щодо земельних ділянок, які знаходяться у користуванні ЗВО

	ВСЬОГО		ЗВО III–IV рівнів акредитації				ЗВО I–II рівнів акредитації	
	га	відс.	ВСЬОГО		у т. ч. національні		га	відс.
			га	відс.	га	відс.		
Землі сільськогосподарського призначення	35 510,95	45,1	23 994,72	36,3	19 942,06	34,8	11 516,23	91,6
Землі лісового фонду	25 384,80	32,3	25 329,25	38,3	25 140,25	43,8	376,29	3,0
Землі житлової та громадської забудови	6 122,97	7,8	5 746,68	8,7	4 911,89	8,6	55,55	0,4
Інші	11 644,05	14,8	11 019,9	16,7	7 339,48	12,8	624,15	5,0
ВСЬОГО	78 662,77		66 090,55		57 333,68		12 572,22	

Так, згідно з даними форми № 2 б (д) 77,4 відс. (60 895,75 га) площ земельних ділянок, які знаходяться у користуванні ЗВО, за основним цільовим призначенням – землі сільськогосподарського призначення і лісового фонду, 7,8 відс. (6 122,97 га) – землі житлової та громадської забудови.

Аудит засвідчив, що відомості про державне майно, внесені ЗВО до АС “Юридичні особи”, містять **численні помилки як щодо площ земельних ділянок, так і цільового призначення.**

Наприклад, у формі № 2 б (д) Львівського агроуніверситету станом на 01.04.2019 за структурним компонентом “Вишнянський коледж” наведено дані про земельну ділянку площею 3 837,22 га (землі житлової та громадської забудови), проте згідно з даними державних актів (серії ЯЯ №№ 181069 – 181088 від 09.02.2006) – це 20 ділянок загальною площею 383,722 га для ведення товарного сільськогосподарського виробництва та практичної підготовки кадрів із середньою спеціальною освітою.

За даними форми № 2 б (д) Подільського агроуніверситету станом на 01.04.2019 площа земельної ділянки у користуванні закладу – 6 648 га (м. Кам’янець-Подільський), проте згідно з державним актом (серії ЯЯ № 333788 від 07.07.2006) – 0,6648 га. Подібно за даними форми № 2 б (д) Білгород-Дністровського державного аграрного технікуму площа земельної ділянки – 1991,72 га (Бритівська сільська рада Одеської області), а згідно з державним актом ЯЯ № 205558 від 14.02.2005 – 199,172 га.

Довідково. Під час аудиту окремі помилки у формі № 2 б (д) ЗВО разом з МОН виправлено, зокрема: площу земель 0,00366 га НДГ “Агрономічне” Вінницького агроуніверситету виправлено на 36,6 га (землі, зайняті водними об’єктами); площу земель 0,067819 га Бобринецького коледжу Білоцерківського агроуніверситету – на 488,43 га (у тому числі 486,52 га – землі сільськогосподарського призначення).

Всупереч вимогам абзацу восьмого частини другої статті 13 Закону № 1378 експертну грошову оцінку значної частини перевірених земельних ділянок не проведено. **Нездійснення експертної оцінки, зокрема**

через брак коштів, призвело до невідображення земельних ділянок та/ або права користування ними у бухгалтерському обліку окремих ЗВО або відображення за нормативною грошовою оцінкою.

Недостовірність інформації про земельні ділянки, які мають у користуванні ЗВО, у формі № 2 б (д), які вносяться ЗВО до АС “Юридичні особи”, фактично нівелює мету формування Єдиного реєстру і свідчить про неналежну роботу у цьому напрямі.

Невідображення всупереч вимогам Порядку № 1219 даних про земельні ділянки у бухгалтерському обліку ЗВО створює ризики використання їх не для цілей освіти і втрати.

Так, на момент проведення аудиту у бухгалтерському обліку не відображено земельних ділянок Житомирського агроуніверситету (223,09 га)³⁵, Новочорторійського агротехнікуму (2206,88 га), Житомирського агроколеджу і його Верхівнянської філії (371,98 га), а також земель Харківського університету (5,7515 га) і Вовчанського технікуму ХНТУСГ (296,85 га).

У формі № 2 б (д) не відображено даних про землі Будівельного коледжу ЖНАУ (2,3119 га), Технікуму землевпорядкування ЖНАУ (4,9627 га), Харківського університету (5,75 га), Вовчанського технікуму ХНТУСГ (312 га), Коледжу харчопрому ХНТУСГ (1,06 га), Харківського коледжу (2,1312 га).

Довідково. Встановлено, що на навчально-дослідних полях Харківського університету (землі сільськогосподарського призначення) загальною площею 565,85 га здійснювалась господарська діяльність з виробництва та реалізації сільськогосподарської продукції - гороху, пшениці та соняшнику, проте урожайність цих земель за 2018 рік по відношенню до урожайності сільськогосподарських культур по Харківській області була значно меншою (по зернових культурах – на 40 відс.; по соняшнику – на 25 відс.).

Аудитом також з’ясовано, що у бухгалтерському обліку НАУ не відображена земельна ділянка під базою відпочинку “Авіатор” на території Воропаївської сільської ради Вишгородського району Київської області. У Державному земельному кадастрі ця ділянка не зареєстрована, в АС “Юридичні особи” дані про неї відсутні. Згідно з державним актом³⁶ у постійне користування НАУ передавалася ділянка площею 20,8 га під базу відпочинку “Авіатор”. Станом на 07.11.2019 за даними публічної кадастрової карти України в межах цієї ділянки зареєстровано 60 ділянок приватної власності загальною площею понад 8 га.

При цьому НАУ не володіє інформацією щодо площ земель, які фактично використовуються ЗВО під базою відпочинку “Авіатор”.

Згідно з розпорядженням Вишгородської райдержадміністрації Київської області від 08.12.2003 № 661 із користування СОК “Авіатор”

³⁵ Під час проведення аудиту в Житомирському агроуніверситеті, станом на 29.07.2019, проведено інвентаризацію та включено до інвентаризаційних відомостей земельні ділянки загальною площею 223,09 га без визначення їх вартості.

³⁶ Державний акт на право постійного користування землею І-КВ № 001096 від 27.04.2000.

вилучено земельну ділянку площею 12,23 га під розміщення садівницького товариства “Авіатор”. За даними НАУ, згода на вилучення цих земель не надавалась.

Довідково. За поданням ректора НАУ Ісаєнка В.М. від 08.01.2019 № 06.03/001-10 в Єдиному реєстрі досудових розслідувань 06.02.2019 зареєстровано кримінальне провадження № 12019100090001219.

У бухгалтерському обліку НАУ й АС “Юридичні особи” не відображено також даних про земельні ділянки за адресою: м. Київ, вул. Медова, 1, Солом’янський район міста Києва, де розміщено Національний музей авіації, загальною площею **6,72 га** (№№ 8000000000:72:488:0061; 72:488:0361; 72:488:0362).

Довідково. Згідно з витягами із технічної документації від 14.02.2018 здійснено нормативну грошову оцінку трьох земельних ділянок за адресою: м. Київ, вул. Медова, 1, загальною площею 6,72 га (землі історико-культурного призначення).

Аудитом з’ясовано, що у публічну кадастрову карту України внесено дані про земельні ділянки НАУ у місті Києві (66,26 га), які за типом власності віднесено до земель комунальної власності. На запит Рахункової палати від 08.11.2019 № 05-3050 до Київської міської ради про надання копій рішень про передачу земельних ділянок НАУ з державної у комунальну власність і підтвердних документів щодо згоди МОН на передачу цих земель повідомлено, що рішення про передачу земельних ділянок НАУ у комунальну власність не приймалися, що свідчить про відображення у публічній кадастровій карті України недостовірних даних.

Довідково. Згідно з витягами з Державного земельного кадастру за типом речового права ці земельні ділянки належать НАУ на праві постійного користування.

Загалом із перевірених 12 ЗВО, які мають земельні ділянки площею 4010,6 га, у бухгалтерському обліку не обліковуються 3190,9 га, або 79,6 відс. земель, при цьому 9 ЗВО не відображено у формі № 2 б (д) земельні ділянки площею 2254,0 га, або 61,7 відс. (від 3651,4 га).

2.3.2.3. Рекомендації МОН:

- зобов’язати ЗВО вжити заходів щодо повного і достовірного відображення у бухгалтерському обліку і у формі № 2 б (д) даних про земельні ділянки, передані їм на праві постійного користування.

2.4. Оцінка ефективності використання і розпорядження об’єктами державної власності закладами вищої освіти

2.4.1. Висновки.

Через дефіцит бюджетних коштів (капітальних видатків) частина об’єктів державної власності ЗВО не використовується у навчальному процесі, окремі об’єкти знаходяться в аварійному стані і потребують ремонту. Видатки на утримання таких об’єктів (5626,8 тис. грн) є непродуктивними. Наглядові ради ЗВО внаслідок бездіяльності (відсутності) не сприяли вирішенню актуальних питань матеріально-технічного та фінансового забезпечення закладів освіти, залученню

додаткових ресурсів та здійсненню контролю за ефективним використанням майна, ресурсів та коштів.

2.4.1.1. Законодавча база.

Частиною першою статті 37 Закону № 1556 (у редакції Закону України від 07.12.2017 № 2233) передбачено, що **наглядова рада ЗВО створюється за рішенням засновника (засновників) для здійснення нагляду за управлінням майном ЗВО**, додержанням мети його створення, частиною п'ятою цієї статті встановлено, що порядок формування наглядової ради, строк її повноважень, компетенція і порядок діяльності визначаються статутом ЗВО.

Відповідно до частини другої статті 37 Закону № 1556 наглядова рада ЗВО, зокрема, сприяє розв'язанню перспективних завдань розвитку закладу, залученню фінансових ресурсів для забезпечення його діяльності з основних напрямів розвитку і здійсненню контролю за їх використанням.

2.4.1.2. Виявлений стан справ.

Огляд нерухомого майна ЗВО засвідчив, що частина будівель і споруд у навчальному процесі та господарській діяльності ЗВО не використовується, **є морально і фізично застарілими, має незадовільний і аварійний стан.**

Довідково. Наприклад, Вовчанським технікумом ХНТУСГ експлуатується лише 1 і 2 поверхи гуртожитку на 51 ліжкомісце із 220 наявних, при цьому 3, 4, 5 поверхи зачинені, знаходяться в занедбаному стані, непридатні до заселення, покрівля гуртожитку протікає. Технікумом землевпорядкування ЖНАУ гуртожиток № 2 переобладнано під студентську бібліотеку.

Аудитом в 11 ЗВО встановлено **невикористання 103 будівель і споруд загальною площею 33809,52 кв. м, у тому числі навчальних корпусів і гуртожитків.**

Наприклад, через аварійний стан гуртожитку **Миколаївського університету** приміщення загальною площею 4018,4 кв. м не використовується (з 01.09.2018 студентів виселено, систему опалення законсервовано, відключено газопостачання), але через необхідність забезпечення охорони цього об'єкта ЗВО здійснено **непродуктивні витрати на суму 362,4 тис. гривень.**

Крім того, через відсутність потреби у навчальному процесі ЗВО не використовуються три навчальні корпуси (6551,0 кв. м), на утримання двох з яких **непродуктивно використано 1191,6 тис. грн**, а три корпуси і топкова загальною площею 4220 кв. м передано в оренду.

Довідково. Зокрема, Миколаївським університетом передано в строкове платне користування (1 грн на рік) 4204,5 кв.м³⁷ квартирно-експлуатаційному відділу³⁸ м. Миколаєва

³⁷ Договір оренди (Регіональним відділенням Фонду державного майна по Миколаївській області) від 12.10.2015 № РОФ-1388 – будівля навчального корпусу № 2 Літ. А-2 загальною площею 1067,8 кв. м вартістю 46,0 тис. грн, будівля навчального корпусу № 4 Літ. Б-2 загальною площею 2017,8 кв. м вартістю 126,2 тис. грн; договір оренди (Регіональним відділенням Фонду державного майна по Миколаївській області) від 29.04.2015 № РОФ-1351 – будівля навчального корпусу № 3 Літ. В-1 площею 1118,9 кв. м вартістю 159,3 тис. гривень.

Міністерства оборони України. При цьому згідно з договором найму від 09.01.2017 №30-6 університет безоплатно користується навчально-матеріальною базою В/Ч А0224 (навчальне тактичне поле площею 1200000 кв.м, ділянки військового стрільбища площею 10400 кв. м, парашутно-десантний комплекс площею 6600 кв. м, спортивне містечко площею 100000 кв. м), а також використовує кафедру військової підготовки.

Навчальний корпус № 3 літ.Л-2 площею 937,4 кв. м в (Миколаївська обл., Центральний р-н, м. Миколаїв, вул. Нікольська, 24) знаходиться в аварійному стані і потребує прийняття рішень щодо подальшого використання.

Подібно у Дніпровському університеті третина з оглянутих під час аудиту гуртожитків і навчальних корпусів³⁹ знаходиться в занедбаному та/або аварійному стані, на утримання яких **непродуктивно** використано (за розрахунком) **847,9 тис. гривень**⁴⁰. Невирішення питання капітального ремонту навчального корпусу, який є пам'яткою архітектури, спричинить непродуктивні витрати (на охорону та часткове опалення) на суму майже **один мільйон гривень**.

Крім того, на балансі університету рахується **6 об'єктів незавершеного будівництва**, на спорудження яких витрачено 13,8 млн грн, а на утримання протягом 2018 року–І півріччя 2019 року використано **734,6 тис. грн, що є непродуктивними витратами**.

Довідково. Зокрема, не завершено будівництво міжвузівського центру обслуговування наукових досліджень, гуртожитку для аспірантів і студентів, блоку лекційних аудиторій, стан будівельної готовності яких від 5 до 75 відс., на етапі виготовлення проєктно-кошторисної документації перебуває будівництво ще 3-х об'єктів, яке до цього часу не розпочато.

Аудит Львівського агроуніверситету засвідчив, що на балансі ЗВО рахується **3 об'єкти незавершеного будівництва** загальною вартістю 6,4 млн грн, які знаходяться в аварійному стані і не підлягають завершенню.

Харківським університетом не вирішено питання подальшого функціонування студентського гуртожитку № 5 (будівля не використовується з 2013 року) та **навчального центру**, на утримання яких **непродуктивно** використано **671,3 тис. гривень**.

КНУБА не використовується для оздоровлення студентів і викладачів навчально-оздоровча база відпочинку “Будівельник” у смт Козин Київської області, на утримання якої **непродуктивно** використано **932,5 тис. гривень**.

Відокремленим підрозділом “Індустріальний коледж КНУБА” понад 24 роки не використовуються будівлі та споруди Ріпкінського учбового заводу, який розташований на земельній ділянці площею 6,8 га, **непродуктивні витрати** на утримання якого становили **849,5 тис. гривень**.

Відповідно до пункту 35 Ліцензійних умов № 1187 здобувачі вищої освіти у разі потреби повинні бути забезпечені гуртожитком.

Майже всі із перевірених ЗВО мають гуртожитки, проте аудитом встановлено, що **неефективні управлінські рішення керівників окремих**

³⁸ За адресою: Миколаївська область, м. Первомайськ, вул. 40 років Перемоги, 4.

³⁹ Внаслідок руйнування з 30.06.2019 припинено використання аудиторного фонду навчального корпусу № 2.

⁴⁰ 2018 рік – 543,7 тис. грн, I півріччя 2019 року – 304,2 тис. гривень.

ЗВО не забезпечують їх належного утримання та призводять до втрати доходів на загальну суму 1832,8 тис. гривень.

Наприклад, в **НАУ**, незважаючи на збільшення розміру звичайної академічної стипендії з 01.02.2018, перегляд плати за проживання у гуртожитках здійснено з 01.05.2018, або на 3 місяці пізніше, що **спричинило втрату доходів на суму 1151,0 тис. гривень.**

Лінгвістичним університетом внаслідок нездійснення перерахунку плати за гуртожиток студентам із числа іноземних громадян (відповідно до фактичних витрат) **втрачено доходів на суму 68,3 тис. гривень.**

Внаслідок безоплатної передачі у 2016 році **Житомирським агроуніверситетом** частини приміщень гуртожитку (28 житлових кімнат на 74 ліжкомісця) відповідно до договору про співробітництво з ПрАТ “Біо мед скло” **втрачено доходів у сумі 495,8 тис. гривень.**

Довідково. На сьогодні ЗВО фактично втрачено контроль за цими приміщеннями, вільного доступу працівників ЗВО до цих кімнат немає.

Також у **Житомирському агроуніверситеті** встановлено факт здачі в оренду житла сторонній особі без відображення в договорі реальної площі, що призвело до **недоотримання доходів на суму 11,3 тис. гривень.**

Через неефективні управлінські рішення керівництва **Техколеджу НУ “Львівська політехніка”** у кімнатах гуртожитку місткістю 38 осіб фактично проживало лише 2 особи, що призвело до **непродуктивних витрат на утримання гуртожитку у сумі 37,0 тис. гривень.**

Ухвалення неефективних управлінських рішень керівництва **Харківського техуніверситету** щодо виселення з гуртожитку боржників без проведення належної претензійно-позовної роботи призвело до втрати доходів⁴¹ на суму **106,4 тис. гривень.** Крім того, існують **ризики втрати Харківським техуніверситетом доходів у сумі 217,8 тис. грн** через непогашення особами, яких виселено з гуртожитку, заборгованості, термін позовної давності за якою не сплив, і **28,9 тис. грн** заборгованості за проживання наймачів житлових квартир у гуртожитку через неукладання з ними договорів про відшкодування вартості спожитих комунальних послуг.

Всупереч умовам укладених між ЗВО і фізичними особами договорів на проживання у гуртожитках, за несвоєчасну оплату не нараховано пені на загальну суму 41,4 тис. грн (Харківським університетом – 6,8 тис. грн, Коледжем харчопрому ХНТУСГ – 34,6 тис. грн), **що призвело до втрати доходів бюджету на відповідну суму. Невиконання умов договорів є порушенням вимог частини першої статті 526 Цивільного кодексу.**

Для здійснення нагляду за управлінням майном ЗВО за рішенням засновника створюється наглядова рада.

Аудити засвідчили, що у 2018 році–І півріччі 2019 року **МОН не приймалися рішення про створення наглядової ради в Житомирському**

⁴¹ Сплив строк позовної давності.

агроуніверситеті, Миколаївському університеті⁴², Лінгвістичному університеті, Одеському НПУ, Львівському агроуніверситеті (з 30.01.2018 до 14.03.2019).

Довідково. У порушення вимог частини першої статті 37 Закону № 1556 склад наглядової ради Житомирського агроуніверситету схвалено рішенням Вченої ради університету від 19.02.2016 (протокол № 6) та затверджено наказом ректора від 11.03.2016 № 51. Склад наглядової ради Одеського НПУ також затверджено головою Вченої ради (протокол від 31.08.2015 №1). Строк повноважень наглядової ради НУ “Львівська політехніка” закінчився 23.05.2019, у статуті не визначено порядку діяльності ради.

Аудитом з’ясовано, що **робота діючих наглядових рад окремих ЗВО була формальною**. Наглядовими радами у 2018 році–І півріччі 2019 року питання використання державного майна жодного разу не розглядалося.

Отже, **через відсутність громадського контролю за управлінням майном не забезпечено запобігання порушенням та недолікам**.

Аудитом в 5 ЗВО встановлено **факти неефективного використання обладнання**, придбаного за рахунок бюджетних коштів (**7000,0 тис. грн**).

Зокрема, НУ “Львівська політехніка” у 2014–2015 роках у межах програми енергозбереження придбано обладнання загальною вартістю **5 876,5⁴³** тис. грн, яке не використовується. Подібно **не використовуються** Харківським техуніверситетом і Полтавським педуніверситетом закуплене у 2018 році обладнання⁴⁴ (**77,6 тис. грн**), Автодорожнім коледжем НУ “Львівська політехніка” – 5 комп’ютерів (**15,1 тис. грн**).

КНУБА обладнання і меблі, придбані для створення лабораторії Науково-дослідного інституту в’язучих речовин і матеріалів, **на загальну суму 1030,8 тис. грн⁴⁵** не використовуються, оскільки лабораторія ще не пройшла акредитацію⁴⁶.

2.4.1.3. Рекомендації МОН:

- розробити стратегію розвитку вищої освіти, де одним із пріоритетних напрямів визначити модернізацію і реконструкцію навчальних корпусів ЗВО і гуртожитків;

⁴² МОН прийнято рішення про утворення та склад наглядової ради університету наказом від 17.09.2019 № 1203.

⁴³ У тому числі комплектуючі та обладнання до котлів – 2 419,3 тис. грн; алюмінієві вікна в комплекті – 1 197,3 тис. грн та обладнання до котлів – 2 259,9 тис. гривень.

⁴⁴ Придбані Харківським університетом у 2018 році на загальну суму 51,89 тис. грн (активна акустична система, ваги електронні дошкісні, генератор ацетиленовий АСП-10, джерело безперебійного живлення, комп’ютери R-LINE, комутатори керовані), Полтавським університетом у грудні 2018 року основні засоби на загальну суму 25,7 тис. гривень.

⁴⁵ Під час огляду встановлено проведення ремонтних робіт приміщення лабораторії, у зв’язку з чим обладнання і меблі не встановлені. Меблі на суму 153,0 тис. грн монтувалися, обладнання знаходилось в упаковках. На обладнання спрямовано у 2018 році 575,9 тис. грн, у I півріччі 2019 – 301,9 тис. гривень.

⁴⁶ КНУБА надіслано заявку на акредитацію лабораторії до Національного агентства з акредитації України.

- вжити заходів щодо створення в ЗВО наглядових рад для здійснення нагляду за управлінням майном ЗВО;

- зобов'язати ЗВО здійснювати розрахунки за проживання у гуртожитках відповідно до вимог чинного законодавства, зокрема передбачити у договорах відповідальність за несвоєчасну оплату послуг з проживання. Здійснювати претензійно-позовну роботу з боржниками;

- зобов'язати КНУБА вжити заходів щодо прискорення отримання сертифіката про акредитацію лабораторії Науково-дослідного інституту в'язучих речовин і матеріалів та ефективно використовувати обладнання.

2.5. Оцінка ефективності використання земель державної власності закладами вищої освіти

2.5.1. Висновки.

Через відсутність контролю МОН як суб'єкта управління об'єктами державної власності за використанням державного майна, окремими ЗВО, яким надано право постійного користування земельними ділянками, приймались неефективні управлінські рішення щодо використання земельних ділянок. Так, із 14 перевірених ЗВО, у користування яким передано 3670,4 га, для цілей освіти не використовується 65,4 відс. земель (2402,4 га).

2.5.1.1. Законодавча база.

Частиною першою статті 4 Закону № 147 визначено, що передача об'єктів з державної у комунальну власність здійснюється за рішенням: Кабінету Міністрів України – щодо об'єктів, визначених в абзацах другому–п'ятому частини першої статті 2 цього Закону (крім нерухомого майна, призначеного виключно для розміщення дошкільних навчальних закладів); органів, уповноважених управляти державним майном, самоврядних організацій – щодо об'єктів, визначених в абзаці шостому частини першої статті 2 цього Закону, та нерухомого майна, призначеного виключно для розміщення дошкільних навчальних закладів. Згідно з абзацом другим частини першої статті 2 Закону № 147 об'єктами передачі є, зокрема: ЦМК підприємств, установ, організацій, їх структурних підрозділів.

Об'єктами передачі відповідно до абзацу першого підпункту “а” пункту 2 Положення № 1482 (у редакції до змін, внесених Законом України від 10.05.2018 № 389) були ЦМК підприємств, установ, організацій, їх структурних підрозділів. Структурний підрозділ підприємства може бути об'єктом передачі після виділення його в установленому порядку в цілісний майновий комплекс на підставі розподільного балансу.

Статтями 2 і 3 Указу № 451 встановлено, що органи виконавчої влади **не можуть передавати закріплене за національними закладами (установами) України майно**, що перебуває у державній власності, будь-яким органам, підприємствам, установам, організаціям; органам місцевого самоврядування рекомендовано **не вилучати земельні ділянки** для державних і громадських потреб із земель, наданих у користування

національним закладам (установам) України.

Пунктами “ж”, “ж 1” і “з” частини четвертої статті 84 Земельного кодексу України (зі змінами, внесеними Законом України від 06.06.2019 № 2745) визначено, що **до земель державної власності, які не можуть передаватись у приватну власність, належать, зокрема, земельні ділянки, закріплені за державними закладами фахової передвищої освіти; земельні ділянки, закріплені за державними закладами вищої освіти.**

Порядок безоплатної передачі об’єктів права державної власності, зокрема зі сфери управління міністерств, інших установ та організацій, яким державне майно передано у безоплатне користування, до сфери управління інших органів, уповноважених управляти державним майном, визначає Положення № 1482. Згідно з абзацом першим пункту 10 Положення № 1482 передача оформляється актом приймання-передачі за формою згідно з додатком до Порядку подання та розгляду пропозицій щодо передачі об’єктів з комунальної у державну власність та утворення і роботи комісії з питань передачі об’єктів у державну власність, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.09.1998 № 1482.

Частиною шостою статті 80 Закону № 2145 визначено, що майно закладів освіти, яке не використовується в освітньому процесі, може бути вкладом у спільну діяльність або використане відповідно до статті 81 цього Закону.

Згідно зі статтею 1 Закону № 161⁴⁷ оренда землі – це засноване на договорі строкове платне володіння і користування земельною ділянкою, необхідною орендареві для проведення підприємницької та інших видів діяльності. Розрахунки щодо орендної плати за земельні ділянки, що перебувають у державній і комунальній власності, здійснюються виключно у грошовій формі (ст. 22 Закону № 161).

2.5.1.2. Виявлений стан справ.

Відповідно до розпорядження № 87 у 2015 році зі сфери управління Мінагрополітики до сфери управління МОН передавалися цілісні майнові комплекси ЗВО (18 ЗВО III–IV рівнів акредитації і 100 ЗВО I–II рівнів акредитації), до складу яких входили земельні ділянки державної власності. На 01.04.2019 загальна площа земельних ділянок у користуванні цих ЗВО за даними форми № 2 б (д) становила 36 814,33 га, у тому числі землі сільськогосподарського призначення – 24 922,46 га (67,7 відс.), з них: у користуванні ЗВО III–IV рівнів акредитації і їх структурних підрозділів – 24 750,89 га; ЗВО I–II рівнів акредитації – 12 063,43 га.

У МОН наявні акти приймання-передачі ЦМК, затверджені Міністром освіти і науки України С. М. Квітом 30.09.2015, проте **узагальненої інформації про площі** земельних ділянок, переданих у складі цих ЦМК до сфери управління МОН, **немає.**

Встановлено, що у 2018 році 74 ЗВО I–II рівнів акредитації (переданих зі сфери управління Мінагрополітики) увійшли до складу 18 ЗВО III–

⁴⁷ Закон України від 06.10.1998 № 161 “Про оренду землі”.

IV рівнів акредитації як їх структурні підрозділи, а 26 інших ЗВО I–II рівнів акредитації включено до переліку закладів, які згідно з частиною третьою статті 24 Закону № 2246 передаються із державної у комунальну власність.

Аудитом з'ясовано, що на момент передачі ЦМК 18 ЗВО III–IV рівнів акредитації і ЗВО I–II рівнів акредитації (їх структурних підрозділів) **загальна площа таких земельних ділянок становила 37 197,23 га. Станом на 01.04.2019 у формі № 2 б (д) відображено 20 622,72 га у користуванні цих ЗВО (у тому числі їх структурних підрозділів), або на 16574,5 га менше (44,5 відс.).**

Так, згідно з актами приймання-передавання ЦМК **Вінницького агроуніверситету** і його 7 коледжів загальна площа переданих у 2015 році до сфери управління МОН земель становить **5 813,30 га** (у тому числі 2 256,27 га – землі сільськогосподарського призначення), проте у формі № 2 б (д) станом на 01.04.2019 наведено дані про землі загальною площею **58,5 га**. Така ж ситуація і в інших ЗВО: у складі ЦМК Львівського ветуніверситету і його Рожищенського коледжу передавалися землі площею **1 869,50 га**, проте за даними форми № 2 б (д) станом на 01.04.2019 – **138,34 га**; у складі ЦМК Таврійського агротехуніверситету і його 6 коледжів – **3 109,15 га**, за даними форми № 2 б (д) – **797,87 га**; у складі ЦМК Подільського агроуніверситету і 7 його коледжів – **2087,67 га**, за даними форми № 2 б (д) – **1090,06 га** тощо (дані наведено у додатку до розділу 2.5).

При цьому МОН не володіє аналітичною інформацією щодо причин зменшення площ земельних ділянок, які знаходяться у користуванні цих ЗВО. Загалом площі земельних ділянок станом на 01.04.2019 порівняно з 2015 роком зменшилися на **24,3 тис. га**. Інформації про стан використання земельних ділянок МОН не має.

Аудитом встановлено, що станом на 01.10.2019 невирішеним залишається питання передачі до сфери управління МОН ЦМК **Харківського національного аграрного університету імені В. В. Докучаєва**. За даними МОН, зазначене спричинено непогодженням Мінагрополітики акта приймання-передавання ЦМК. Як наслідок, у МОН відсутні дані щодо майна цього ЗВО.

Довідково. На запит Рахункової палати ФДМ повідомлено, що у користуванні цього університету станом на 01.01.2015 знаходилися будівлі і споруди загальною площею 86 140 кв. м, розміщені на земельних ділянках загальною площею 2,29 га. Інформація про земельні ділянки як окремі одиниці майна станом на 01.01.2015 до ФДМ не подавалася.

Також встановлено, що до сфери управління МОН не передано ЦМК закладів, розміщених на тимчасово непідконтрольній Україні території Донецької, Луганської областей і АР Крим, а саме: відокремлених підрозділів Луганського агроуніверситету (Політехнічний коледж і Слов'яносербський технікум) та Керченського державного морського технологічного університету і його Судномеханічного технікуму.

Під час аудиту досліджено фактичний стан використання ЗВО земельних ділянок, право постійного користування якими їм передано МОН.

Аудитом з'ясовано, що **Житомирським агроуніверситетом не використовуються для цілей освіти земельні ділянки загальною площею**

68,9175 га, зокрема на ділянці площею 32,71 га знаходяться будівлі, споруди і сад, які належать ДП “Україна” (будівлі частково завалилися, поросли чагарниками).

Довідково. За рішенням Господарського суду Житомирської області від 09.03.2016 № 906/1734/15 університету відмовлено у задоволенні позову до ДП “Україна” про усунення перешкод у користуванні земельною ділянкою (державний акт від 01.03.2005 серії ЯЯ № 075562).

На закріпленій за **Одеським НПУ** земельній ділянці площею **0,0709 га** в м. Одеса, просп. Шевченка, 1–3, знаходиться кафе-бар “Че Гевара”, отже, **земельна ділянка для цілей освіти не використовується.**

Огляд земельних ділянок НАУ засвідчив, що на земельних ділянках у місті Києві, які знаходяться у постійному користуванні і рахуються на балансі НАУ (за нормативною грошовою оцінкою), **знаходиться нерухоме майно, яке ЗВО не належить.** Так, на земельній ділянці площею 6,75 га у місті Києві на вул. Лебедева-Кумача (вул. Миколи Гоголя), 5 знаходяться: 17–поверховий житловий будинок, спортивний комплекс “Sport Life Караваєві Дачі” та навчально-виховний комплекс “Ерудит” (із спортмайданчиками); на ділянках 3,07 га і 2,93 га за адресою: вул. Борщагівська, 193–195/43, вул. Гарматна, 45–57, вул. Ніжинська, 10–20, 26, – житлові будинки і заклад дошкільної освіти комунальної власності; на ділянці 0,54 га на вул. Слов’янській – житлові будинки, а на ділянці 2,46 га – будівлі спорткомплексу “Sport Life Борщагівка” і стоянка для автомобілів відвідувачів цього спорткомплексу.

Загалом із **виділених НАУ 15,75 га не для цілей освіти використовується половина цих площ (орієнтовно 7,9 га).**

Подібно не використовується для цілей освіти земельна ділянка площею **0,0783 га Лінгвістичним університетом.** Так, згідно з державним актом серії ЯЯ № 392827 від 03.02.2006 право постійного користування земельною ділянкою (**0,0783 га**) за адресою: м. Київ, бульвар Т. Шевченка, 27–а, надано **Лінгвістичному університету.** На цій земельній ділянці розміщена адміністративна будівля загальною площею 1 580 кв. м, яку у 2009–2011 роках МОН передано з балансу Лінгвістичного університету на баланс Інституту інноваційних технологій і змісту освіти (1 373 кв. м), ДП “Освіта-Центр” (109,0 кв. м), ДП “Державний центр прикладних інформаційних технологій” (98,0 кв. м). Станом на 01.10.2019 за цією адресою на цокольному і першому поверхах будівлі розташовані комерційні структури (Barbershop (the Sketch) і ресторан Варадеро відповідно), а приміщення на 2-му і 3-му поверхах згідно з постановою Вищого господарського суду від 14.12.2016 (справа № 910/22863/15) повернено в непридатному для використання стані МОН⁴⁸.

За даними публічної кадастрової карти України земельну ділянку за адресою: м. Київ, бульвар Т. Шевченка, 27–а, віднесено до земель державної власності, цільове призначення – для освіти.

Довідково. Інші шість земельних ділянок загальною площею 3,5959 га у місті Києві, закріплені за Лінгвістичним університетом, за даними публічної кадастрової карти

⁴⁸ Приміщення потребують капітального ремонту.

України віднесені до земель комунальної власності. Рішення про їх передачу з державної у комунальну власність відсутні.

Також не використовується для цілей освіти Лінгвістичним університетом земельна ділянка площею 0,5809 га (за адресою: м. Київ, вул. Ломоносова, 50), оскільки на ній розташований будинок ЖК “Ліко Град”.

Довідково. Слід зазначити, що 07.06.2019 Господарський суд міста Києва задовольнив позов Лінгвістичного університету (справа № 910/14458/18) та зобов'язав ТОВ “ТМО “Ліко-Холдінг” усунути перешкоди у користуванні землею.

Загалом для цілей освіти не використовуються НАУ і Лінгвістичним університетом орієнтовно 8,6 га земельних ділянок.

Аудит також засвідчив, що за **Вовчанським технікумом ХНТУСГ** закріплено земельну ділянку площею **312 га** (державний акт ХР08-00-000396 від 29.08.1995) для сільськогосподарського виробництва. При цьому за даними Держгеокадастру у Вовчанському районі Харківської області (довідка від 21.01.2015 № 03-13/17) площа земельної ділянки у користуванні технікуму на території Вовчанської міської ради становить **272,0 га**. Отже, **для цілей освіти втрачено 40 га земель.**

Слід зазначити, що окремі ЗВО зверталися до суду щодо повернення їм земельних ділянок, переданих у комунальну власність.

Так, постановою Верховного Суду від 26.06.2018 (справа № 902/517/17) частково задоволено позов Вінницького агроуніверситету у частині скасування рішень судів попередніх інстанцій та направлення на новий розгляд до суду першої інстанції справи про визнання недійсним рішення Агрономічної сільради Вінницького району Вінницької області від 02.12.2016 № 195 щодо передачі земельної ділянки сільськогосподарського призначення загальною площею 474,6783 га до комунальної власності територіальної громади.

Також постановою Верховного Суду від 30.05.2018 (справа № 367/2271/15-ц) задоволено позов на користь Національного університету біоресурсів і природокористування України у частині скасування рішень судів попередніх інстанцій та направлення на новий розгляд до суду першої інстанції справи про передачу земель НДГ “Ворзель” Національного аграрного університету загальною площею 24 га у межах м. Бучі до земель запасу міської ради та переведення до категорії земель житлової забудови за рішенням Бучанської міської ради Київської області від 02.09.2008 № 941-38-V. Рішення аргументуються законністю набуття речових прав на земельні ділянки та відсутністю підстав для їх припинення.

Отже, практика свідчить про можливість вирішення питання повернення земель ЗВО шляхом звернення до судових органів.

Слід зазначити, що відповідно до підпункту 282.1.4 пункту 282.1 статті 282 Податкового кодексу України від сплати податку звільняються, зокрема, заклади освіти, які повністю утримуються за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів.

Аудит засвідчив, що окремими ЗВО земельні ділянки надавалися у користування юридичним особам, які не є закладами освіти, при цьому

земельний податок не сплачувався. Як наслідок, місцевими бюджетами Житомирської області протягом 2018 року і I півріччя 2019 року **недоотримано земельного податку, за розрахунками, в сумі 108,9 тис. гривень.**

Довідково. Зокрема, не сплачено земельного податку у сумі 82,4 тис. грн за частину закріпленої згідно з державним актом від 08.05.2003, б/н за Житомирським агроколеджем земельної ділянки орієнтовною площею 1,2 га (загальна площа 28,11 га), на якій знаходяться житлові будинки приватної власності; за закріплену за Верхівнянською філією Житомирського агроколеджу ділянку площею 14,7 га, передану у користування 28-м співробітникам для городництва, у сумі 2,3 тис. грн; за частину закріпленої за Новочорторійським агротехнікумом згідно з державним актом від 29.09.2009 серії ЯЯ № 073930 ділянки площею 4,11 га (загальна площа 35,33 га), яку зайнято приватними садибами та церквою (у т. ч. 3,77 га – на території парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення “Новочорторійський парк”), у сумі 1,3 тис. грн; за закріплену за Новочорторійським агротехнікумом земельну ділянку, надану ФОП Риковській І. А. для сільськогосподарського обробітку (у 2018 році – 68,0 га, у 2019 році – 85 га), у сумі 22,9 тис. гривень.

Також за 8 місяців 2019 року ФОП Риковською І. А. на момент проведення аудиту не сплачено орендної плати за користування сільськогосподарським угіддями площею 85,0 га у сумі 116,5 тис. гривень.

Встановлено, що закріплена за Верхівнянською філією Житомирського агроколеджу земельна ділянка площею 319 га (державний акт від 15.12.2005 серії ЯЯ № 070068; для здійснення сільськогосподарської, науково-дослідної і навчальної діяльності) з 2007 року знаходиться у строковому платному користуванні ТОВ “Сігнет-Центр”⁴⁹ на підставі договору про виробництво сільгосппродукції, який всупереч вимогам пункту 20 частини 1 статті 6 Закону № 185 МОН як суб'єктом управління не погоджувався. **У порушення вимог статті 22 Закону № 161 частину розрахунку за цим договором на суму 42,1 тис. грн здійснено у негрошовій формі.**

Замість укладання договору оренди, як передбачено статтею 1 Закону № 161, Новочорторійським агротехнікумом у 2018 і 2019 роках земельні ділянки (у 2018 році – 131,7 га, 2019 році – 227,7 га) передавалися ТОВ “Хмільницьке” у користування для здійснення власної господарської діяльності згідно з договорами про надання сільськогосподарських послуг і виробництво сільгосппродукції. З'ясовано, що фактично договори не виконувалися. Так, у звітності технікуму за формою № 4-сг (річна) не відображено даних про використання цих земельних ділянок. Як наслідок, **Новочорторійським агротехнікумом у 2018 році і за 8 місяців 2019 року не нараховано, а ТОВ “Хмільницьке” відповідно не сплачено орендної плати за користування земельними ділянками у сумі 602,6 тис. гривень.**

Слід зазначити, що МОН не володіє інформацією щодо передачі ЗВО земель у спільну діяльність або використання їх для державно-приватного партнерства відповідно до статей 80 і 81 Закону № 2145.

⁴⁹ Протягом 2016–2017 років до судів різних інстанцій подавалися позовні заяви про визнання недійсним договору з ТОВ “Сігнет-Центр” та повернення земельної ділянки, проте у задоволенні цих позовів відмовлено.

2.5.1.3. Рекомендації МОН:

- зобов'язати ЗВО і їх структурні підрозділи провести інвентаризацію земельних ділянок та вжити заходів щодо достовірного відображення у звітності даних про земельні ділянки і речові права на них.

2.5.2. Висновки.

МОН не здійснює контролю за ефективним використанням та збереженням об'єктів державної власності, переданих в оперативне управління ЗВО. МОН не володіє інформацією про укладені ЗВО інвестиційні договори/угоди, а також даними про кількість і вартість здійснених ЗВО внесків за такими договорами.

2.5.2.1. Законодавча база.

Підпунктом 11 частини першої статті 6 Закону № 185 визначено, що уповноважені органи управління відповідно до покладених на них завдань, зокрема, здійснюють контроль за ефективним використанням та збереженням об'єктів державної власності.

Статтею 1 Закону № 1560 передбачено, що інвестиціями є всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті яких створюється прибуток (дохід) та/або досягається соціальний та екологічний ефект⁵⁰. Такими цінностями можуть бути, зокрема, права користування землею.

2.5.2.2. Виявлений стан справ.

Аудитом встановлено, що 5 ЗВО укладено договори, внеском за якими були земельні ділянки державної форми власності. При цьому 4 ЗВО не оцінено вартості власного внеску – права користування земельною ділянкою.

Зокрема, без проведення незалежної (експертної) оцінки такого права Лінгвістичним університетом, Університетом харчових технологій і Техколеджем ТДТУ укладено по 1 договору кожним, НАУ – 7 договорів, при цьому у 5 договорах не визначено не тільки вартості, а і площі переданих під забудову земельних ділянок.

Довідково. За інформацією керівництва НАУ, фактично за договором від 17.01.2012 № 130/20 передано земельні ділянки загальною площею 2,875 га, за 2 договорами від 15.11.2017 (б/н) і від 14.02.2013 № 130/24 – 1,3 га, за договором від 20.02.2013 № 130/25 – 1,254 га.

Невизначення справедливої частки НАУ в інвестиційних договорах призвело до втрати можливості отримати приміщення (іншу вигоду/блага) у збудованих об'єктах вартістю не менше фактичного внеску.

Аудитом з'ясовано, що укладеними ЗВО інвестиційними договорами передбачено будівництво житлових будинків/комплексів з підземною автостоянкою та соціальною інфраструктурою (гуртожитком, дошкільним закладом, адміністративними приміщеннями), навчально-адміністративного

⁵⁰ Зі змінами, внесеними Законом України від 23.03.2017 № 1981.

корпусу, навчально-житлового і спортивно-адміністративного комплексів, торгово-офісного центру, а також реконструкцію будівель з добудовою. ЗВО отримують визначену цими договорами частку майна в збудованих об'єктах, але в окремих випадках частку майна замінено на автотранспортні засоби.

Довідково. Так, за договором від 14.02.2013 № 130/24 (зі змінами) між НАУ і ТОВ “РК Траєкторія” та Комунальним підприємством з питань будівництва житлових будинків “Житлоінвест-УКБ” придбано автобус HYUNDAI, легковий автомобіль HYUNDAI Grandeur IG, фургон Ford Transit V362 MCA.

При цьому окремі інвестиційні договори не передбачають отримання за результатами їх виконання майна, яке може бути використано для проведення наукової, науково-технічної, інноваційної та/або методичної діяльності, забезпечення організації освітнього процесу.

Зокрема, згідно з умовами інвестиційно-підрядного договору від 23.10.2002 № 4⁵¹ НАУ отримує для розподілу серед співробітників за пільговими цінами 15 відс. загальної житлової площі будівлі, що становить 4114,58 кв. м житла (44 квартири), і 37 місць паркування на підземній автостоянці за собівартістю; за договором від 17.01.2012 № 130/20 НАУ передається 32 квартири площею 2284,79 кв. м; за договором від 14.02.2013 № 130/24 – не менше 6 відс. загальної площі квартир, або житлові приміщення загальною площею 1494,8 кв. м⁵².

Подібно Техколеджем ТДТУ однією з умов договору визначено отримання дольовиками (об'єднаними у споживчий кооператив “Освітянин – 2008”) 135 квартир площею 8887,45 кв. м.

При цьому на балансі НАУ обліковуються квартири, які не використовуються (потребують проведення внутрішніх опоряджувальних робіт). Отримані квартири не розподілені між співробітниками, внаслідок чого **непродуктивні видатки на їх утримання становили 245,1 тис. гривень.**

Аудит засвідчив, що за відсутності контролю МОН за ефективним використанням та збереженням майна на сьогодні є випадки втрати ЗВО земельних ділянок і коштів та невиконання забудовниками умов договорів.

Так, Лінгвістичним університетом не отримано передбаченого інвестиційним договором з ТОВ “ТМО “Ліко-Холдінг” студентського гуртожитку площею 2500 кв. м. і **втрачено земельну ділянку площею 0,5809 га**, реєстрацію прав на яку оформлено за ТОВ “ТМО “Ліко-Холдінг”.

⁵¹ Договір між НАУ та АТЗТ “Олвіта” щодо будівництва другої черги 17-поверхового житлового будинку (шестисекційного житлового корпусу) та підземної автостоянки у кварталі вул. Лебедева-Кумача і Землячки.

⁵² Площі квартир або житлові приміщення будуть зменшені на суму придбаних транспортних засобів: автобус HYUNDAI вартістю 1,1 млн грн, легковий автомобіль HYUNDAI Grandeur IG вартістю 1,2 млн грн⁵² і FORD TRANSIT V 362 MSA вартістю 1,2 млн гривень. Станом на 18.10.2019 придбані 2 автомобілі HYUNDAI НАУ не отримано.

Довідково. Позов Лінгвістичного університету до Господарського суду м. Києва (справа № 910/2861/18) та апеляцію до Північного апеляційного суду щодо невиконання інвестором умов договору і непередачі гуртожитку було відхилено, проте рішенням Господарського суду м. Києва (справа № 910/14458/18) зобов'язано ТОВ “ТМО “Ліко-Холдінг” усунути перешкоди у користуванні земельною ділянкою, яка знаходиться у постійному користуванні ЗВО. На сьогодні касаційна скарга знаходиться на розгляді Великої Палати Верховного Суду (справа № 910/2861/18).

Університетом харчових технологій відповідно до укладеного інвестиційного договору з ТОВ “Альтком-Плюс” від 20.02.2007 № 18 під забудову надано земельну ділянку площею 0,7272 га з метою отримання після завершення будівництва навчально-адміністративного корпусу площею 8500 кв. м і частини підземного паркінгу. **Водночас договір вже понад 12 років не виконується, фактично будівництво не розпочато.**

Техколеджем ТДТУ інвестиційний договір від 07.06.2006 № 248 не виконується понад 13 років через періодичну заміну підрядника⁵³ та невизначеність у договорі терміну виконання робіт (датою завершення робіт вважається дата підписання акта приймання-передачі закінченого будівництвом об'єкта). При цьому розмір внеску (земельна ділянка) Техколеджу ТДТУ збільшено з 4,25 га до 12,8396 га без зміни (розширення) зобов'язань підрядника. **Адміністративно-спортивний комплекс – стадіон не побудовано.**

Виконання договору генерального підряду на інвестування, проектування та будівництво навчально-житлового комплексу між КПІ та ТОВ “Євротранс” від 03.10.2003 № 17/03-001/10 (зі змінами) фактично зупинилося на етапі зведення другого поверху комплексу (термін виконання зобов'язань – 2020 рік). Внеском КПІ визначено право користування земельною ділянкою площею 1,397 га. **ЗВО не отримано 11 відс. загальної площі квартир, вбудованих нежитлових приміщень, місць в підземному паркінгу, адміністративного і навчального корпусів та 11 відс. площі технічних приміщень вартістю 66 761,7 тис. гривень.**

Слід зазначити, що майже за всіма укладеними ЗВО інвестиційними договорами порушено провадження у судах. При цьому **МОН не володіє інформацією щодо результатів розгляду цих справ (крім Лінгвістичного університету).**

Враховуючи положення статті 120 Земельного кодексу України, передані ЗВО на праві постійного користування земельні ділянки під збудованими будинками/комплексами **на сьогодні фактично втрачені⁵⁴ (або будуть втрачені після завершення будівництва).**

Довідково. Частиною другою статті 120 Земельного кодексу України передбачено, якщо жилий будинок, будівля або споруда розміщені на земельній ділянці, що

⁵³ Права підрядника за інвестиційним договором від 07.06.2006 № 248 переходили від фізичної особи до ПП “Тернопільська фірма “Будівельник”, ТОВ “Будова-Захід”, ТОВ “Макбуд”.

⁵⁴ На 2-х земельних ділянках Індустріального коледжу КНУБА на вул. Освіти, 3 площею 0,399 га і вул. Волинська, 9А площею 0,7474 га всього вартістю 23930,6 тис. грн (за нормативно-грошовою оцінкою) збудовані 2 житлові будинки.

перебуває у користуванні, то в разі набуття права власності на ці об'єкти до набувача переходить право користування земельною ділянкою, на якій вони розміщені, на тих самих умовах і в тому ж обсязі, що були у попереднього землекористувача.

За інформацією управління з питань державного майна та підприємств МОН, у 2018–2019 роках погоджень та прийняття рішень щодо інвестиційних договорів не здійснювалось, оскільки МОН не має відповідних повноважень. **Інформацією щодо прийнятих рішень за укладеними закладами з 2002 року інвестиційними договорами МОН не володіє.**

Водночас аудит засвідчив, що погодження таких договорів у МОН здійснювалося, як правило, одноосібно заступниками Міністра освіти і науки України.

Так, договір на інвестування та будівництво житлового комплексу по проспекту Космонавта Комарова, 1 в Солом'янському районі м. Києва від 15.11.2007 (без дати) між НАУ і ТОВ “Дитячий Світ – Солом'янський” погоджено заступником Міністра освіти і науки України (підписаний на останній сторінці договору без розшифровки підпису).

Довідково. Заступниками Міністра освіти і науки України у листопаді 2007 року були Луцький М. Г., Тесленко В. В., Шинкарук В. Д.

Через відсутність інформації про укладені ЗВО інвестиційні договори, юридичний супровід цих договорів (документів) МОН не здійснюється.

Так, заступник Міністра-керівник апарату МОН Дніпров О. С. спершу погодив (лист від 03.06.2014 № 1/11–8466) укладання Індустріальним коледжем КНУБА договору із ТОВ “ВКФ “Фарби України”, але через звернення ініціативних груп мешканців м. Києва відкликав таке погодження листом від 04.07.2014 № 1/11–10268. Незважаючи на це, ТОВ “ВКФ “Фарби України” було розпочато будівництво на земельній ділянці площею 0,9582 га. На сьогодні збудовано 3 секції житлового будинку (перша черга), в яких не передбачено частки Індустріального коледжу КНУБА – гуртожитку і квартир для працівників площею відповідно 1800 і 350 кв. м на суму 35119,5 тис. грн (визначена судовою експертизою в межах кримінального провадження).

Аудит засвідчив, що через відсутність контролю МОН за господарською діяльністю ЗВО, на виконання судових рішень закладами сплачуються судові збори як за рахунок власних коштів, так і коштів загального фонду.

Так, через позови до ТОВ “ТМО “Ліко-Холдінг” у 2018–2019 роках Лінгвістичним університетом витрачено **2782,2 тис. грн⁵⁵** бюджетних коштів (судовий збір), що є **непродуктивними видатками.**

КНУБА за судовим рішенням сплачено земельний податок за земельну ділянку, передану під житлову забудову за договором від 26.08.2003 № 23/08

⁵⁵ З 01.01.2018 по 20.08.2019 за бюджетною програмою 2201160 сплачено 2782,2 тис. грн, у тому числі у 2018 році – 1541,7 тис. грн (спеціальний фонд), у 2019 році – 1240,5 тис. грн (загальний фонд).

з ТОВ “Будівельна компанія “Міськбудінвест” у сумі 497,0 тис. грн, що є непродуктивними видатками.

2.5.2.3. Рекомендації МОН:

- визначити з числа заступників Міністра відповідальну посадову особу МОН за виконання укладених ЗВО інвестиційних договорів;
- зобов'язати ЗВО вжити заходів для проведення незалежної експертної оцінки земельних ділянок, переданих інвесторам для забудови, з метою визначення внеску ЗВО за інвестиційними договорами. Забезпечити контроль за виконанням договорів;
- заборонити переведення у комунальну власність з метою подальшої приватизації службових квартир, які отримані від інвесторів (забудовників) у рахунок переданих їм під забудову земельних ділянок ЗВО.

2.6. Оцінка передачі закладами вищої освіти об'єктів державної власності в оренду та надання платних послуг за користування державним майном

2.6.1. Висновки.

Неналежна організація контролю за використанням орендованого державного майна ЗВО не забезпечує володіння МОН достовірною інформацією про ефективне використання такого майна.

2.6.1.1. Законодавча база.

Статтею 6 Закону № 185 визначено, що уповноважені органи управління відповідно до покладених на них завдань, серед іншого, надають орендодавцям об'єктів державної власності згоду на оренду державного майна і пропозиції щодо умов договору оренди, які мають забезпечувати ефективне використання орендованого майна та здійснення на орендованих підприємствах технічної політики в контексті завдань галузі; організовують контроль за використанням орендованого державного майна.

Законом № 2269 врегульовано, зокрема, організаційні відносини, пов'язані з передачею в оренду майна, що перебуває в державній та комунальній власності; майнові відносини між орендодавцями та орендарями щодо господарського використання державного майна.

Частиною четвертою статті 80 Закону № 2145 (у редакції, чинній до внесення змін Законом України від 20.12.2018 № 2661, який набрав чинності з 19.01.2019) було визначено, що об'єкти та майно державних і комунальних закладів освіти не підлягають приватизації чи використанню не за освітнім призначенням.

2.6.1.2. Виявлений стан справ.

За даними МОН, станом на 01.07.2019 були чинними 17225 договорів оренди державного майна, переданого балансоутримувачам, які знаходяться у сфері управління МОН, у тому числі 3710 договорів оренди майна 141 ЗВО загальною площею 406905,57 кв. м вартістю 1426686,1 тис. гривень.

Протягом 2018 року–I півріччя 2019 року Комісією з майнових питань МОН надано згоду на оренду державного майна (укладання нових договорів

оренди, продовження терміну дії діючих договорів, продовження договорів на 3 місяці із подальшим розірванням) щодо 63,9 відс. договорів.

Аудити в 6 ЗВО засвідчили, що за погодженням МОН передано в оренду приміщення загальною площею 1853,1 кв. м, які в порушення вимог частини четвертої статті 80 Закону № 2145 використовувались не за освітнім призначенням.

Довідково. Зокрема, на площах Дніпровського університету розміщено фінансову установу (30,6 кв. м), Ракетно-космічного коледжу – виробничі майстерні (24 кв. м), Коледжу харчпрому ХНТУСГ – банкомат (2 кв. м), Харківського університету – банкомат і точки продажу кави (366,5 кв. м), Львівської політехніки – склад, розміщення технічного обладнання операторів мобільного зв'язку, торговий об'єкт з продажу продовольчих товарів (1430,0 кв. м).

Крім того, встановлено низку порушень під час розпорядження майном, наданим в оперативне управління ЗВО, зокрема, використання приміщень без договорів оренди, погодження МОН та страхування майна на весь період дії договорів оренди, а також користування приміщеннями за договорами без погодження МОН щодо продовження терміну їх дії.

Так, за відсутності контролю керівників 6 ЗВО (Житомирський агроуніверситет (18 кв. м), Будівельний коледж ЖНАУ (6 кв. м); Автодорожній коледж ОНПУ (395,1 кв. м), Одеський НПУ (2975,8 кв. м), Лінгвістичний університет (173,1 кв. м), Коледж харчпрому ХНТУСГ (84,8 кв. м)) в окремих періодах орендоване майно загальною площею **3652,8 кв. м орендарями не було застраховано, чим створено ризик його втрати у разі настання страхового випадку.**

Крім того, орендарем Лінгвістичного університету у 2 договорах добровільного страхування **безпідставно занижено вартість застрахованого майна на 9 тис. гривень.**

Орендарі Дніпровського університету і Ракетно-космічного коледжу користувалися приміщеннями **без погодження МОН продовження терміну дії договорів оренди**⁵⁶. Автодорожнім коледжем ОНПУ передано в оренду приміщення загальною площею 59,1 кв. м⁵⁷ **також без погодження з МОН.**

Аудитом встановлено **факти невідповідності діяльності, що провадилась орендарем, вказаній у договорі, що призвело до заниження орендної ставки та, відповідно, до недоотримання доходів.**

Так, аудит у Харківському університеті засвідчив, що орендар ФОП Кривобок К. В. відповідно до договору оренди⁵⁸ орендує нежитлове приміщення площею 171,0 кв. м для розміщення кафе без продажу товарів

⁵⁶ Дніпровський університет – 9 договорів, Ракетно-космічний коледж – 2 договори, термін дії яких закінчився 13.04.2018, 10.09.2018, 19.02.2019 і 14.06.2019 відповідно.

⁵⁷ Договір оренди від 27.06.2008 №20984091516 із ЗАТ “Київстар Дж.Ес.Ем.” (термін дії договору до 06.01.2020); від 09.09.2014 № 209840910239 з ПП “Бумер 2006” (термін дії договору до 09.09.2019).

⁵⁸ Договір від 25.05.2016 № 6107-Н, термін дії якого закінчився 25.04.2019, але був пролонгований РВ ФДМ по Харківській, Донецькій та Луганській областях 06.09.2019, або через 2,5 місяці, хоча умовами договору передбачено одномісячний термін розгляду запропонованої орендарем пролонгації цього договору (лист орендаря від 16.05.2019).

підакцизної групи, проте фактично в кафе “Silver” здійснюється продаж товарів підакцизної групи.

Довідково. З'ясовано, що у 2016–2019 роках ліцензії на право роздрібною торгівлі алкогольними напоями та реєстратора розрахункових операцій ФОП Кривобок К. В. не мав, чим порушено вимоги абзацу двадцятого статті 15 Закону України “Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів та пального”. Про вказані факти під час аудиту поінформовано Головне управління ДПС у Харківській області і регіональне відділення ФДМ по Харківській, Донецькій та Луганській областях для вжиття заходів реагування.

У порушення пункту 11 додатка 2 до Методики № 786 внаслідок заниження ставки орендної плати **втрачено доходів⁵⁹ державним бюджетом і ЗВО на суму 118,5 і 118,5 тис. грн відповідно.**

Також у порушення пункту 11 додатка 2 до Методики № 786 через незастосування індексу інфляції Ракетно-космічним коледжем **недоотримано орендної плати у сумі 2,2 тис. гривень⁶⁰.**

Аудит у Будівельному коледжі ЖНАУ засвідчив, що в оренду надано складські приміщення площею 179,9 кв. м, які відповідно до даних бухгалтерського обліку на момент передачі не були введені в експлуатацію. Як наслідок, вартість цього приміщення згідно з проведеною орендарем незалежною експертною оцінкою втричі нижча за його первісну вартість, **що призвело до втрати доходів ЗВО (за розрахунками) у сумі 27,5 тис. грн і державного бюджету – 27,5 тис. гривень.**

Оглядом приміщень **5 ЗВО** (Дніпровський університет, Ракетно-космічний коледж, Львівський агроуніверситет, НАУ, КНУБА) встановлено, що протягом 2018 року–I півріччя 2019 року **нерухоме майно загальною площею 7401,7 кв. м використовувалося без укладання договорів оренди,** що призвело до **втрати доходів від оренди (за розрахунками) в загальній сумі 2100,8 тис. грн⁶¹ і відшкодування комунальних послуг та експлуатаційних витрат у сумі 7 тис. гривень.**

Наприклад, під час огляду будівлі навчального корпусу № 4 в Дніпровському університеті встановлено, що на площах ЗВО розміщено школу маркетингу “Grow”⁶², яка займає 240,9 кв. м⁶³ у правому крилі першого поверху будівлі конференц-зали ЗВО і має окремий вхід з вулиці. На стінах кабінетів розміщено плакати та/або наліпки з написом “Grow”.

⁵⁹ Харківським університетом і державним бюджетом по 118,35 тис. грн (2016 рік – 21,28 тис. грн, 2017 рік – 36,47 тис. грн, 2018 рік – 36,47 грн, I півріччя 2019 року – 24,31 тис. гривень).

⁶⁰ У 2018 році – 1,6 тис. грн, у I півріччі 2019 року – 0,6 тис. грн (сплачені орендарем під час аудиту).

⁶¹ Станом на 04.10.2019 по Дніпровському університету сплачено орендної плати на загальну суму 19,8 тис. грн, відшкодовано витрати за спожиті комунальні послуги у сумі 6,8 тис. гривень.

⁶² Проведення занять та отримання сертифікатів про проходження курсу навчання “Стратегічний маркетинг” здійснюється за авторською програмою засновника та керівника школи маркетингу “Grow” Ганни Лемберг на базі Навчально-методичного центру післядипломної освіти та підвищення кваліфікації Дніпровського університету.

⁶³ Площа конференц-зали – 219,5 кв. м, 2 кабінети площею по 10,7 кв. м кожен.

Довідково. На сайті школи (<https://growmarketing.org>) зазначено її керівника – Лемберг Г. Г., яка є доцентом кафедри економіки, підприємництва та управління підприємствами Дніпровського університету. За даними сторінки “Grow” у соціальній мережі Фейсбук, на момент проведення аудиту відкрито набір до Осінньої школи маркетингу 2019 за сертифікаційним інтенсивним курсом “Стратегічний маркетинг” (вартістю 3550,0 грн), по закінченні прослуховування якого гарантовано отримання свідоцтва державного зразка про підвищення кваліфікації за спеціальністю “Маркетинг” Дніпровського університету.

Через неукладання договору оренди ЗВО втрачено (за розрахунками) за 2018 рік–I півріччя 2019 року лише доходів від оренди щонайменше 51,5 тис. грн (без урахування комунальних і експлуатаційних витрат).

Також аудитом у Дніпровському університеті встановлено факт укладання договору від 06.12.2013 № 1423⁶⁴ про організацію та здійснення наукової і науково-технічної діяльності з громадською організацією “Асоціація Ноосфера” (далі – ГО Ноосфера), в межах якого ЗВО надав окремі приміщення, а ГО Ноосфера – меблі, комп’ютерну та оргтехніку та інше обладнання.

Довідково. ЗВО надано чотири навчальні корпуси загальною площею 1814 кв. м: № 9 площею 1038,6 кв. м, № 6 площею 38,3 кв. м, № 13 площею 386,6 кв. м і навчально-виробничий корпус площею 350,5 кв. м.

Оглядом встановлено, що в наданих приміщеннях ГО Ноосфера проведено ремонтні роботи, у тому числі перепланування, на дверях встановлено кодові замки, що унеможлиблює доступ до приміщень працівників ЗВО⁶⁵.

Через неукладання договору оренди ЗВО втрачено (за розрахунками) за 2018 рік–I півріччя 2019 року лише доходів від оренди щонайменше 303,2 тис. грн⁶⁶ (без урахування комунальних і експлуатаційних витрат).

Аудитом **Харківського університету** встановлено використання без договору оренди прилеглої до орендованого приміщення території (земельної ділянки) загальною площею 555 кв. м, внаслідок чого **орендарем не перераховано до державного бюджету 16,4 тис. грн земельного податку.**

Крім того, окремими ЗВО з метою уникнення укладання договорів оренди оформлювалися договори про надання платних послуг. Наслідком таких управлінських рішень є недоотримання ЗВО доходів.

⁶⁴ Додатковою угодою від 22.02.2018 № 2 змінено предмет угоди – організація та здійснення наукової та науково-технічної діяльності.

⁶⁵ Переважно приміщення використовуються сторонньою юридичною особою – інжиніринговою школою NooshereEngineeringShool, яке створена на базі Дніпровського університету з метою організації пошуку талантів серед молоді ЗВО, для формування інноваційних проєктів у сфері науки і техніки, пошуку перспективних ідей (розробок) для подальшого створення (просування) проєктів.

⁶⁶ З вересня по грудень 2018 року 96,4 тис. грн, за I півріччя 2019 року – щонайменше 206,8 тис. гривень. Крім того, внаслідок зниження обсягу послуг з водопостачання і водовідведення ЗВО сплачено за послуги, спожиті ГО Ноосфера, 0,26 тис. грн, які відшкодовано під час аудиту.

Наприклад, КНУБА укладено договори з фізичними особами⁶⁷ про виконання тренерської та організаційної роботи, згідно з якими замовник (КНУБА) зобов'язується забезпечити виконавця (фізособу) усім необхідним для виконання передбаченої договором роботи (зокрема, приміщення, спортивне обладнання).

Довідково. Так, КНУБА укладено договори з тренерами, предметом яких є проведення занять: Шепелевичем І. М. – айкідо, Зорею Д. І. – змішане бойове мистецтво та вільна боротьба, Гребенніковим С.В. – греко-римська боротьба та інші.

Аналіз інформаційних джерел⁶⁸ засвідчив, що фактично спортивна споруда й обладнання КНУБА використовувалися сторонніми організаціями: клубом “Комбат-айкідо” (вартість разового заняття – 70,0 грн); благодійною організацією спортклуб “Olimpicus” (вартість річного абонементу – 7,5 тис грн, на місяць – 800,0 грн); секцією кікбоксингу “Мангуст” (вартість на місяць – 700,0 грн) та іншими, з якими договори КНУБА не укладено.

Довідково. В об'явах зазначено, що перевагою цих занять є розташування спортивної бази в спорткомплексі КНУБА, наявність обладнання (ринг, снаряди для відпрацювання ударів, татамі, снаряди для кроссфіта, загальної фізичної підготовки), шаф для речей, душу, туалету, а також парковки.

Аудитом у 6 ЗВО (Дніпровський університет, Луганський університет, Коледж харчопрому ХНТУСГ, Лінгвістичний університет, НАУ, Львівський техніко-економічний коледж НУ “Львівська політехніка”) встановлено **факти невідповідності площ, які орендуються, вказаним у договорах, що призвело до втрати доходів від оренди у сумі щонайменше 399,5 тис. грн та відшкодування комунальних послуг і експлуатаційних витрат на суму 13,1 тис. гривень.**

Довідково. Під час аудиту НАУ листом від 16.10.2019 № 06.03/280-10 звернулося до Регіонального відділення ФДМ по м. Києву з клопотанням про внесення змін до 19 договорів оренди нерухомого майна у зв'язку з переоформленням технічних паспортів будівель університету. Також після оформлення технічної документації НАУ планує звернутися щодо внесення змін до договору оренди, укладеного з ТОВ “Форсаж Клуб”, у зв'язку зі збільшенням після реконструкції площі будівлі (орієнтовно на 407,1 кв. м).

Відповідно до статутів та укладених контрактів контроль за використанням державного майна, переданого в оперативне управління ЗВО, покладено на ректора ЗВО.

Аудитом встановлено, що керівництвом 5 ЗВО (Дніпровський університет, Коледж харчопрому ХНТУСГ, Полтавський університет, Харківський університет, Лінгвістичний університет) **не приймалися управлінські рішення про нарахування пені і штрафних санкцій за несвоєчасне внесення орендної плати, відшкодування комунальних платежів та податку на землю. Як наслідок, втрачено доходів державного бюджету на загальну суму 120,8 тис. гривень.**

⁶⁷ У 2018–2019 роках чинними є 19 договорів, укладених у 2017 році – 10, у 2018 році – 9.

⁶⁸ <https://sporty.ua/sportclub/klub-plavaniya-olimpicus>; <https://www.7sport.com.ua>; <https://www.7sport.com.ua>; <https://mixsport.pro/places/klub-combat-ajkido>

Крім того, аудитом в НАУ з'ясовано, що протягом 2018 року– I півріччя 2019 року, незважаючи на несвоєчасність внесення орендної плати, **нарахування пені і штрафних санкцій взагалі не здійснювалося**. Також через невиконання орендарями умов договорів щодо перерахування завдатку у розмірі не меншому, ніж орендна плата за базовий місяць, який вноситься в рахунок плати за останній місяць оренди, **НАУ недоотримано доходів (за розрахунками) на суму 251,0 тис. гривень**.

Внаслідок неналежного рівня контролю за дотриманням умов договорів оренди протягом 2018 року **4 ЗВО** (КНУБА, Лінгвістичний університет, Харківський університет і Ракето-космічний коледж) **списано заборгованість з орендної плати**, термін позовної давності якої минув, **в сумі 508,9 тис. грн без вжиття дієвих заходів для стягнення, що свідчить про втрату доходів ЗВО**. Також через довготривалість судових процедур щодо стягнення заборгованості з орендної плати є **ризик втрати доходів 4 ЗВО** (КНУБА, Лінгвістичний університет, Будівельний коледж ЖНАУ, Житомирський агроуніверситет) у сумі **351,4 тис. гривень**.

Слід зазначити, що **нездійснення ЗВО контролю за виконанням орендарями умов договорів спричинено, зокрема, тим, що ЗВО як балансоутримувач майна не є стороною договору оренди, який укладається ФДМ (орендодавцем)**.

2.6.1.3. Рекомендації МОН:

- провести суцільну перевірку договорів оренди, укладених ЗВО, зокрема, Дніпровським університетом, Луганським університетом, Лінгвістичним університетом, НАУ, з метою встановлення законності укладання, наявності згоди МОН на оренду державного майна, договорів страхування, відповідності фактичних орендованих площ, вказаним у договорах, та використання орендованого майна згідно з вимогами статті 80 Закону № 2145;

- розглянути питання відповідальності керівників ЗВО, в яких допущено порушення при використанні об'єктів державної власності, згідно з укладеними з ними контрактами.

2.6.2. Висновки.

Неефективні управлінські рішення керівників ЗВО щодо використання державного майна не забезпечили повноти надходжень від платних послуг до спеціального фонду кошторису ЗВО. Як наслідок, лише 2 перевіреніми ЗВО недоотримано доходів до спеціального фонду кошторису на суму 1452,6 тис. гривень.

2.6.2.1. Законодавча база.

Переліком № 796 передбачено надання: у тимчасове користування, зокрема, інших площ, інвентарю та обладнання, якщо це не передбачено навчальним планом та не належить до діяльності, що фінансується за рахунок коштів загального фонду державного та місцевих бюджетів (підпункт 7 пункт 5); у короткострокове (на строк до одного місяця)

користування відповідно до законодавства місць для базування, зберігання транспортних засобів, зокрема пристаней, причалів, аеродромів, місць для стоянки автомобілів у разі, коли це не погіршує умов навчання або соціально-побутових умов осіб, які навчаються або працюють у відповідному закладі освіти (установі) (підпункт 18 пункту 8); у тимчасове користування площ для зберігання обладнання, майна, паливно-мастильних матеріалів, інших цінностей, що належать іншим юридичним або фізичним особам (підпункт 24 пункту 8).

2.6.2.2. Виявлений стан справ.

Аудит в 2 ЗВО (НАУ і КНУБА) засвідчив, що прибудинкова територія цих закладів активно використовується, зокрема, як місце для паркування автотранспортних засобів.

Так, на території НАУ встановлено 2 організованих місця⁶⁹ для паркування автотранспорту, на яких знаходилося на момент огляду 16 і 34 автомобілі, проте за даними бухгалтерського обліку кошти за паркування не надходять. Договори з власниками автотранспортних засобів не укладалися.

Довідково. Територія однієї стоянки відгороджена цегляним парканом та має охорону, яка контролює заїзд/виїзд автомобілів, іншої – огорожений майданчик з щербеним покриттям.

Внаслідок невжиття ефективних управлінських рішень щодо використання території ЗВО недоотримано (за розрахунками) за паркування (щонайменше 16 авто) 172,8 тис. гривень⁷⁰.

Крім того, оглядом яхт-клубу НАУ⁷¹ встановлено розміщення на його території плавзасобів, якими оплата за послуги з базування здійснюється відповідно до виставлених рахунків НАУ. Неукладання договорів про надання платних послуг унеможливить звернення НАУ до суду у разі виникнення заборгованості за послуги з базування плавзасобів.

На території яхт-клубу НАУ розміщено автотрейлер, з власником якого договір не укладено, а отже, ЗВО недоотримано (за розрахунками) **3,4 тис. гривень⁷².**

Подібна ситуація встановлена і в КНУБА, яким надаються платні послуги з паркування автотранспортних засобів⁷³ на земельній ділянці загальною площею 0,2425 га за адресою: вул. Освіти 1–3 (117 паркомісць і павільйон охорони), проте до переліку платних послуг,

⁶⁹ За адресами: вул. Борщагівська, 193–195/43, вул. Гарматна, 45–57, вул. Ніжинська, 10–20, 26 з тильної сторони гуртожитку № 5 та медичного центру НАУ і стоянка для автомобілів на території НАУ (за 11 корпусом).

⁷⁰ 600 грн x 18 міс. x 16 автомобілів.

⁷¹ розташований на земельній ділянці за адресою: Київська область, м. Українка.

⁷² За 2018 рік – 1944 грн, I півріччя 2019 року – 1458 гривень.

⁷³ за адресою: вул. Освіти 1–3. Стоянка на земельній ділянці загальною площею 0,2425 га за цією адресою функціонувала до її передачі КНУБА рішенням Київради від 15.11.2016 № 443/1447. За даними обліку, кошти за користування стоянкою почали надходити лише з серпня 2019 року.

затвердженого ректором КНУБА на 2018 і 2019 роки, ці послуги не включені, і, відповідно, до спеціального фонду ЗВО протягом 2018 року– I півріччя 2019 року кошти не надходили.

Довідково. У порушення пункту 5 розділу I Положення № 879 у бухгалтерському обліку не відображено заасфальтований і огорожений майданчик, що використовується для стоянки автомобілів (117 паркомісць і павільйон охорони).

Отже, через неприйняття своєчасних управлінських рішень КНУБА недоотримано доходів (за розрахунками) у сумі 1276,4 тис. гривень.

Огляд засвідчив також розміщення на цій земельній ділянці окремо огорожених місць для паркування автотранспортних засобів (30 паркувальних місць з охороною), документи щодо якої в КНУБА відсутні. **КНУБА не вжито заходів щодо запобігання та зупинення нецільового використання сторонніми особами цієї земельної ділянки.** Крім того, КНУБА подано до Департаменту земельних ресурсів КМДА⁷⁴ недостовірну інформацію щодо використання цієї ділянки: про використання цих паркувальних місць сторонніми особами не повідомлено.

Довідково. Відповідно до інформації КНУБА від 05.09.2019 № 12-1.9./963 за підписом проректора Хоменка О. М., є чинним договір⁷⁵ між КП “Київтранспарксервіс” та ФОП Проява О.М. про надання права на експлуатацію фіксованих 30 місць паркування (27 місць платного паркування та трьох безкоштовних).

Згідно з пунктами 282.1.4 статті 282 Податкового кодексу України⁷⁶ від сплати земельного податку звільняються заклади освіти. Оскільки 30 паркувальних місць не належать КНУБА, **існує ризик несплати до державного бюджету земельного податку сторонніми фізичними (юридичними) особами.**

Отже, неналежні управлінські рішення лише 2 ЗВО щодо використання об'єктів державної власності та нездійснення контролю за повнотою і своєчасністю надання платних послуг призвели до недоотримання доходів **на загальну суму 1452,6 тис. гривень.**

2.6.2.3. Рекомендації МОН:

- зобов'язати ЗВО дотримуватися вимог абзацу першого пункту 2.1 розділу 2 Порядку № 736 у частині встановлення вартості платної освітньої послуги на підставі економічно обґрунтованих витрат та забезпечити контроль за повнотою надходжень;

- зобов'язати КНУБА звернутися до правоохоронних органів щодо незаконного використання суб'єктом господарювання належного йому державного майна.

⁷⁴ У заяві КНУБА від 06.08.2018 № 03-1.9/889 в особі проректора Хоменка О. М.

⁷⁵ Укладений 06.06.2016 і чинний до 31.12.2019.

⁷⁶ Зокрема, згідно з пунктами 282.1.4 статті 282 Податкового кодексу України від сплати податку звільняються, зокрема, заклади освіти, які повністю утримуються за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів.

2.7. Оцінка обліку та розпорядження державним майном закладами вищої освіти, що передані на фінансове забезпечення з місцевих бюджетів

2.7.1. Висновки.

МОН не забезпечило належного виконання повноважень щодо управління об'єктами державної власності, зокрема, вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації, переданих на фінансове забезпечення з місцевих бюджетів.

2.7.1.1. Законодавча база.

Частиною першою статті 24 Закону № 2246 встановлено, що видатки на оплату послуг з підготовки фахівців у вищих навчальних закладах I–II рівнів акредитації державної власності, що мають статус окремих юридичних осіб, визначених у додатку 10 до цього Закону, починаючи з 1 січня 2018 року, здійснюються з обласних бюджетів та бюджету міста Києва. Додаток 10 до Закону № 2246 містить перелік 142 ЗВО I–II рівнів акредитації.

2.7.1.2. Виявлений стан справ.

Аналіз даних реєстру АС “Юридичні особи” засвідчив, що станом на 01.07.2019 в оперативному управлінні МОН знаходиться державне майно ЗВО (коледжів і технікумів), які відповідно до додатка 10 до Закону № 2246 передані на **фінансове забезпечення з місцевих бюджетів**.

Так, за даними форми № 2 б (д) в оперативному управлінні **138 ЗВО** (коледжі, технікуми)⁷⁷, які передані на **фінансове забезпечення з місцевих бюджетів**, рахується 3696 од. державного майна, з них **будівлі та інженерні споруди** – 2490 од., **земельні ділянки** – 349 од., **незавершене будівництво** – 3 од., **інше майно** (речі), на яке поширено режим нерухомої речі, – 844 одиниці.

Довідково. Загальна площа земельних ділянок ЗВО I–II рівнів акредитації – 12 572,22 га, із них 12 063,43 га (96 відс.) – це землі у користуванні закладів, які згідно з розпорядженням № 87 у 2015 році передано зі сфери управління Мінагрополітики до сфери управління МОН (у тому числі 11 516,23 га – землі сільськогосподарського призначення). *Нерухоме майно цих закладів всупереч вимогам частини третьої Закону № 2246 станом на 01.10.2019 до комунальної власності не передано.*

МОН не забезпечило належного контролю за повнотою і достовірністю обліку таких об'єктів державної власності та ефективним їх використанням ЗВО.

Встановлено, що нерухоме майно (у тому числі землі) зазначених у додатку 10 до Закону № 2246 закладів станом на 01.10.2019 не передано до комунальної власності, хоча у 2018–2019 роках ці ЗВО фінансувалися з місцевих бюджетів.

⁷⁷ Київське хореографічне училище відноситься до сфери управління Міністерства культури України, Верхівнянська філія агротехнічного коледжу подає інформацію про майно в складі Житомирського агротехнічного коледжу; в Ірпінському державному коледжі економіки і права і Київському авіаційному університеті майно на балансі відсутнє.

Аудитом встановлено **факти недостовірного відображення інформації у звіті за формою № 2 б (д)**, а саме: дані форми № 2 б (д) не відповідають даним бухгалтерського обліку та фактичному використанню майна; інформацію про майно внесено не у повному обсязі; недостовірно відображено площі та вартість майна; внесено дані про майно, яке не перебуває на балансі закладу.

Довідково. Так, Житомирським агротехнічним коледжем залишкову вартість будівлі гуртожитку № 2 у звіті за формою № 2 б (д) відображено на 16000,0 тис. грн менше, ніж за даними бухгалтерського обліку; первісну і залишкову вартість будівлі “навчальний корпус № 6” – на 1049,5 і 714,9 тис. грн більше, ніж за даними бухгалтерського обліку; первісну вартість споруди “водоймище” – на 22,0 тис. грн більше, ніж за даними бухгалтерського обліку; загальну площу споруди “ворота при в'їзді в коледж” у формі № 2 б (д) завищено на 8613,72 кв. м (проведено огляд). Також у звіті за формою № 2 б (д) і на балансі коледжу станом на 01.07.2019 не обліковується наявне на території коледжу приміщення лазні загальною площею 308,8 кв. м (відповідно до звіту КП “Житомирпроект” у 2013 році за № 148–02/03 об'єкт не введено в експлуатацію). Крім того, коледжем до звіту за формою № 2 б (д) внесено відомості про майно, що обліковується на балансі Верхівнянської філії, яке не включено до зведеного балансу коледжу (43 од., загальна первісна вартість 2945,3 тис. грн, залишкова вартість 351,5 тис. грн.).

Білоцерківським коледжем дизайну у звіті за формою № 2 б (д) станом на 01.07.2019 первісна та залишкова вартість будівель і споруд відображена на 1721,0 і 690,5 тис. грн менше відповідно ніж за даними бухгалтерського обліку⁷⁸.

Дніпровським технікумом зварювання не включено до звіту за формою 2 б (д) господарські будівлі: сарай літ С–1, навіс літ. Ж–1, гараж К–1, огорожу № 1–4, мостіння літ. І, які рахуються у бухгалтерському обліку і на які зареєстровано право власності.

Крім того, за відсутності підстав до звіту форми № 2 б (д) включено дані про рухоме майно – автотранспортні засоби, на які Законом України від 30.06.1993 № 3353 “Про дорожній рух” режим нерухомої речі не поширюється.

Довідково. Наприклад, Харківським коледжем внесено дані щодо семи автомобілів; Морехідним училищем – двох автомобілів; Житомирським агроколеджем – одного автомобіля, який фактично не обліковується, оскільки списаний у лютому 2017 року.

Частиною другою статті 3 Закону № 1952 встановлено, зокрема, обов'язковість державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно. **Водночас ЗВО, передані на фінансове забезпечення з місцевих бюджетів, через відсутність коштів на проведення такої реєстрації не забезпечили її здійснення у 2018 році і I півріччі 2019 року.**

Аудит у Морехідному училищі засвідчив відсутність державної реєстрації речових прав на нерухоме майно, зокрема на будівлю (з залишковою нульовою вартістю), дві споруди (1792,0 кв. м) і дві земельні ділянки (2,3459 га). Крім того, **в балансі училища земельні ділянки не відображено** (нормативна грошова і експертна оцінка відсутні).

⁷⁸ Під час аудиту до МОН подано (11.09.2019) виправлену звітність за формою № 2 б (д), дані якої відповідають даним бухгалтерського обліку.

Новочорторийським агротехнікумом не проведено державної реєстрації речових прав на нерухоме майно щодо 62 од. нерухомого майна (залишковою вартістю 356,27 тис. грн) і земельної ділянки (151,8744 га), не зареєстровано право оперативного управління 67 об'єктами залишковою вартістю 456,13 тис. гривень. При цьому МОН права оперативного управління об'єктами за Новочорторийським агротехнікумом щодо 2 об'єктів – “зерномагазин” і “цементно-асфальтна площадка” не закріплено.

Довідково. Аналогічно Дніпровським технікумом зварювання не оформлено державну реєстрацію прав на нерухоме майно: будівля та дві споруди загальною площею 433,7 кв. м; Дніпровським коледжем дизайну – 10 од. нерухомого майна і три земельні ділянки загальною площею 1,2266 га; Білоцерківським енерготехнікумом – будівлі та споруди залишковою вартістю 2605,7 тис. грн; Одеським коледжем – вісім земельних ділянок загальною площею 14,737 га; Харківським коледжем – земельна ділянка площею 0,8815 га; Житомирським агроколеджем (Верхівнянська філія) – земельні ділянки загальною площею 448,0075 га.

Верхівнянською філією до 01.01.2015 оформлено свідоцтво про право власності на об'єкт нерухомого майна “Кабінет механізації” (первісна вартість 105,63 тис. грн, залишкова – 0,0 тис. грн), згідно з яким зазначене майно належить державі Україна і перебуває у сфері управління Мінагрополітики, тоді як філія перебуває у віданні МОН.

Під час аудиту проведено огляд державного майна, яким користуються ЗВО, передані на фінансове забезпечення з місцевих бюджетів, і встановлено, що частина будівель не використовується або використовується не за призначенням, руйнується і потребує капітального ремонту.

Зокрема, Дніпровським коледжем дизайну не використовується приміщення загальною площею 781,7 кв. м; Дніпровським технікумом зварювання внаслідок переобладнання орендарем гуртожитку не за цільовим призначенням використовується 335,2 кв. м житлової площі гуртожитку (3-й поверх переобладнано колишнім орендарем під складські приміщення); Новочорторийським агротехнікумом не використовується гуртожиток на 450 місць (в аварійному стані). Також використовуються не за призначенням 36 одиниць будівель та споруд, розташовані в с. Рогачів Баранівського району, які потребують капітального ремонту.

Аудит засвідчив, що державне майно окремих ЗВО, переданих на фінансове забезпечення з місцевих бюджетів, **використовується іншими юридичними особами без укладання договорів оренди.**

Так, у Білоцерківському енерготехнікумі гуртожиток № 2 використовується Київським обласним ліцеєм-інтернатом фізичної культури і спорту, Одеському коледжі двоповерхова будівля дитячого садка та земельна ділянка загальною площею 0,4568 га – ТОВ “Одеська загальноосвітня приватна школа І-ІІІ ступенів “Светоч”.

В окремих ЗВО орендарями майно не застраховано, чим створено ризик втрати такого майна.

Наприклад, у 4 ЗВО (Новочорторийський агротехнікум, Житомирський агроколедж, Дніпровський технікум зварювання, Морехідний коледж) договори оренди нерухомого майна, що належить до державної власності, загальною площею 238,7 кв. м, не містили умов щодо страхування майна.

У двох ЗВО (Морехідний коледж⁷⁹ та Одеський коледж⁸⁰) в порушення вимог статті 9 Закону № 2269 без дозволу МОН передано в оренду приміщення загальною площею 903,5 кв. м.

Під час аудиту з'ясовано, що окремі ЗВО не використовують земельні ділянки, право постійного користування якими їм належить, оскільки за рішеннями органів місцевого самоврядування ділянки передані у комунальну власність, а окремі з них у подальшому передані до приватної власності зі зміною цільового призначення.

Так, за даними форми № 2 б (д) Липковатівського аграрного коледжу станом на 01.04.2019 у користуванні закладу знаходиться земельна ділянка сільськогосподарського призначення у Нововодолазькому районі Харківської області площею 4 890 га. До акта приймання-передавання цілісного майнового комплексу додається інформація директора коледжу (Таркана М. П.), з якої вбачається, що у 2014 році за рішенням органів місцевого самоврядування за рахунок цих земель надано 250 ділянок у приватну власність для ведення особистого селянського та фермерського господарства. При цьому право постійного користування на ці землі коледж набув на законних підставах у 1973 році для ведення навчально-технічної та виробничої практики студентів, забезпечення проведення науково-дослідних робіт.

Згідно з даними форми № 2 б (д) Каховського державного агротехнічного коледжу станом на 01.04.2019 у користуванні закладу знаходяться землі сільськогосподарського призначення загальною площею 2 146,5 га, проте в акті приймання-передавання цілісного майнового комплексу 2015 року зазначено: “Коледжу фактично надано право постійного користування на 860,71 га, право користування на 1 285,82 га потребує додаткового доказування через судові органи”.

Земельна ділянка площею 0,43 га, закріплена за Дніпровським технікумом зварювання (державний акт від 27.08.2007 серії ЯЯ № 041251), на вул. Чернишевського, 1-Б у місті Дніпро згідно з витягом із Державного земельного кадастру від 14.03.2018 № НВ-0001351492018 належить до комунальної власності.

За Новочорторійським агротехнікумом закріплено земельні ділянки (державні акти від 23.11.2005 серія ЯЯ № 071169 і ЯЯ № 071224; від 29.09.2006 серія ЯЯ № 073930 і ЯЯ № 073931) загальною площею 2206,88 га, проте землі площею 1899,458 га для цілей освіти не використовуються, у т. ч. 1469,02 га, як засвідчив аудит, вже не перебуває у користуванні закладу.

Довідково. Наприклад, за даними публічної кадастрової карти України на закріплених за коледжем землях розміщено ділянки приватної власності площею 4,17 га.

Крім того, аудитом з'ясовано, що на закріплених згідно з державними актами від 29.09.2006 серії ЯЯ №№ 073930 і 073931 ділянках площею 1,91 і 30,70 га розміщено автодром та господарський двір (будівлі і споруди), які на балансі закладу не

⁷⁹ 4 договори – загальна площа 193 кв. м.

⁸⁰ ФОП Тимцьо В. В. орендував приміщення площею 7,8 м² для організації торгівлі непродовольчими товарами, а фактично використовує для торгівлі ортопедичними та іншими медичними товарами.

обліковуються. Не використовуються також ділянки площею 18,94 га (тракторний парк ДП “Новочорторійське”, пасовище, лісонасадження) і 15,16 га (0,32 га – жомова яма, 14,84 га – у користуванні мешканців села). Із закріплених державними актами від 23.11.2005 серії ЯЯ №№ 071169 і 071224 земель 7,0 га використовуються фізичними особами (городництво); 38,6249 га – пасовища та чагарники; 85,0 га – передано ФОП Риковській І. А., а 227,7 га земель знаходяться у користуванні ТОВ “Хмільницьке”.

Отже, через відсутність належного обліку державного майна ЗВО, переданих на фінансове забезпечення з місцевих бюджетів, МОН не здійснено заходів щодо передачі майна цих закладів у комунальну власність. При цьому майно окремих ЗВО вже втрачено для цілей освіти.

2.7.1.3. Рекомендації МОН:

- вжити заходів щодо належного обліку об’єктів державної власності та вирішення питання передачі у комунальну власність державного майна, яке знаходиться у користуванні ЗВО, переданих на фінансове забезпечення з місцевих бюджетів.

Член Рахункової палати

В. І. Невідомий

Порушення, встановленні в ЗВО, які належать до сфери управління МОН

№	Назва закладу	Порушено нормативно-правовий акт	Суть порушення
1	НАУ	пункту 3 розділу III Порядку № 44	У бюджетній звітності ф. № 7 “Звіт про заборгованість за бюджетними коштами” не відображено кредиторської заборгованості за доходами по орендарях станом на 01.01.2018 на суму 5,5 тис. грн, на 01.01.2019 – на 1,4 тис. грн, на 01.07.2019 – на 16,5 тис. грн та за видатками по орендарях станом на 01.01.2019 – на 2,0 тис. грн, на вказані суми зменшено дебіторську заборгованість як за доходами, так і за видатками на звітні дати внаслідок відображення у звітності згорнутого сальдо
2.	Одеський НПУ	пункт 2.4 розділу 2 Положення № 88	Університетом оплату виконаних робіт за КЕКВ 2240 “Оплата послуг (крім комунальних)” на загальну суму 58,9 тис. грн (2018 рік – 20,0 тис. грн, I півріччя 2019 року – 38,9 тис. грн) проведено на підставі актів виконаних робіт, які не містять обов’язкових реквізитів первинного документа, зокрема змісту та обсягу господарської операції
3.	Будівельний коледж ЖНАУ	частина п'ята статті 8 Закону № 996	Облікова політика не визначалась та розпорядчі документи з цього питання не видавались
4.	Автомобільний коледж ОНПУ	частина п'ята статті 8 Закону № 996	Положення про облікову політику не погоджено Одеським національним політехнічним університетом/МОН
5.	Будівельний коледж ЖНАУ	абзац дванадцятий пункту 47 Порядку № 228, пункт 11.17 Порядку № 1407, абзац одинадцятий пункту 2 розділу III Порядку № 44, пункт 1 розділу VI П(С)БОДС № 101	Щодо отриманої безоплатно у 2018 році від ТОВ “КРІГЕР ЕНЕРГІЯ” складської будівлі вартістю 1001,1 тис. грн не подано до органів Державної казначейської служби довідки про надходження у натуральній формі та розпоряднику коштів вищого рівня на затвердження довідки про зміни до кошторису, внаслідок чого не відображено доходи та видатки спеціального фонду установи на вказану суму. Крім того, внесено недостовірні дані до фінансової і бюджетної звітності за 2018 рік, а саме до Звіту про надходження і використання коштів, отриманих за іншими джерелами власних надходжень (форми № № 4-2д, 4-2м), за кодом рядка 020 “Від отриманих благодійних внесків, грантів та дарунків” та Звіту про фінансовий результат (форма № 2-дс) “Інші доходи від необмінних операцій” (рядок 2130)

6.	Вовчанський технікум ХНТУСГ	пункт 3 розділу III Порядку № 44	Станом на 01.07.2019 дебіторську заборгованість за доходами на загальну суму 209,5 тис. грн (за надані послуги з проживання у гуртожитку – 28,0 тис. грн, за відпущену сільськогосподарську продукцію – 181,5 тис. грн) не відображено у Звіті про заборгованість за бюджетними коштами (форма № 7) на зазначену дату
7.	Харківський університет	частина п'ята статті 9 Закону № 996, пункт перший розділу III Порядку № 44, пункт 5 розділу III П(С)БОДС № 101	У 2018–I півріччі 2019 року ЗВО не відображено у бухгалтерському обліку і фінансовій звітності станом на 01.01.2018 дебіторську заборгованість у сумі 0,4 тис. грн і кредиторську – у сумі 17,5 тис. грн, станом на 01.01.2019 дебіторську заборгованість – 28,2 тис. грн, станом на 01.07.2019 кредиторську – 227,9 тис. грн, що вплинуло на достовірність обсягів фактичних видатків споживання енергоносіїв у відповідних звітних періодах
8.	КНУБА	частина п'ята статті 9 Закону № 996	Через несвоєчасне надання до бухгалтерії ЗВО первинних документів (договору, актів) та неукладання договору про зберігання матеріальних цінностей з конкретною відповідальною особою, не відображено в обліку станом на 01.06.2019 вартість матеріальних цінностей 15032,9 тис. грн, які перебували на відповідальному зберіганні за договором з ТОВ “Ханпласт солар Україна” від 10.12.2018 № 7/12–7 та додатковою угодою № 1 від 01.06.2019
9	КНУБА	пункт 5 розділу III П(С)БОДС № 101	Заборгованість з відшкодування орендарями комунальних послуг у сумі 417,6 тис. грн відображено як у складі дебіторської заборгованості за доходами, так і за видатками, тобто подвоєно цю суму, що призвело до завищення активів ЗВО та викривлення фінансової звітності, зокрема балансу (форма № 1–дс)
10.	Лисичанський педколедж ЛНУ”	частина п'ята статті 9 Закону № 996, пункт перший розділу III Порядку № 44, пункт 5 розділу III П(С)БОДС № 101	Станом на 01.01.2019 не відображено у бухгалтерському обліку, бюджетній і фінансовій звітності дебіторську заборгованість у сумі 50,4 тис. грн, що вплинуло на достовірність обсягів фактичних видатків споживання теплопостачання у відповідних звітних періодах
11.	КНУБА	пункт 3 розділу III Порядку № 44	Станом на 01.07.2019 прострочена дебіторська заборгованість у сумі 1930,2 тис. грн відображена у бюджетній звітності – Звіті про заборгованість за бюджетними коштами (форма № 7д) у складі поточної дебіторської заборгованості
12.	НАУ	пункт 3 розділу IV П(С)БОДС № 121, пункт 5 розділу III П(С)БОДС № 101	На закуплений у грудні 2017 року навчальний літак “Свіфт”, який не експлуатувався, а знаходився з 26.12.2017 по 07.01.2019 на модернізації у ТОВ “АВК СГ “Скаетон”, безпідставно нараховано знос (амортизацію) на суму 103,2 тис. грн, що призвело до заниження вартості основних засобів університету і викривлення фінансової звітності на вказану суму

13.	Полтавський університет	пункт 1 розділу II П(С)БОДС № 121	<p>Встановлено неправильне відображення на балансі закладу основного засобу “Благоустрій навчального корпусу” у кількості 3200 пог.м вартістю 112,0 тис. грн, який фактично є частиною навчального корпусу № 2. Під час аудиту ЗВО проведено відповідне коригування в частині збільшення вартості навчального корпусу №2 на суму 112,0 тис. грн та виключення з об’єктів основних засобів “Благоустрій навчального корпусу” відповідною вартістю.</p> <p><i>Довідково. Відповідно до п. 3 розділу I Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку основних засобів суб’єктів державного сектору, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 23.01.2015 № 11, лише у разі якщо один об’єкт основних засобів складається з частин, які мають різний строк корисного використання (експлуатації), то кожна з цих частин може визнаватися в бухгалтерському обліку як окремий об’єкт основних засобів</i></p>
14.	Будівельний коледж ЖНАУ	<p>пункт 5 розділу IV П(С)БОДС № 121,</p> <p>пункт 4 розділу V Методичних рекомендацій № 11,</p> <p>пункт 9 розділу II Порядку № 818,</p> <p>пункт 5 розділу III П(С)БОДС № 101</p>	<p>Для основних засобів не встановлено строків корисного використання. Амортизацію основних засобів проведено на річну дату балансу – станом на 01.01.2019, а не щоквартально. Інвентарні картки обліку основних засобів не містять інформації про строки корисного використання основних засобів, а окремі інвентарні картки обліку основних засобів, а саме які обліковуються по субрахунках 1014 “Машини та обладнання” та 1016 “Інструменти, прилади, інвентар”, не містять даних про дату введення в експлуатацію. Як наслідок, при нарахуванні амортизації на основні засоби не враховано Типових строків корисного використання основних засобів суб’єктів державного сектору, визначених в додатку 1 до Методичних рекомендацій про облікову політику.</p> <p>Зазначене призвело до недонарахування амортизації на основні засоби в розрахунковій сумі 1029,0 тис. грн. Водночас на малоцінні необоротні активи зайво нараховано амортизації в загальній сумі 28,2 тис. грн і викривлено фінансову звітність на вказані суми</p>
15.	Луганський університет	<p>пункт 2 розділу IV П(С)БОДС № 121,</p> <p>пункт 5 розділу III П(С)БОДС № 101,</p>	<p>Станом на 01.01.2018, 01.01.2019 і 01.07.2019 занижено вартість земельних ділянок за рахунок безпідставного віднесення суми нарахованої амортизації у розмірі 1017,7 тис. грн, що призвело до викривлення даних фінансової звітності на вказану суму.</p> <p><i>Довідково. Відповідно до пояснення головного бухгалтера ЗВО вказане обумовлено технічною помилкою при розподілі суми амортизації по субрахунках, яка виникла через відсутність первинних документів, які залишились на тимчасово непідконтрольній території у м. Луганськ</i></p>

16.	Житомирський агроуніверситет	пункти 1, 2 розділу III П(С)БОДС № 121, пункти 3, 4 розділу VI Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку основних засобів № 11	Витрати на капітальний ремонт окремих основних засобів відносились на збільшення їх вартості, що призвело до завищення вартості активів по субрахунку 1013 “Будівлі, споруди та передавальні пристрої” на загальну суму 3264,4 тис. грн (2018 рік – 2581,7 тис. грн, I півріччя 2019 року – 682,7 тис. грн)
		пункт 1 розділу II П(С)БОДС № 121, пункт 2 розділу II П(С)БОДС № 123	Внаслідок оприбуткування об’єктів, які не є основними засобами (на суму вартості включених до об’єктів основних засобів металопластикових дверей, які є виробничими запасами, встановленими в будівлі), у 2018 році завищено первісну вартість основних засобів по субрахунку 1013 на 37,2 тис. гривень
		пункт 1 розділу II, пункти 1, 2 розділу III П(С)БОДС 121	Внаслідок відображення у 2017 році по рахунку 1013 даху будівлі навчального корпусу № 2 як окремого об’єкта основних засобів вартістю, що відповідає обсягу витрат на капітальний ремонт даху, у періоді, що досліджувався, завищено первісну вартість основних засобів на 1000,0 тис. гривень
17.	Житомирський агроуніверситет	пункт 2 постанови № 1024	Внаслідок неналежного проведення річної інвентаризації активів та зобов’язань за 2018 рік, проведеним під час аудиту оглядом встановлено 6 об’єктів будівель і споруд, що були збудовані у попередніх роках, але не оприбутковані по бухгалтерського обліку. Вжитими заходами забезпечено оприбуткування нерухомого майна на суму 515,6 тис. гривень
18.	Технікум землевпорядку - вання ЖНАУ		Внаслідок неналежного проведення річної інвентаризації активів та зобов’язань за 2018 рік, проведеним під час аудиту оглядом встановлено 12 об’єктів будівель та споруд, не оприбуткованих по бухгалтерському обліку. Вжитими заходами забезпечено оприбуткування обладнання та споруди на суму 33,4 тис. гривень
19.	Вовчанський технікум ХНТУСГ		Внаслідок неналежного проведення річної інвентаризації активів та зобов’язань за 2018 рік, проведеним під час аудиту оглядом встановлено 5 об’єктів (спортивне обладнання, теплотраса, котел), не оприбуткованих по бухгалтерському обліку. Вжитими заходами забезпечено оприбуткування обладнання та споруди на суму 20,0 тис. гривень
20.	Вовчанський технікум ХНТУСГ	частина п’ята статті 9 Закону № 996, пункт 2.2. розділу 2 Положення № 88	Внаслідок необґрунтованого відображення в обліку та звітності відсутніх (не є активом ЗВО) та зруйнованих в минулі роки об’єктів (по 5 об’єктів) на суму 183,8 тис. грн та 142,3 тис. грн відповідно, завищено вартість активів (нерухомого майна) на загальну суму 326,1 тис. гривень
21	Житомирський агроуніверситет	частина п’ята статті 9 Закону № 996	Неоприбуткування 12 од. обладнання (душова кабіна, умивальник, альтанки, лавки садові тощо), призвело до заниження необоротних активів на 8,3 тис. гривень

22.	Будівельний коледж ЖНАУ	частина п'ята статті 9 Закону № 996	Внаслідок неналежного проведення річної інвентаризації активів та зобов'язань за 2018 рік, проведеним оглядом під час аудиту встановлено 6 об'єктів будівель і споруд, що були збудовані у попередніх роках, але не оприбуткованих по бухгалтерського обліку. Вжитими заходами забезпечено оприбуткування нерухомого майна на суму 515,6 тис. гривень
23.	Житомирський агроуніверситет		Внаслідок неналежного проведення річної інвентаризації активів та зобов'язань за 2018 рік, проведеним оглядом під час аудиту встановлено 12 об'єктів будівель та споруд, не оприбуткованих по бухгалтерському обліку. Вжитими заходами забезпечено оприбуткування обладнання та споруди на суму 33,4 тис. гривень
24.	Технікум землевпорядкування ЖНАУ		Внаслідок неналежного проведення річної інвентаризації активів та зобов'язань за 2018 рік, проведеним оглядом під час аудиту встановлено 5 об'єктів (спортивне обладнання, теплотраса, котел), не оприбуткованих по бухгалтерському обліку. Вжитими заходами забезпечено оприбуткування обладнання та споруди на суму 20,0 тис. гривень
25.	Дніпровський університет		Внаслідок неналежного проведення річної інвентаризації активів та зобов'язань за 2018 рік допущено невідображення станом на 01.10.2018 в бухгалтерському обліку ЗВО одноповерхової цегляної будівлі 1972 року побудови вартістю 493,0 тис. грн, яку оприбутковано під час проведення аудиту
26.	Вовчанський технікум ХНТУСГ		Внаслідок неналежного проведення річної інвентаризації активів та зобов'язань за 2018 рік, проведеним під час аудиту оглядом встановлено не облікований за даними бухгалтерського обліку спортивний майданчик, загальною площею 5733 кв.м (довжина 117 м, ширина 49 м). Вжитими заходами забезпечено оприбуткування спортивного майданчика на суму 434,1 тис. гривень
27.	Одеський НПУ		підпункт 4 частини першої статті 30 Закону № 922 частина перша статті 31 Закону № 922
28.	КНУБА		Непродуктивно витрачено на утримання структурного підрозділу "Студентська їдальня" 365,9 тис грн, видатки на утримання якого перевищують надходження від діяльності (у 2018 році – на 187,5 тис. грн, у I півріччі 2019 року – на 178,4 тис. грн). Причина – провадження аналогічної комерційної діяльності орендарем ФОП Ландар В. П. без дозволу МОН. Термін дії договору оренди майна з ФОП Ландар В. П. від 29.04.2016 № 7413 для розміщення їдальні закінчився 29.03.2019

29.	Лисичанський педагогічний коледж ЛНУ		<p>Укладання 4 договорів з ТОВ “ПОСТУП_АЕК” на технічне обслуговування приладів обліку тепла без визначення в калькуляції до договорів конкретного переліку робіт, за якими відповідно до актів виконаних робіт (без деталізації робіт) сплачено 7,3 тис. грн (2018 рік – 4,3 тис. грн, I півріччя 2019 року – 3,0 тис. грн), що є ознаками незаконних видатків.</p> <p><i>Довідково. Відповідно до пункту 3.2 договорів ціну обслуговування обчислено виконавцем на підставі калькуляції (додаток до договорів), яка не містить обґрунтованих норм витрат матеріалів, складу робіт, віднесених до технічного обслуговування, тощо. Акти виконаних робіт також не містять переліку виконаних робіт, зазначено лише найменування: технічне обслуговування приладу обліку тепла</i></p>
30.	НАУ	<p>спільний наказ № 284/423/173, постанова № 1047</p>	<p>Відповідно до спільного наказу № 284/423/173 граничний розмір за проживання в студентських гуртожитках, зокрема для студентів, абітурієнтів ВНЗ I–IV рівнів акредитації, не може перевищувати 40 відс. розміру мінімальної ординарної (звичайної) академічної стипендії ВНЗ відповідного рівня акредитації. У 2018 році згідно з постановою № 1047 (у редакції постанови від 08.11.2017 № 918) збільшено з 01.02.2018 розмір мінімальної ординарної (звичайної) академічної стипендії для студентів ВНЗ III–IV рівнів акредитації. НАУ не забезпечено своєчасного прийняття управлінських рішень у частині перегляду з 01.02.2018 вартості плати за проживання в студентських гуртожитках. Фактично оплату збільшено з 01.05.2018, або на 3 місяці пізніше. Такі управлінські рішення призвели до недоотримання доходів за лютий-квітень 2018 року на загальну суму 1 151,0 тис. гривень</p>
31.	Лінгвістичний університет		<p>Наказом університету від 23.08.2018 № 369-о плату за проживання студентів з числа іноземних громадян у гуртожитках № 3 і № 4 на I семестр 2018-2019 н. р. (з 01 вересня 2018 року по 31 січня 2019 року) встановлено у розмірі 670,0 грн на місяць за 1 ліжкомісце. На II семестр 2019 року плата за проживання цих студентів наказами не встановлювалася. Відповідно до проведених під час аудиту розрахунків фактичні видатки на місяць на 1 особу на II семестр 2018/2019 н.р. становили у гуртожитку № 3 – 719 грн, № – 4 705 грн, при цьому оплата за 2018/2019 н. р. (I та II семестри) здійснена з розрахунку 670 грн (відповідно до затверджених розрахунків на I семестр 2018/2019 н. р.). Такі управлінські рішення призвели до недоотримання доходів на суму 68,3 тис. гривень</p>
32.	Дніпровський університет		<p>Списано дебіторську заборгованість зі сплати за гуртожиток одного студента, строк позовної давності якої минув, в сумі 0,4 тис. грн, щодо якої претензійно-позовна робота не проводилася</p>

Дані про зміни, що відбулися станом на 01.04.2019 у площах земельних ділянок ЗВО, які були передані у 2015 році зі сфери управління Мінагрополітики до сфери управління МОН

Передано до сфери управління МОН ЦМК згідно з актами приймання-передачі (2015 рік)			Площа земель, га	За даними Відомостей про державне майно (звіту за формою № 2 б(д)) станом на 01.04.2019			Станом на 01.04.2019 різниця, га
№ з/п	ЦМК (ЗВО аграрного спрямування)	№ з/п		ЗВО МОН (у т. ч. відокремлені структурні підрозділи)	Площа земель, га		
РАЗОМ:			8827,3592	1	РАЗОМ:	5220,3649	3606,9943
1	Білоцерківський агроуніверситет	5080,0054		Білоцерківський агроуніверситет, у т. ч.:			
2	Бобринецький технікум імені В. Порика Білоцерківського агроуніверситету	488,4319		Бобринецький технікум імені В. Порика Білоцерківського агроуніверситету			
3	Золотоніський технікум ветеринарної медицини Білоцерківського агроуніверситету	19,1749		Золотоніський технікум ветеринарної медицини Білоцерківського агроуніверситету			
4	Козелецький технікум ветеринарної медицини Білоцерківського агроуніверситету	67,9098		Козелецький технікум ветеринарної медицини Білоцерківського агроуніверситету			
5	Компаніївський технікум ветеринарної медицини Білоцерківського агроуніверситету	224,0954		Компаніївський технікум ветеринарної медицини Білоцерківського агроуніверситету			
6	Маслівський аграрний технікум імені П. Х. Гаркавого Білоцерківського агроуніверситету	2922,0317		Маслівський аграрний технікум імені П. Х. Гаркавого Білоцерківського агроуніверситету			
7	Олександрійський технікум Білоцерківського агроуніверситету	1,97		Олександрійський технікум Білоцерківського агроуніверситету			
8	Технологічно-економічний коледж Білоцерківського агроуніверситету	1,3671		Технологічно-економічний коледж Білоцерківського агроуніверситету			
9	Тульчинський технікум ветеринарної медицини Білоцерківського агроуніверситету	22,373		Тульчинський технікум ветеринарної медицини Білоцерківського агроуніверситету			
РАЗОМ:			5813,2956	2	РАЗОМ:	58,494037	5754,801563
10	Вінницький агроуніверситет	4006,3443		Вінницький агроуніверситет, у т. ч.:			
11	Верхівський сільськогосподарський коледж Вінницького агроуніверситету	438,304		Верхівський сільськогосподарський коледж Вінницького агроуніверситету			
12	Ладжинський коледж Вінницького агроуніверситету	67,2231		Ладжинський коледж Вінницького агроуніверситету			
13	Могилів-Подільський технологічно-економічний коледж Вінницького агроуніверситету	0		Могилів-Подільський технологічно-економічний коледж Вінницького агроуніверситету			

Передано до сфери управління МОН ЦМК згідно з актами приймання-передачі (2015 рік)		Площа земель, га	За даними Відомостей про державне майно (звіту за формою № 2 б(д)) станом на 01.04.2019			Станом на 01.04.2019 різниця, га
№ з/п	ЦМК (ЗВО аграрного спрямування)		№ з/п	ЗВО МОН (у т. ч. відокремлені структурні підрозділи)	Площа земель, га	
14	Немирівський коледж будівництва та архітектури Вінницького агроуніверситету	0		Немирівський коледж будівництва та архітектури Вінницького агроуніверситету		
15	Технологічно-промисловий коледж Вінницького агроуніверситету	0		Технологічно-промисловий коледж Вінницького агроуніверситету		
16	Чернятинський коледж Вінницького агроуніверситету	1299,5472		Чернятинський коледж Вінницького агроуніверситету		
17	Брацлавський агроекономічний коледж Вінницького агроуніверситету	1,877				
РАЗОМ:		810,6124	3.	РАЗОМ:	810,7581	-0,1457
18	Херсонський агроуніверситет	810,6124		Херсонський агроуніверситет, у т. ч.:		
19	Скадовський технікум Херсонського агроуніверситету	0		Скадовський технікум Херсонського агроуніверситету		
РАЗОМ:		236,3631	4		223,0585	13,3046
20	Житомирський агроуніверситет	223,0885		Житомирський агроуніверситет, у т. ч.:		
21	Будівельний коледж Житомирського агроуніверситету	2,3119		Будівельний коледж Житомирського агроуніверситету		
22	Технікум землевпорядкування Житомирського агроуніверситету	10,9627		Технікум землевпорядкування Житомирського агроуніверситету		
РАЗОМ:		2011,6219	5	РАЗОМ:	1215,2037	796,4182
23	Луганський агроуніверситет	0		Луганський агроуніверситет, у т. ч.:		
24.	Костянтинівський технікум Луганського агроуніверситету	502		Костянтинівський технікум Луганського агроуніверситету		
25	Старобільський технікум Луганського агроуніверситету	0		Старобільський технікум Луганського агроуніверситету		
26	Горлівський технікум харчової промисловості Луганського агроуніверситету	Акт відсутній				
27.	Донецький технікум Луганського агроуніверситету	790,3866				
28	Політехнічний коледж Луганського агроуніверситету	Акт відсутній				
29	Слов'янськсербський технікум Луганського агроуніверситету	Акт відсутній				
30	Слов'янський технікум Луганського агроуніверситету	719,2353				
РАЗОМ:		2331,7939	6		1521,1915	810,6024

Передано до сфери управління МОН ЦМК згідно з актами приймання-передачі (2015 рік)		Площа земель, га	За даними Відомостей про державне майно (звіту за формою № 2 б(д)) станом на 01.04.2019			Станом на 01.04.2019 різниця, га
№ з/п	ЦМК (ЗВО аграрного спрямування)		№ з/п	ЗВО МОН (у т. ч. відокремлені структурні підрозділи)	Площа земель, га	
31	Львівський агроуніверситет	70,67		Львівський агроуніверситет, у т. ч.:		
32	Вишнянський коледж Львівського агроуніверситету	383,7224		Вишнянський коледж Львівського агроуніверситету		
33	Горохівський коледж Львівського агроуніверситету	395,86		Горохівський коледж Львівського агроуніверситету		
34	Екологічний коледж Львівського агроуніверситету	45,7649		Екологічний коледж Львівського агроуніверситету		
35	Золочівський коледж Львівського агроуніверситету	434,1356		Золочівський коледж Львівського агроуніверситету		
36	Івано-Франківський коледж Львівського агроуніверситету	13,6053		Івано-Франківський коледж Львівського агроуніверситету		
37	Стрийський коледж Львівського агроуніверситету	984,9626		Стрийський коледж Львівського агроуніверситету		
38	Тлумацький коледж Львівського агроуніверситету	2,2662		Тлумацький коледж Львівського агроуніверситету		
39	Чернівецький коледж Львівського агроуніверситету	0,8069		Чернівецький коледж Львівського агроуніверситету		
	РАЗОМ:	1869,5018	7	РАЗОМ:	138,3394	
40.	Львівський ветуніверситет	1741,8398		Львівський ветуніверситет, у т. ч.:		
41.	Рожищенський коледж Львівського ветуніверситету	127,662		Рожищенський коледж Львівського ветуніверситету		
	РАЗОМ:	1587,3205	8	РАЗОМ:	1557,9263	
42	Сумський агроуніверситет	522,6319		Сумський агроуніверситет, у т. ч.:		
43	Глухівський агротехнічний інститут імені С. А. Ковпака Сумського агроуніверситету	338,0106		Глухівський агротехнічний інститут імені С. А. Ковпака Сумського агроуніверситету		
44	Коледж Сумського агроуніверситету	29,6502		Коледж Сумського агроуніверситету		
45	Маловисторопський коледж імені П. С. Рибалка Сумського агроуніверситету	233,4107		Маловисторопський коледж імені П. С. Рибалка Сумського агроуніверситету		
46	Охтирський коледж Сумського агроуніверситету	90,0162		Охтирський коледж Сумського агроуніверситету		
47	Путивльський коледж Сумського агроуніверситету	17,2662		Путивльський коледж Сумського агроуніверситету		
48	Роменський коледж Сумського агроуніверситету	356,3347		Роменський коледж Сумського агроуніверситету		
	РАЗОМ:	2521,1784	9	РАЗОМ:	2504,5137	
49	Миколаївський агроуніверситет	2481,3992		Миколаївський агроуніверситет, у т. ч.:		
50	Вознесенський коледж Миколаївського агроуніверситету	0,8092		Вознесенський коледж Миколаївського агроуніверситету		
51	Мигійський коледж Миколаївського агроуніверситету	0		Мигійський коледж Миколаївського агроуніверситету		

Передано до сфери управління МОН ЦМК згідно з актами приймання-передачі (2015 рік)		Площа земель, га	За даними Відомостей про державне майно (звіту за формою № 2 б(д)) станом на 01.04.2019			Станом на 01.04.2019 різниця, га
№ з/п	ЦМК (ЗВО аграрного спрямування)		№ з/п	ЗВО МОН (у т. ч. відокремлені структурні підрозділи)	Площа земель, га	
52	Новобузький коледж Миколаївського агроуніверситету	38,97		Новобузький коледж Миколаївського агроуніверситету		
	РАЗОМ:	2087,6683	10	РАЗОМ:	1090,0598	997,6085
52	Подільський агроуніверситет	243,9871		Подільський агроуніверситет, у т. ч.:		
53	Бучацький коледж Подільського агроуніверситету	567,474		Бучацький коледж Подільського агроуніверситету		
54	Кіцманський технікум Подільського агроуніверситету	150		Кіцманський технікум Подільського агроуніверситету		
55	Коледж Подільського агроуніверситету	498,6252		Коледж Подільського агроуніверситету		
56	Новоушицький коледж Подільського агроуніверситету	243,59		Новоушицький коледж Подільського агроуніверситету		
57	Снятинський коледж Подільського агроуніверситету	382,2826		Снятинський коледж Подільського агроуніверситету		
58	Хотинський технікум Подільського агроуніверситету	0		Хотинський технікум Подільського агроуніверситету		
59	Шепетівський коледж Подільського агроуніверситету	1,7094		Шепетівський коледж Подільського агроуніверситету		
	РАЗОМ:	1150,9222	11	РАЗОМ:	1150,9237	-0,0015
60	Полтавська агроакадемія	510,911		Полтавська агроакадемія, у т. ч.:		
61	Аграрно-економічний коледж Полтавської агроакадемії	2,3984		Аграрно-економічний коледж Полтавської агроакадемії		
62	Аграрний коледж управління і права Полтавської агроакадемії	1,2922		Аграрний коледж управління і права Полтавської агроакадемії		
63	Березоворудський технікум Полтавської агроакадемії	422,21		Березоворудський технікум Полтавської агроакадемії		
64	Лохвицький технологічний технікум Полтавської агроакадемії	4,2731		Лохвицький технологічний технікум Полтавської агроакадемії		
65	Лубенський фінансово-економічний коледж Полтавської агроакадемії	1,5375		Лубенський фінансово-економічний коледж Полтавської агроакадемії		
66	Хомуцький ветеринарно-зоотехнічний технікум Полтавської агроакадемії	0		Хомуцький ветеринарно-зоотехнічний технікум Полтавської агроакадемії		
67	Хорольський агропромисловий коледж Полтавської агроакадемії	208,3		Хорольський агропромисловий коледж Полтавської агроакадемії		
	РАЗОМ:	3109,154	12		797,8696	2311,2844
68	Таврійський агротехуніверситет	1810,9127		Таврійський агротехуніверситет, у т. ч.:		
69	Бердянський коледж Таврійського агротехуніверситету	7,6676		Бердянський коледж Таврійського агротехуніверситету		

Передано до сфери управління МОН ЦМК згідно з актами приймання-передачі (2015 рік)		Площа земель, га	За даними Відомостей про державне майно (звіту за формою № 2 б(д)) станом на 01.04.2019			Станом на 01.04.2019 різниця, га
№ з/п	ЦМК (ЗВО аграрного спрямування)		№ з/п	ЗВО МОН (у т. ч. відокремлені структурні підрозділи)	Площа земель, га	
70	Василівський коледж Таврійського агротехуніверситету	58,04		Василівський коледж Таврійського агротехуніверситету		
71.	Мелітопольський коледж Таврійського агротехуніверситету	1,7143		Мелітопольський коледж Таврійського агротехуніверситету		
72	Новокаховський коледж Таврійського агротехуніверситету	750,9694		Новокаховський коледж Таврійського агротехуніверситету		
73	Ногайський коледж Таврійського агротехуніверситету	0		Ногайський коледж Таврійського агротехуніверситету		
74	Оріхівський коледж Таврійського агротехуніверситету	479,85		Оріхівський коледж Таврійського агротехуніверситету		
	РАЗОМ:	1536,4048	13	РАЗОМ:	1348,8021	187,6027
75	Уманський університет	1445,8402		Уманський університет, у т. ч.:		
76	Агротехнічний коледж Уманського університету	13,8444		Агротехнічний коледж Уманського університету		
77	Ананьївський аграрно-економічний коледж Уманського університету	0		Ананьївський аграрно-економічний коледж Уманського університету		
78	Городищенський коледж Уманського університету	0		Городищенський коледж Уманського університету		
79	Тальнівський будівельно-економічний коледж Уманського університету	5,485		Тальнівський будівельно-економічний коледж Уманського університету		
80	Тальянківський агротехнічний коледж Уманського університету	0		Тальянківський агротехнічний коледж Уманського університету		
81	Чигиринський економіко-правовий коледж Уманського університету	2,8624		Чигиринський економіко-правовий коледж Уманського університету		
82	Шевченківський коледж Уманського університету	68,3728		Шевченківський коледж Уманського університету		
	РАЗОМ:	884,8035	14.	РАЗОМ:	565,9882	318,8153
83	Харківський техуніверситет	571,7398		Харківський техуніверситет, у т. ч.:		
84	Вовчанський технікум Харківського техуніверситету	312		Вовчанський технікум Харківського техуніверситету		
85	Коледж харчопрому Харківського техуніверситету	1,0637		Коледж харчопрому Харківського техуніверситету		
86	Одеський державний аграрний університет	358,53	15	Одеський державний аграрний університет	358,53	0
87	Харківська державна зооветеринарна академія	2060,7	16	Харківська державна зооветеринарна академія	2060,7	0
88	Харківський національний аграрний університет імені В. В. Докучаєва	Не передано	17	Харківський національний аграрний університет імені В. В. Докучаєва	Відсутні дані	
89	Керченський державний морський технологічний університет	Не передано		Керченський державний морський технологічний університет	Відсутні дані	

Передано до сфери управління МОН ЦМК згідно з актами приймання-передачі (2015 рік)		Площа земель, га	За даними Відомостей про державне майно (звіту за формою № 2 б(д)) станом на 01.04.2019			Станом на 01.04.2019 різниця, га
№ з/п	ЦМК (ЗВО аграрного спрямування)		№ з/п	ЗВО МОН (у т. ч. відокремлені структурні підрозділи)	Площа земель, га	
90	Судномеханічний технікум Керченського державного морського технологічного університету					
ВСЬОГО		37197,2296			20622,724	16574,50606
ЗВО, які у 2015 році передано до МОН зі сфери у управління Мінагрополітики, а у 2018 році згідно з Законом № 2246 передаються на фінансове забезпечення з місцевих бюджетів						
91	Млинівський державний технолого-економічний коледж	622	18	Млинівський державний технолого-економічний коледж	529,1	92,9
92	Новочорторійський агротехнікум	2136,04	19	Новочорторійський агротехнікум	651,56	1484,48
93	Липковатіський аграрний коледж	4890	20			4890
94	Каховський державний агротехнічний коледж	1285,82	21			1285,82
Всього		8933,86			1180,66	7753,2
ЗАГАЛОМ		46131,0896				24327,70606